

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นายไพฑูรย์ ปานทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

338.4791

พ ๑๗๕ ๙

๕.3

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นายไพฑูรย์ ปานทอง

- 3 ก.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2546

๕ ๒๒๖๙๓

ไพฑูรย์ ปานทอง. (2546). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านตามธรรมชาติ และด้านมนุษย์สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2546 รวม 30 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ จัดเก็บข้อมูลใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test Independent) ค่าความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One-Way ANOVA) และใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 450 คน เป็นเพศชายและหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 15 – 24 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นนักเรียนนักศึกษา และอาศัยอยู่ในเขตภาคตะวันตก
2. วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำมากกว่า 5 ครั้ง นิยมมาในช่วงวันหยุดและวันหยุดเทศกาล เดินทางมากับกลุ่มครอบครัว มีคนในกลุ่มจำนวน 11 – 20 คน ใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว ส่วนมากไม่พักแรมค้างคืน ผู้ที่ค้างคืนจะใช้บริการบังกะโล/รีสอร์ท ระยะเวลาค้างคืน 2 วัน เกือบทั้งหมดมาเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อน โดยมีเพื่อน/ญาติเป็นเหตุจูงใจในการเดินทาง ส่วนใหญ่เล่นน้ำทะเลเป็นกิจกรรมหลักขณะอยู่บนชายหาด ค่าใช้จ่าย 100 – 300 บาทต่อวันต่อคน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวต้องการกลับมาเที่ยวอีก และความสวยงามของสถานที่เป็นเหตุจูงใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเห็นให้มีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ ห้องน้ำสุขา ถนนเส้นทางลงชายหาดและทางเลียบชายหาด และ การเก็บขยะ ตามลำดับ
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและด้านมนุษย์สร้างขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านตามธรรมชาติมีความพึงพอใจอยู่ในอยู่ในระดับมาก
5. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านใกล้เคียงกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและด้านมนุษย์สร้างขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านธรรมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและด้านมนุษย์สร้างขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านธรรมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THAI TOURISTS' SATISFACTION TOWARDS PHYSICAL ENVIRONMENT
OF CHA - AM BEACH, PHETCHABURI PROVINCE.

AN ABSTRACT
BY
MR. PAITON PARNTONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

May 2003

Paitoon Parntong. (2003). *Thai Tourists' Satisfaction Toward : Physical Environment of Cha – Am Beach, Phetchaburi Province*. Master's Project. M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assoc. Prof. Dr. Tumrong Udompaijikul.

The purpose of this research was to compare Thai tourists' satisfaction towards physical environment of Cha – Am beach, Phetchaburi Province in general and in particular of natural and human – made aspects.

The sample was 450 Thai tourists visiting Cha – Am beach, Phetchaburi during 14 February – 15 March 2003 for 30 days in total. The instrument for data collection was questionnaire 5 level scales of Likert. The data were analyzed by percentages, frequencies, means, standard deviations, t – test independent, and One – Way ANOVA. The comparison of means was done in pair by Scheffe's method.

The following results were obtained :

1. The 450 Thai tourists who answered the questionnaire were quite similar number males and females. Most of them were 15 – 24 years old, whose educational levels were below bachelor's degree and were students living in the west region.
2. The purposes and travel plans, it was found that most of the Thai tourists used to visit Cha – Am beach more than 5 times during the vocational and festival holidays. They traveled in group of 11 – 20 with their families by personal vehicles, and most did not spend the night, but for those who did they stayed at bungalows or resorts for 2 days. Almost of them came here for tour or rest with travel motivation of friends or relatives and with the main activity of swimming. They spent 100 - 300 baht per day per person. Most of their expenses were food and drinks. The Thai tourists wanted to return to Cha – Am because of the beauty of the beach.
3. The Thai tourists suggested that Cha – Am beach should speed – up improve toilets and routes to the beach and along the shores, then rubbish disposal respectively.
4. The Thai tourists were satisfied with the physical environment in Cha – Am beach in general and in particular at medium level, but at a high level for the natural aspect.
5. The satisfaction of the Thai tourists with different genders towards the physical environment in Cha – Am beach in general as well as a particular aspect was not statistical significant difference.
6. The satisfaction of the Thai tourists with different age towards the physical environment at Cha – Am beach in general and in human – made aspect was statistical significant difference at .01 level, as well as the natural aspect, it was significantly different at .05 level.
7. The satisfaction of the Thai tourists with different educational towards the physical environment in Cha – Am beach in general as well as particular was statistical significant difference at .01 level.
8. The satisfaction of the Thai tourists with different occupations towards the physical environment in Cha – Am beach in general and in human – made aspect was statistical significant difference at .01 level, as well as the natural aspect, it was significantly different at .05 level.

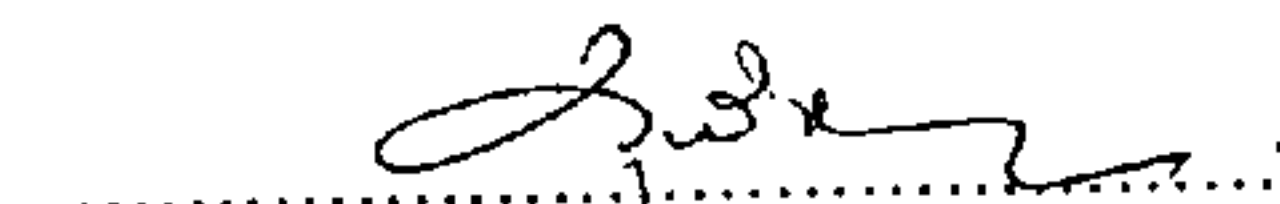
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉำรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

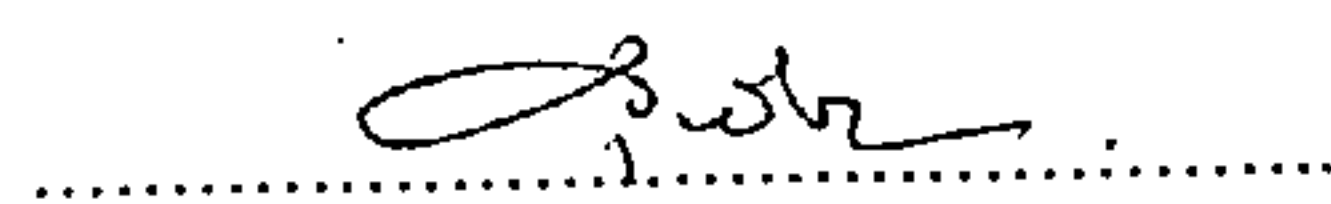
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

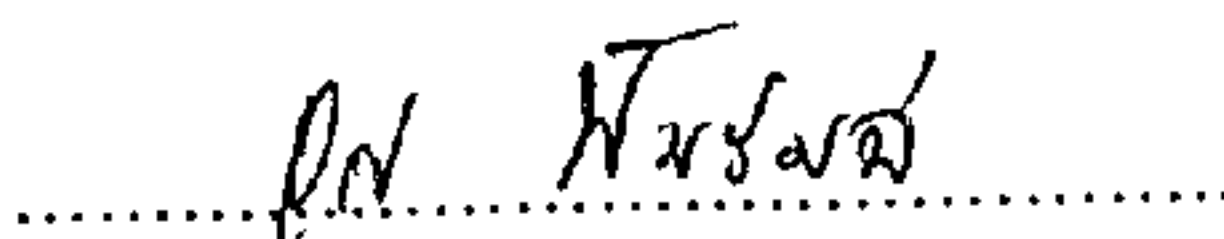
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉำรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

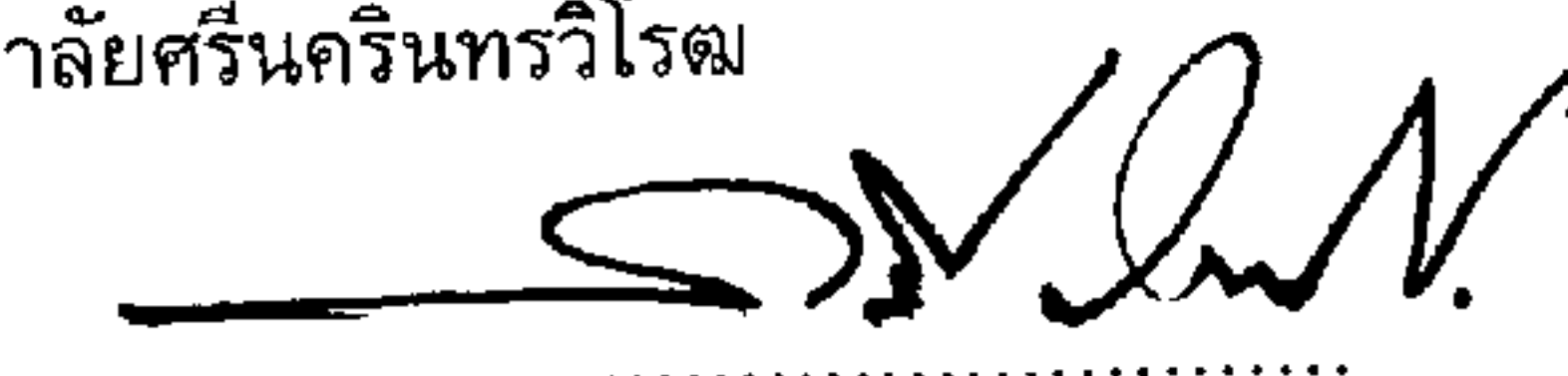
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรกวิน)

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ล่วงไปได้นั้น เพราะได้รับการช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลีมีไทย รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณศิลาชัย สุหรั่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 2 คุณมนู ธารพิพิธชัย นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวหัวหิน-ชะอำ และดร.ชนวรรณ พลวิชัย ผู้อำนวยการศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำช่วยเหลือและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณเยาวลักษณ์ ปานทอง คุณสุภาณี กิจยุทธชัย อาจารย์สมศักดิ์ เศรษฐการ และผู้ช่วยวิจัยทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจทุกท่าน ที่กรุณาให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนให้ความเมตตาและช่วยเหลือแก้ปัญหาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ชี้แนวทางที่ดี มีคุณค่าแก่ผู้วิจัยตลอดมา จนสำเร็จการการศึกษานี้

ไพฑูรย์ ปานทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย	10
พฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม.....	21
ขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม.....	24
ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี.....	27
ข้อมูลทั่วไปของอำเภอชะอำ.....	33
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	46
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	75
วิธีดำเนินการศึกษา.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
การอภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	88
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	93
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม.....	100
ภาคผนวก ง แผนที่ศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่พัก ในจังหวัดเพชรบุรี.....	102
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	111

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยเยี่ยมเยือนชายหาดชะอำ ปี พ.ศ. 2543 จำแนกตามเพศ อายุ.....	20
2	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยเยี่ยมเยือนชายหาดชะอำ ปี พ.ศ. 2543 จำแนกตามอาชีพ และที่อยู่อาศัยปัจจุบัน.....	20
3	เนื้อที่ของจังหวัดเพชรบุรีและร้อยละ จำแนกตามอำเภอ.....	29
4	แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี.....	32
5	เนื้อที่ของอำเภอชะอำ จำแนกตามเขตการปกครอง.....	35
6	จำนวนและร้อยละของสถานภาพนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ...	53
7	จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย.....	54
8	จำนวนและค่าร้อยละของความเห็นด้วยให้มีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว.....	58
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม และรายด้าน.....	59
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านธรรมชาติ เป็นรายด้านและรายข้อ.....	59
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านมนุษย์สร้างขึ้น เป็นรายด้านและรายข้อ.....	60
12	ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	62
13	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	63
14	ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	64
15	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน โดยวิธีการของเซฟเฟ จำแนกตามอายุ.....	65
16	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	67

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
17 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	68
18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน โดยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	70
20 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	71
21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน โดยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตามอาชีพ.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีการเจริญเติบโตขยายตัวอย่างรวดเร็วไปทั่วทุกทวีปของโลก โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งแตกต่างจากอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าประเภทอื่นๆ เนื่องจากสินค้าในสายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry) ไม่ต้องมีการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ คือ นำมาขายได้เรื่อย ๆ เช่น ความสวยงามทางธรรมชาติ สิ่งสวยงามที่มนุษย์สร้างขึ้น วิถีทางดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร และธุรกิจการจัดนำเที่ยว ซึ่งผลผลิตหลักที่นักท่องเที่ยวซื้อโดยตรงได้แก่ บริการ (Service) ต่าง ๆ รวมทั้งความสะดวกสบายตลอดการเดินทางท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม ได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าหัตถกรรมต่าง ๆ เป็นต้น วัตถุประสงค์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือความสวยงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ผลผลิตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็คือ การบริการที่นักท่องเที่ยวได้รับในรูปแบบต่าง ๆ และก่อให้เกิดพึงพอใจและยังมุ่งเน้นในเรื่องของการมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาพักมากขึ้น การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (Invisible Export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้า คือ บริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็ต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศและจะช่วยให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและด้านการพัฒนาประเทศ เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศนับแสนล้านบาทในแต่ละปี ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ กระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศมาใช้ประโยชน์ จากการที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ถือเป็นการกระจายรายได้ รวมทั้งเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาสาขาธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้แพร่กระจายไปทั่วทุกพื้นที่ทั้งในเมืองและชนบท ลดปัญหาการว่างงาน ช่วยบรรเทาการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาหางานทำในเมือง ช่วยฟื้นฟูงานกิจกรรม ประเพณี การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนสาธารณูปโภคต่าง ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของประเทศชาติให้เป็นที่รู้จักของสังคมโลก อันจะเป็นผลดีต่อกิจกรรมที่ผสมผสานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในเวทีระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาดำรงมุ่งใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาเงินตราเข้าประเทศและให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวจากแหล่งต่าง ๆ ให้เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเทศของตนให้มากยิ่งขึ้น (ภราเดช พยัฆวิเชียร, 2543 : 4)

การที่รัฐบาลไทยได้กำหนดให้ การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งแน่นอนย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม

ด้านบริการ สินค้าทางการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดก็คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว หรือสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Tourist Attractions) ซึ่งได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวด้านประเพณีและศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณคดี สิ่งที่สำคัญรองลงมาก็คือ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) และความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ (Accessibility) เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ใดก็ตามมักก่อให้เกิดการลงทุนในสองลักษณะคือ ประการแรก เป็นการลงทุนเพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากความงามตามธรรมชาติ ประการที่สอง เป็นการลงทุนในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่นั้นเพื่อให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน และสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย รวมทั้งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปพักผ่อนมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ทำให้สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรมได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นนอกเหนือจากการเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ (เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2533 : 1 – 2)

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไปนั้น จำเป็นต้องพิจารณาผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การที่หน่วยงานของรัฐบาลหรือ เอกชนจะช่วยกันรักษาดูแลให้สภาพธรรมชาติที่สงบ สวยงาม มีความเป็นธรรมชาติคงอยู่ต่อไป หรือถ้าจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขสภาพธรรมชาติที่มีอยู่ ก็จะต้องให้สอดคล้องกับสภาพที่มีอยู่เดิม โดยคำนึงถึง ผลกระทบจากการปรับปรุงหรือเพิ่มเติม หรือสร้างสิ่งก่อสร้างขึ้นมาจะต้องสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ รวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัย หรือสรรพสิ่งต่าง ๆ ในบริเวณนั้น และในทางตรงข้าม การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้นมิใช่จะมุ่งถึงเศรษฐกิจเป็นสำคัญ จะต้องดูปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ด้วย แต่เท่าที่ผ่านมาจะเห็นว่าทั้งด้านหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน หรือผู้เกี่ยวข้องมักจะสนใจการปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และไม่คำนึงถึง ผลกระทบหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมว่าจะเป็นอย่างไร ในขณะที่เดียวกันนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยก็เป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการทำลายสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์อีกด้วย กล่าวคือ การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมกันมาก ๆ ทำให้การจัดบริการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในด้าน บริการเพื่อการท่องเที่ยว เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และบริการอื่น ๆ มีมากขึ้นไปด้วย และเกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมถูกรบกวน หรือถูกทำลายโดยคำนึงแต่ด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ทั้งนี้นอกจากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแล้ว การเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในประเทศก็มีส่วนส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถสกัดกั้นการไหลออกของเงินตราไปยังต่างประเทศ ทั้งยังสร้างจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทยของคนในชาติได้อีกหนึ่งด้วย ในสภาวะปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงผจญกับภาวะเศรษฐกิจย่ำแย่ เพราะอาการชวณเซของเศรษฐกิจที่ยังไม่มีทีท่าว่าจะฟื้นตัว ก็มาถูกกระหน่ำซ้ำเติมจากเหตุการณ์การก่อวินาศกรรมที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จนขยายผลไปสู่ตะวันออกกลางเกิดสงครามสหรัฐกับอิรัก และมีการระบาดอย่างรวดเร็วของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (Severe Acute Respiratory Syndrome : SARS) ส่งผลกระทบไปทั่วโลก และยังคงเดาไม่ได้ว่าปัญหานั้นจะต่อเนื่องยาวนานไปอีกกี่ปี รัฐบาลจึงหันมาชูธงใช้การท่องเที่ยว ช่วยกอบกู้ชาติในยามวิกฤติอีกครั้ง เพื่อฟื้นฟูสภาพคล่องทางเศรษฐกิจทุกระดับ หลังจากเคยประสบผลสำเร็จมาแล้วโดยใช้สโลแกน "เที่ยวเมืองไทย" และ "ไทยเที่ยวไทย" และพยายามรณรงค์ให้ประชาชนคนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นเพราะจะทำให้มีกระแสเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเป็นจำนวนไม่น้อย เช่น ในปี 2543 มีคนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกว่า 65 ล้านคน-ครั้ง

มีการใช้เงินรวมทั้งสิ้น 210,515 ล้านบาท แตกต่างจากรายได้จากเงินตราต่างประเทศไม่มากนัก คือ 285,272 ล้านบาท (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. 2545 : 6) ซึ่งนักท่องเที่ยวภายในประเทศเกือบทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่โดยธรรมชาติแล้วเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตอยู่ตลอดเวลา เช่น การเคลื่อนย้ายจากชีวิตชนบทมาเป็นชีวิตในเมืองใหญ่และผู้คนเริ่มมีความรู้สึกว่าการเดินทางท่องเที่ยว หรือการพักผ่อนเป็นรางวัลส่วนหนึ่งของชีวิตมากกว่าที่จะคิดว่าเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยดังที่คนในอดีตเคยคิด และจากการที่รัฐบาลได้ปรับปรุงถนนทั่วประเทศให้สะดวกสบายขึ้นมาก คาดว่า 75 % ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ เลือกใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวหรือพักผ่อนมากกว่าพาหนะชนิดอื่น และสถานที่ท่องเที่ยวที่คนไทยนิยมไปท่องเที่ยวมากอีกแห่งหนึ่งของประเทศก็คือ จังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกของอ่าวไทย รูปร่างของจังหวัดมีลักษณะเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีความยาวชายฝั่งประมาณ 80 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยพื้นที่ราบ พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่ภูเขาซึ่งอยู่ในแนวเหนือใต้ มีพื้นที่ราบทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก และพื้นที่ภูเขาอยู่ถัดไป ตามลำดับ จากลักษณะภูมิประเทศทำให้เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง จากสภาพความได้เปรียบทางธรรมชาติและแหล่งที่ตั้งของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ประกอบกับเส้นทางคมนาคมทางบก 4 ช่องจราจรที่สะดวกรวดเร็วจึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดได้รับความนิยมมากขึ้นทั้งชายฝั่งทะเลซึ่งมีหาดทรายที่สวยงามยังมีภูเขาที่มีป่าไม้ที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีถ้ำและน้ำตกที่สวยงามประกอบกับเพชรบุรีเคยเป็นเมือง ที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่สมัยโบราณ ทำให้มีแหล่งโบราณสถานมากมาย จนสภาพดังกล่าวทำให้จังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภท ปัจจุบันจังหวัดเพชรบุรีได้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยเฉพาะในด้านการบริการและการท่องเที่ยว นับได้ว่ามีความสำคัญต่อจังหวัดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศได้รู้จักในฐานะเมืองท่องเที่ยวระดับประเทศของประเทศไทย เพราะจังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานวัดวาอารามที่เก่าแก่ตลอดจนสิ่งประดิษฐ์ที่ล้ำค่าหลายสิ่งหลายอย่าง และที่สำคัญคือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ภูเขา เกาะแก่งตามธรรมชาติเหนือเขื่อนแก่งกระจาน รวมทั้งชายทะเลที่สวยงามตามแนวชายฝั่ง (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2540 : 18 -19)

ชะอำ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย และเป็นชายหาดที่มีความสวยงามมากของจังหวัดเพชรบุรี เป็นที่รู้จักแพร่หลายมาแต่อดีตกาลและได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สืบเนื่องจากสภาพทางธรรมชาติชายหาดทะเลที่เงียบสงบ สวยงาม มีความลาดชันต่ำเหมาะแก่การเล่นน้ำทะเล และมีเส้นทางคมนาคมเข้าถึงสะดวก ทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และท่าอากาศยานหัวหิน ประกอบกับ ชะอำมีระยะทางที่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก โดยมีระยะทางห่างออกไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 200 กิโลเมตร ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี 41 กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายเข้าชายหาดระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร เดิมชะอำเป็นเพียงตำบลหนึ่งขึ้นอยู่กับอำเภอหนองจอก แต่ภายหลังที่หัวหินมีชื่อเสียงแล้วที่ดินแถวชายทะเลถูกจับจองหมด พวกเจ้านายชั้นผู้ใหญ่สมัยนั้นจึงพยายามหาสถานที่พักผ่อนแห่งใหม่ โดยการนำของสมเด็จพระยานราธิปประพันธ์พงศ์ และได้พบว่าหาดชะอำเป็นชายหาดที่สวยงามไม่แพ้หัวหิน ชะอำจึงเริ่มเป็นที่รู้จักตั้งแต่นั้นมา ชะอำได้รับการพัฒนาเจริญเติบโตและยกฐานะเป็นอำเภอจนปัจจุบัน (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2540 : 26) จากสภาพภูมิอากาศเหมาะแก่การท่องเที่ยวโดยเฉพาะนอกฤดูฝน เป็นช่วงที่อากาศค่อนข้างร้อนและแห้งแล้ง ท้องฟ้ากระจ่าง ไม่มีเมฆฝน ทำให้ไม่รู้สึกอึดอัด โดยมีลมตะวันออกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ฝั่งในช่วง

ตอนบ่ายและเย็น ช่วยทำให้อากาศสดชื่น และเกิดคลื่นตามชายฝั่งพอประมาณ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการเล่นน้ำทะเล ทำให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกันเป็นจำนวนมาก

ปริมาณผู้เดินทางมาเยือนชะอำมีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 ของภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) รองจากกาญจนบุรี โดยส่วนใหญ่เป็นคนไทย หรือคิดเป็นร้อยละ 89.87 ของจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด หรือมีจำนวนทั้งสิ้น 2,664,681 คน-ครั้ง มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.08 ในขณะที่ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศมีจำนวน 300,243 คน-ครั้ง แต่กลับมีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 4.37 เมื่อพิจารณาตามประเภทของนักท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวนี้จะมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน และไม่พักค้างคืนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบุรี. 2543 : 91) ความนิยมมากที่สุดคือบริเวณชายหาดชะอำตั้งแต่ส่วนพื้นที่ ที่กำหนดเป็นเขตพัฒนาปรับปรุงเพื่อการพักผ่อนตากอากาศ เรียกว่า สหคามชะอำ (สรศัลย์ แพงสุภา. 2523 : 21) โดยนับตั้งแต่หน้าอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หมู่บ้านปากคลอง ไปทางใต้จรดถนนจุมพฏพงษ์หมู่บ้านหนองแจง ระยะทางประมาณ 5 กม.

ในช่วงที่ผ่านมานับแต่ปี พ.ศ. 2541-2543 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยได้เข้ามาเยี่ยมเยือนชะอำ 2,457,417 คน 2,588,585 คน และ 2,664,681 คน ตามลำดับ เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเข้าใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวและการลงทุนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวก็ขยายกว้างขึ้น เป็นเหตุให้สภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดชะอำในบางส่วนถูกเปลี่ยนแปลงไป มีการก่อสร้างและลูกค้านบริเวณชายหาด เช่น ก่อสร้างอาคารที่พัก สร้างจุดชมวิว สร้างอนุสรณ์สถานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช การตั้งร้านค้า แก้วผ้าใบ รมให้เช่า หาบเร่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ความหนาแน่นของผู้คน ความสกปรกบริเวณชายหาด คุณภาพน้ำและชายหาดลดต่ำลง ปริมาณการใช้ น้ำประปาและไฟฟ้า สาธารณูปโภคอื่นๆ มากขึ้นจนเกินความสามารถในการรองรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เรืองฤทธิ์ กิตติวิทยาพงศ์. 2541 : 4 - 5)

→ ดังนั้น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายได้ ตลอดไปนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวด้วย ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และผลที่ได้รับจากการศึกษาจะเป็น แนวทางให้แก่ผู้บริหารภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวนำไปวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชะอำ เพื่อให้ชายหาดชะอำยังคงสภาพเป็นเมืองตากอากาศชายหาด ที่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพอันเป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจตลอดไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

วัตถุประสงค์

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง ของนักท่องเที่ยวชาวไทย บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษารั้้งนี้ จะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์หรือมีคุณค่าทางปฏิบัติ ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชายหาดชะอำ ให้ใช้ประโยชน์จากชายหาดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

2. เพื่อจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

3. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการส่งเสริมการตลาด การท่องเที่ยวของชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

→ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษารั้้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการวิจัย บริเวณชายหาดชะอำ ในส่วนพื้นที่เฉพาะที่กำหนดเป็นเขตพัฒนาปรับปรุงเพื่อการพักผ่อนตากอากาศ ที่เรียกว่า “สหคามชะอำ” (สรตลย์ แห่งสุภา. 2523 : 21) โดยนับตั้งแต่หน้าอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หมู่บ้านปากคลอง ไปทางใต้จรดถนนจอมพลพงษ์ หมู่บ้านหนองแจง ระยะทางประมาณ 5 กม. ความกว้างของชายหาดนับตั้งแต่แนวชายหาดไปทางตะวันตกจรดถนนเจ้าลาย สืบเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมกลุ่มรอยัลพาราไดซ์ (เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์) จากแหล่งท่องเที่ยวหลักสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดและประเทศได้ ทั้งนี้เพื่อสามารถนำผลการศึกษารั้้งนี้ไปเป็นตัวอย่างประยุกต์ใช้สำหรับพื้นที่ใกล้เคียงหรือพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวคล้ายคลึงกัน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวชายหาดชะอำ จำนวน 2,664,681 คน (กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543 : 71)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2546 รวม 30 วัน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ทาโรยามาเน (Taro Yamane. 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมเท่าที่จะยอมรับได้

ดังนั้น ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนตัวอย่าง หรือนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อมีขนาดประชากร 2,664,681 คน จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 399 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลตลอดระยะเวลาการจัดเก็บ โดยแบ่งจัดเก็บวันละ 3 ครั้ง คือ เวลา 09.00 น. 14.00 น. และ 19.00 น. กระจายตลอดบริเวณชายหาด 5 จุด รวม 30 วัน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 15 ปี

3.1.2.2 15 ปี – 24 ปี

3.1.2.3 25 ปี – 34 ปี

3.1.2.4 35 ปี – 44 ปี

3.1.2.5 45 ปีขึ้นไป

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.3.2 ปริญญาตรี

3.1.3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 อาชีพ

3.1.4.1 นักเรียนนักศึกษา

3.1.4.2 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

3.1.4.3 พนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป

3.1.4.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว

3.1.4.4 พ่อบ้านแม่บ้าน

3.1.4.5 อื่นๆ

2. ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านตามธรรมชาติ

2.2 ด้านมนุษย์สร้างขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกหรือความนึกคิดที่เป็นไปตามความคาดหวังโดยได้รับการพอใจ หรือประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

2. นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง ผู้ที่เดินทางมายังบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พักผ่อน เยี่ยมญาติมิตร ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา ติดต่อธุรกิจ การประชุม การรักษาสุขภาพ หรือเพื่อประกอบภารกิจใด ๆ ที่ไม่ใช่งานประจำ และไม่ใช่งานที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือไม่ใช้การไปทำงานประจำ และไม่ใช้คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาหรือศึกษาอยู่ในอำเภอชะอำ ที่เป็นคนไทยจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ได้มาใช้พื้นที่และบริการบริเวณชายหาดชะอำ ทั้งที่ใช้บริการที่พักค้างแรมกับสถานบริการเอกชน ที่พักค้างแรมเป็นของตนเอง และไป-กลับ ภายในวันเดียว

3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบเขตชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในส่วนพื้นที่เฉพาะที่กำหนดเป็นเขตพัฒนาปรับปรุงเพื่อการพักผ่อนตากอากาศ ที่เรียกว่า "สหคามชะอำ" โดยนับตั้งแต่หน้าอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หมู่บ้านปากคลอง ไปทางใต้จรดถนนจอมพลพงษ์ หมู่บ้านหนองแจง ระยะทางประมาณ 5 ก.ม. ความกว้างของชายหาดนับตั้งแต่แนวชายหาดไปทางตะวันตกจรดถนนเจ้าลาย ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยแบ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็น

4. ด้านตามธรรมชาติ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ น้ำทะเล ดินทราย แสงแดด อากาศ พืชพันธุ์ไม้ ทรัพยากรทุกประการ

5. ด้านมนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มนุษย์เป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้น ประกอบด้วย

5.1 บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ป้ายสื่อความหมาย จุดชมวิว การจัดเก็บขยะ การรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ การให้บริการข้อมูลและข่าวสารการท่องเที่ยว ผู้คนบนชายหาด อาคารและสิ่งปลูกสร้าง

5.2 บริการเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ห้องน้ำ-สุขา ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก หาบเร่แผงลอย รถเช่า เรือเช่า เติ่งผ้าใบให้เช่า

6. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดในปัจจุบันของนักท่องเที่ยว ผ่านการรับรองจากทางรัฐบาลโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนในสถาบันโรงเรียนได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. อายุ

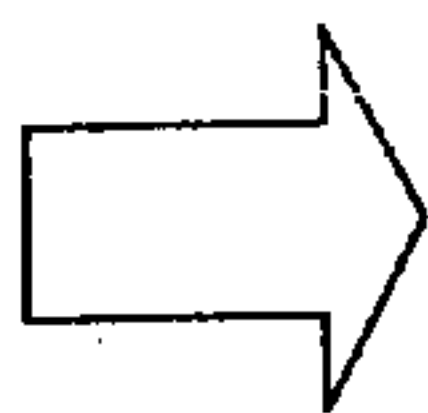
- ต่ำกว่า 15 ปี
- 15 ปี – 24 ปี
- 25 ปี – 34 ปี
- 35 ปี – 44 ปี
- 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- นักเรียน/นักศึกษา
- รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- พนักงานลูกจ้างบริษัท/รับจ้างทั่วไป
- ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- พ่อบ้านแม่บ้าน
- อื่นๆ

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

ทาง

กายภาพ

1. ด้านตามธรรมชาติ
2. ด้านมนุษย์สร้างขึ้น
 - บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค
 - บริการเพื่อการท่องเที่ยว

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย
 - 1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
 - 1.2 ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 - 1.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 - 1.4 รูปแบบของการท่องเที่ยว
 - 1.5 โครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว
 - 1.6 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.7 การท่องเที่ยวในประเทศไทย
 - 1.8 สถานการณ์การท่องเที่ยวชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ปี 2543
2. พฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
 - 2.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม
 - 2.2 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
 - 2.3 สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม
 - 2.4 ผลที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม
 - 2.5 คุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพของชีวิต
3. ชีตความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม
 - 3.1 ความหมายและแนวคิด
 - 3.2 ชีตความสามารถในการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยว
 - 3.3 ชีตความสามารถในการรองรับสำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล
4. ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี
 - 4.1 ประวัติสังเขปจังหวัดเพชรบุรี
 - 4.2 สภาพทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี
 - 4.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยว
5. ข้อมูลสภาพทั่วไปของอำเภอชะอำ
 - 5.1 ประวัติสังเขปอำเภอชะอำ
 - 5.2 สภาพทั่วไปของอำเภอชะอำ

6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

- 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
- 6.2 ความพึงพอใจของผู้บริโภค
- 6.3 ลักษณะของความพึงพอใจ
- 6.4 ความสำคัญของความพึงพอใจ
- 6.5 ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ
- 6.6 ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น
- 6.7 ความพึงพอใจต่อการให้บริการ
- 6.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism)

ในปี พ.ศ. 2506 (ค.ศ.1963) องค์การสหประชาชาติ (WWW.tat.or.th.\TOURS~1.htm) ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การท่องเที่ยว ไว้ว่า การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติหรือการไปร่วมประชุม แต่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน หรือไปพำนักรถเป็นการถาวร พร้อมกับให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า ผู้มาเยือน (Visitors) แทนคำว่า นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourist) คำว่า ผู้มาเยือน มีความหมาย 2 ประการ

① นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourists) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมง ขึ้นไป และเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อน พักผ่อน ทักทาย ศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬา ติดต่อ ธุรกิจหรือร่วมการประชุมสัมมนา เป็นต้น

② นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (นักทัศนาจร หรือ Excursionists) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ใน ประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ประเทศไทยได้ใช้คำจำกัดความที่ได้กำหนดขึ้นนี้ เป็นหลักในการจดบันทึกสถิติจำนวน นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ซึ่งสรุปแล้ว ก็หมายถึง ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพำนักรถครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมง และไม่มากกว่า 60 วัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเข้ามาเพื่อทำกิจกรรม ดังนี้

1. ท่องเที่ยวพักผ่อน มาเยี่ยมญาติหรือเพื่อมาพักผ่อน ฯลฯ
2. มาร่วมประชุม หรือเป็นตัวแทนของสมาคม ผู้แทนของศาสนา นักกีฬา นักแสดง
3. มาเพื่อติดต่อธุรกิจ แต่ไม่ใช่ทำงานหารายได้
4. มากับเรือเดินสมุทรที่แวะจอด ณ ท่าเรือ แม้ว่าจะแวะน้อยกว่า 1 คืน

พร้อมกันนี้ได้กำหนดคำนิยามของ นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourist) ไว้ว่า คือคนไทยหรือคนต่างด้าว ที่อยู่ในประเทศไทย เดินทางจากจังหวัดซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางอะไรก็ตามที่มีไปทำงานหารายได้และระยะเวลาที่พำนักรถไม่เกิน 60 วัน

1.2 ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry)

ความหมายของคำว่า อุตสาหกรรม ตามพจนานุกรม คือ การกระทำสิ่งให้เป็นสินค้า แต่ปัจจุบันมีความหมายมากกว่านั้น คือ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ อย่างมีระบบการพาณิชย์ หรือการผลิตสาขาใดสาขาหนึ่ง ในสายอุตสาหกรรมการผลิต จะมีองค์ประกอบที่เห็นได้เด่นชัด 4 ประการ คือ โรงงาน สินค้า ลูกค้า และการขนส่ง เช่นเดียวกับ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เป็นอุตสาหกรรมบริการประเภทหนึ่ง สามารถเปรียบเทียบได้ ดังนี้

- (1) โรงงาน หมายถึง แหล่งที่ผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ พื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจการท่องเที่ยว นั่นเอง
- (2) ลูกค้า หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาชมบ้านเมือง ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม สิ่งที่คุณจะได้รับคือ ความพอใจ ความ สนุกสนานเพลิดเพลิน การได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ ความสะดวกสบาย การพักผ่อนและความทรงจำที่น่าประทับใจ สิ่งเหล่านี้ คือสินค้าที่โรงงานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะต้องผลิตสนองความต้องการให้แก่ลูกค้า
- (3) สินค้า ในสายอุตสาหกรรมบริการและ การท่องเที่ยว ไม่ต้องมีการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์เหมือนอุตสาหกรรมการผลิต จึงเป็นข้อได้เปรียบอย่างหนึ่ง คือนำมาขายได้เรื่อย ๆ เช่น
 - ความสวยงามทางธรรมชาติ
 - สิ่งสวยงามที่มนุษย์สร้างขึ้น
 - วิถีทางดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น
- (4) การขนส่ง องค์ประกอบของอุตสาหกรรมทุกประเภท คือ การขนส่ง ผู้ผลิตจะต้องส่งสินค้าไปยังลูกค้า แต่ใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลับตรงกันข้าม เพราะทรัพยากรทางการท่องเที่ยวซึ่งเป็นทั้ง โรงงาน วัตถุดิบ สินค้า ในตัวเองพร้อมสรรพ ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ ผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวจึงต้องเดินทางไปซื้อสินค้าหรือ บริการนั้น ณ แหล่งผลิต หรือโรงงาน

กิจกรรมทางการท่องเที่ยวล้วนเป็นอุตสาหกรรมบริการประเภทหนึ่ง มีธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้อง 2 ประเภท คือ

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร และธุรกิจการจัดนำเที่ยว ซึ่งผลผลิตหลักที่นักท่องเที่ยวซื้อโดยตรงได้แก่ บริการ (Service) ต่าง ๆ รวมทั้ง ความสะดวกสบายตลอดการเดินทางท่องเที่ยว
2. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม ได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าหัตถกรรมต่าง ๆ เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือความสวยงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ผลผลิตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็คือ บริการที่นักท่องเที่ยว ได้รับในรูปแบบต่าง ๆ และก่อให้เกิดพึงพอใจและยังมุ่งเน้นในเรื่องของการมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาพัก มากขึ้น มีระยะเวลาการพักค้างคืนในประเทศยาวนานขึ้น และมีการใช้จ่ายในประเทศสูงขึ้น

⇒ มีผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักท่องเที่ยว เช่น บริษัทการบิน โรงแรมและที่พัก การขนส่งภาคพื้นดิน บริษัท นำเที่ยว ภัตตาคารและร้านค้าปลีกต่าง ๆ

2. ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยว หรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ เช่น บริษัทจัดนำเที่ยว วารสาร หรือ ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการนำเที่ยว บุคลากรฝ่ายบริหารในธุรกิจโรงแรม และบริษัทที่ทำการศึกษาวิจัย หรือวางแผน พัฒนาการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว

3. หน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ ของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผน พัฒนา อนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่ เกี่ยวกับวิชาการท่องเที่ยวและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry) ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม หรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็น การส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (Invisible Export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิต สินค้า คือ บริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็ต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศและจะช่วยให้เกิด งานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคมการท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลาย ความตึงเครียด พร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแผกแตกต่างออกไปอีกครั้ง อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินได้ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์ อย่างกว้างขวาง ที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจสังและการเมือง มีดังต่อไปนี้

① อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้น มารายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับที่ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ

② รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปของเงินตราต่างประเทศนี้ มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพ ให้ กับดุลยภาพชำระเงิน/เช่น ในปี พ.ศ. 2527 การท่องเที่ยวทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ 27,317 ล้านบาทนั้น รายจ่ายจากการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทย เป็นเงินเพียงประมาณ 7,208 ล้านบาท ส่วนที่เกินดุลนี้จึงมีส่วน ช่วยแก้ไขการขาดดุลในด้านอื่นได้เป็นอย่างมาก

③ รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมาก มายและเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว/เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการ ผลิตอาหารไปป้อนตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็จะเป็นอาชีพเสริมที่ทำรายได้เป็นอย่างดี หรือในเมืองท่องเที่ยว ก็อาจจะเป็นผู้นำเที่ยวด้วย

④ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็น อุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการ โดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง เช่น โรงแรม กภัตตาคาร บริษัท นำเที่ยว ฯลฯ ส่วนในธุรกิจทางอ้อมอาจเป็นอาชีพเสริม เช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน การใช้เวลาวางมารับจ้างก่อสร้าง เป็นต้น

⑤ การท่องเที่ยวจะมีบทบาท ในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่าง สูงสุด เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ใดก็ต้องใช้จ่ายเป็นค่าอาหารซื้อผลิตผลพื้นเมือง และหากพักแรมก็จะ ต้องใช้จ่ายเป็นค่าที่พัก เงินที่จ่ายออกไปนี้จะไม่ตกอยู่เฉพาะกับโรงแรมแต่จะกระจายออกไปสู่เกษตรกรรายย่อย ต่าง ๆ เมื่อหัตถกรรมพื้นเมืองขายเป็นของที่ระลึกได้ก็จะมีการใช้วัสดุพื้นบ้านมาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึกแม้จะ เป็นรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ แต่เมื่อรวมกันเป็นปริมาณมาก ๆ ก็เป็นรายได้สำคัญ

ซึ่งจะกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่า Multiplier Effect ทางการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมาก เมื่อเทียบกับการผลิตสินค้า หรืออุตสาหกรรม อื่น ๆ

6. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย อาจเรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ จากสถิติที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติของโลก ได้มีปริมาณที่เพิ่ม ขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ เมื่อปี พ.ศ. 2493 นักท่องเที่ยวนานาชาติทั่วโลกมีจำนวนเพียง 25 ล้านคน และได้เพิ่ม ขึ้นเป็น 290 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2527 กระนั้นก็ดีนักวิชาการทางการท่องเที่ยวก็ยังเชื่อว่า ปริมาณการท่องเที่ยวที่ เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นแต่เพียงการเริ่มต้น เท่านั้นเพราะว่าประชากรของโลก จะเพิ่มจำนวนขึ้นตลอดเวลา ในขณะที่ ที่วิวัฒนาการด้านการขนส่ง ที่สามารถขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมาก ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางถูกลง การเดินทางท่องเที่ยว จึงมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูง ดังแต่ก่อนเท่านั้น การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นเรื่องของ ความพึงพอใจ ของแต่ละบุคคล องค์การสหประชาชาติประกาศว่า "การเดินทางท่องเที่ยวเป็นสิทธิมนุษยชน อย่างหนึ่งที่รัฐพึงสนับสนุน"

7. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศเหมือนการเกษตรอื่น ๆ ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่เสนอขายให้นักท่องเที่ยว คือ ความสวยงามของธรรมชาติ ทัศนียภาพ ชายทะเล ป่าไม้ ภูเขา สภาพอากาศและสิ่งที่มีมนุษย์ก่อสร้างขึ้น เช่น พระบรมมหาราชวัง วัดวาอาราม โบราณสถาน อาคารบ้านเรือนในท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งสิ่ง เหล่านี้เป็นรูปธรรมที่มีความยั่งยืนไม่ผันแปรหรือขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศดังเช่นการผลิตด้านเกษตรกรรม หรืออุตสาหกรรมอื่น ไม่ต้องลงทุนเป็นจำนวนมาก ดังนั้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงได้รับการสนับสนุน และ หันมาใช้อุตสาหกรรมนี้เป็นประโยชน์เพิ่มเติมต่ออาชีพเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม นับเป็นความ ได้เปรียบอย่างมากของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

8. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยว สังคมไทยเป็นสังคมของชาติเก่าแก่สืบเนื่องมาเป็นพันปี จึงมีวัฒนธรรมระเบียบประเพณี นาฏศิลป์ การละเล่น ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ฟื้นฟู และอนุรักษ์ไว้

9. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยว จากภูมิภาคหนึ่งไปยังอีกภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้น ที่จะได้ช่วย สร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งก็จะต้องมี ผู้ลงทุนในหลาย ๆ ลักษณะเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น

10. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปทีใดจะต้องมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัย ทั้งชีวิตและ ทรัพย์สิน ฉะนั้น แหล่งใดที่นักท่องเที่ยวเข้าไปได้ แหล่งนั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

11. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพ สัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่ มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน เมื่อประชากรในประเทศเดียวกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยการเดินทางไปมาหาสู่กัน ผลก็คือ ความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยว ระหว่างประเทศก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลก ที่จะช่วยกันรักษา สัมพันธไมตรีให้มั่นคงเป็นการช่วยจรรโลงสันติภาพแก่โลก

1.4 รูปแบบของการท่องเที่ยว

1.4.1 การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism)

สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย จำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวจากภายในประเทศนั้น ๆ แทบทั้งสิ้น คาดว่าประมาณ 75 - 80% ของกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดจากนักท่องเที่ยวที่เราเรียกว่า นักท่องเที่ยวภายใน ประเทศ ก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น ได้เคยมีการคาดการณ์ไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2540 รายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยจะมีประมาณ 209,375 ล้านบาท และจะเริ่มสูงกว่ารายได้จากการท่องเที่ยวต่างชาติในปี พ.ศ. 2541 และจะก่อให้เกิดรายได้ถึง 355,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 และ 567,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2546 นักท่องเที่ยวภายในประเทศเกือบทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่โดยธรรมชาติแล้วเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตอยู่ตลอดเวลา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการขนส่งและการเดินทาง นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านอื่น ๆ อีก เช่น การเคลื่อนย้ายจากชีวิตในชนบทมาเป็นชีวิตในเมืองใหญ่ การอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ ย่อมนำไปสู่การเคลื่อนย้าย ครอบครัวออกไปหาที่อยู่แถวชานเมือง สามารถเดินทางจากที่พักไปยังที่ทำงานซึ่งไม่ไกลเกินไปในแต่ละวัน การขยายตัวของรายได้ยังหมายถึงจำนวนครั้งที่เพิ่มขึ้นเพื่อการเดินทางไปเยี่ยมเยียนญาติ ๆ หรือเพื่อน ตามเมืองต่าง ๆ ผู้คนเริ่มมีความรู้สึว่าการเดินทางท่องเที่ยว หรือการพักผ่อนเป็นรางวัลส่วนหนึ่งของชีวิตมากกว่าที่จะคิดว่าเป็นสิ่ง ฟุ่มเฟือยดังที่คนในอดีตเคยคิด เป็นที่คาดกันมากกว่า 75% ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศเลือกใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว หรือ พักผ่อนมากกว่าพาหนะอื่นใดในโลกยุคปัจจุบัน

1.4.2 การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism)

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะเดินทางมาจากประเทศ ซึ่งมีมาตรฐานการครองชีพค่อนข้างสูง ประกอบเข้ากับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรากฐานมาจากระบบอุตสาหกรรมและธุรกิจการค้า ประเทศดังกล่าวเหล่านี้มีอัตราของการเติบโตของสังคมเมืองใหญ่ค่อนข้างสูง และมีระดับมาตรฐานรายได้ที่ไม่แตกต่าง กันมากนักเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบสังคมในประเทศดังกล่าว ตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศโดยพื้นฐานแล้วจะประกอบด้วยกลุ่มคนซึ่งมีรายได้ระดับกลาง ซึ่งมักจะมีตำแหน่งงานในระดับวิชาชีพชั้นสูงหรือผู้บริหารและหัวหน้างานในระดับช่างฝีมือการท่องเที่ยวนับว่าเป็นสินค้าอย่างหนึ่งที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศได้โดยไม่ต้องมีการส่งออก หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นสินค้าส่งออกที่มองไม่เห็น (Invisible Export) ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะ ประเทศในโลกที่สาม หรือประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากไม่มีสินค้าเพียงพอที่จะส่งออก และมีนักท่องเที่ยวภายใน ประเทศน้อยมาก ฉะนั้น จึงต้องพึ่งพิงรายได้ส่วนใหญ่ที่ได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ มีการส่งเสริมให้นัก ท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาซื้อบริการภายในประเทศ เช่น สถานที่พักผ่อนตากอากาศ การจับจ่ายสินค้าพื้นเมือง และของ ที่ระลึก การใช้จ่ายเงินตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

1.4.3 การท่องเที่ยวเพื่อสังคม (Social Tourism)

ในประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปยุโรป ได้จัดให้มีระบบการท่องเที่ยวเพื่อสังคม โดยรัฐ เป็นผู้ให้การสนับสนุนทางงบประมาณช่วยเหลือ มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือพลเมืองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และผู้ที่ ด้อยโอกาสในสังคม คนพิการ เด็กกำพร้า เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้หยุดพักผ่อนสนุกสนานและเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการออกค่ายฤดูร้อน ตามสวนสาธารณะ หรืออุทยานแห่งชาติต่าง ๆ

ประเภทของการท่องเที่ยวเพื่อสังคม ระบบการท่องเที่ยวเพื่อสังคมในต่างประเทศที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณทางใดทางหนึ่ง จากรัฐหรือ องค์กรเอกชนในลักษณะ ต่อไปนี้

- การให้เงินสนับสนุนโดยตรงหรือทางอ้อม
- องค์กรธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่มีระบบการขนส่งของตัวเองและ หรือมีเครือข่ายที่พักของบริษัท เสนอ ด้วยการลดราคาแก่กลุ่มท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม
- โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาล นายจ้าง สหภาพ หรือ องค์กรต่าง ๆ ทางสังคม
- การจัดเงิน หรืองบประมาณช่วยเหลือในรูปของโบนัส หรือเงินรางวัลจูงใจ โดยบริษัทหรือนายจ้างเพื่อ การพักผ่อนวันหยุด
- การจัดงบประมาณช่วยเหลือในโครงการพักผ่อนวันหยุด สำหรับลูกจ้างและครอบครัวโดย รัฐบาลหรือนายจ้าง
- การจ่ายค่าเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนโดยรัฐบาล นายจ้าง หรือสหภาพ
- การจัดโครงการ ท่องเที่ยววันนี้ - จ่ายวันหน้า ซึ่งสนับสนุนงบประมาณเริ่มต้นโดยนายจ้าง ธนาคารพาณิชย์ หรือ องค์กรต่าง ๆ
- การลดราคาค่าโดยสารเพื่อการท่องเที่ยวในวันหยุด เป็นพิเศษแก่กลุ่มพลเมืองที่ด้อยโอกาส ทางสังคม ผู้สูงอายุ หรือ แม้แต่คนงานในช่วงวันหยุดพักผ่อนประจำปี การลดราคาค่าห้องพักในโรงแรม ระหว่างวันหยุดพิเศษตามฤดูกาล

1.4.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ หรืออาจเรียกว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Eco-tourism ซึ่งเป็นคำที่ผสมกันระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในวงการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ Natur Tourism หรือ Bio-tourism หรือ Green Tourism แทน Eco-tourism ได้เช่นกัน เพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเป็น การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อ สภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังจะเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนั้น จะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่ง หรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

องค์ประกอบและวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีองค์ประกอบ

3 ประการ

1. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

● กิจกรรมหลัก

1. กิจกรรมการเดินป่า (Hiking/ Trekking)
2. กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature Education)
3. กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (Nature Photography, Video Tapping And Sound of Nature Audio Taping)

4. กิจกรรมส่อง/ ดูนก (Bird Watching)
5. กิจกรรมศึกษา/ เที่ยวถ้ำ (Cave Exploring/ Visiting)
6. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky Interpretation)
7. กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat Sightseeing)
8. กิจกรรมพายเรือแคนู/ เรือคายัค/ เรือใบ/ เรือใบ (Canoeing/ Kayak/ Browbeating)/

Sailing)

9. กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel Skin Diving)
10. กิจกรรมดำน้ำลึก (Scuba Diving)

● กิจกรรมเสริม

1. กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (Relaxing)
2. กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Terrain/ Mountain Biking)
3. กิจกรรมปีน/ ไต่เขา (Rock/ Mountain Climbing)
4. กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (Tent Camping)
5. กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang Glider)
6. กิจกรรมล่องแพยาง/ แพไม้ไผ่ (White Water Rafting)
7. กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking)
8. กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall Visits/ Exploring)
9. กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (Windsurfing)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ นิเวศทัศนาจร ยังเป็นแนวคิดที่จะทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวช่วยส่งเสริมธรรมชาติ ศึกษาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะช่วยสร้างรายได้ ซึ่งรายได้ส่วนหนึ่งรัฐจะ สามารถนำมาใช้ในโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งขณะนี้กำลังประสบปัญหาข้อจำกัด ด้านงบประมาณ นอกจากนี้แล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็จะช่วยลดความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากร ธรรมชาติเพื่อดำรงชีพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวการท่องเที่ยว

เที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินควบคู่กันไปได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

1.5 โครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว (Infrastructure)

ประกอบด้วยโครงสร้างที่เป็นสิ่งก่อสร้างหลัก ๆ เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ หรือสถานีรถไฟ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ระบบการสื่อสารคมนาคม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ในการเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ปกติแล้ว โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจะเป็นผู้จัดสร้างไว้ให้ โดย อาศัยเงินงบประมาณ ซึ่งได้มาจากภาษีที่พลเมืองของประเทศเป็นผู้เสียให้กับรัฐบาล

โครงสร้างระดับสูงทางการท่องเที่ยว (Suprastructure) จะประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่พักผ่อน ภัตตาคาร และร้านอาหาร บริการต่าง ๆ แหล่งจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ศูนย์การค้า และสถานบันเทิง เป็นต้น ตามปกติแล้วแหล่งอำนวยความสะดวก เหล่านี้ เอกชนจะเป็นผู้จัดสร้าง หรือจัดหาไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวในรูปของการประกอบการทางธุรกิจ แต่อาจมีหลายแห่งที่รัฐบาลเข้าไปดูแล หรือให้เงินสนับสนุนการดำเนินงานด้วย โครงสร้างทั้งสองประการนี้เมื่อรวมกันเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวก็จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างชัดเจนในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว สามารถที่จะผลิตแหล่งท่องเที่ยวที่คนเข้ามาเที่ยวน้อยให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง

1.6 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ (Natural Attractions) หรือที่เกิดจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาตินั้น ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ (Climate) ทิวทัศน์ที่สวยงาม (Scenery) และสัตว์ป่า (Wildlife) นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเหล่านี้จะต้องได้รับการดูแลและบำรุงรักษาเป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจทำลายความสวยงามลงได้

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manufactured Attractions) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกันข้ามกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เมืองขนาดใหญ่ ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวชมสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน สถานที่ที่รัฐบาลก่อสร้างขึ้น พระราชวัง อาคารเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ

3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวอีกจำนวนไม่น้อยที่สนใจในความรู้เรื่องแห่งอารยธรรมในอดีต วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อยรวมถึงพิธีกรรม พิธีการงานฉลองรื่นเริงต่าง ๆ ศิลปะการแสดง ดนตรี เพลงพื้นบ้าน การรำรำ การละเล่น ตลอดจนงานหัตถกรรม

1.7 การท่องเที่ยวในประเทศไทย

หลังจากที่ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมประจำปี สมาคม Pacific Area Travel Association (ต่อมาเปลี่ยนเป็น Pacific Asia Travel Association หรือ PATA) ในปี พ.ศ.2512 ประเทศไทยก็เป็นที่รู้จักของนักธุรกิจการท่องเที่ยวจากทั่วโลกที่เป็นสมาชิกของ PATA ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือน

ประเทศไทยในปี พ.ศ.2513 ถึง 628,671 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,175 ล้านบาท ในช่วงปี พ.ศ. 2513 – 2522 อัตราเพิ่มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนประเทศไทยเฉลี่ยร้อยละ 13.71 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2522 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนประเทศไทยประมาณ 1.59 ล้านคน มีรายได้จากการท่องเที่ยวถึง 11,232 ล้านบาท (www.tat.or.th/POLICY.HTM)

➡ นับแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยได้มองเห็นว่า การท่องเที่ยวนั้นจะมุ่งเน้นเฉพาะเรื่อง การตลาด การส่งเสริมเผยแพร่ให้ชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวให้มากอย่างเดียวไม่ได้ ยังจะต้อง ทำหน้าที่ทางด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว พัฒนาการบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อจัดและป้องกันปัญหา การบริการท่องเที่ยวที่ขาดคุณภาพ ตลอดจน สามารถลงทุนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการทางการ ท่องเที่ยวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเป็นรูปร่างและมีแนวทางที่เด่นชัด ในการปฏิบัติงานด้านการตลาดและการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กันไป กล่าวคือ ทางด้านการตลาดก็ได้มี การวางแผนการดำเนินงาน โดยใช้กลยุทธ์ทางการตลาดอย่างเป็นระบบ มีการจัดลำดับพื้นที่เป้าหมายด้าน การตลาด มีการวิจัยตลาดเพื่อนำข้อมูลมาใช้ดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดแต่ละตลาดอย่างถูกต้องตามหลัก วิชาการ ขณะเดียวกันก็มีการสำรวจศึกษาความเหมาะสม และวางแผนหลักในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มที่น่า จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีต่อไปได้ในอนาคต นอกจากนี้ ยังได้ลงทุนในการพัฒนาสถานที่ ท่องเที่ยวและบริการด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดกิจกรรมงานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง ให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นที่น่าสนใจ สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมากยิ่งขึ้นและ ตลอดทุกฤดูกาล

➡ การพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวได้รับความสนใจจากรัฐบาลมากขึ้นตั้งแต่ปี 2520 ได้มีการ บรรจุแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (ระหว่างปี พ.ศ.2520 – 2524) ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มีการบรรจุเรื่องการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และต่อ มาการท่องเที่ยวก็ได้รับการบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดมาในช่วงระหว่างปี 2523 ถึงปี 2530 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 10.53 ต่อปี โดยในปี 2523 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนประมาณ 1.85 ล้านคน และในปี 2530 เข้ามาเยือนจำนวน 3.48 ล้านคน

ในปี พ.ศ. 2530 รัฐบาลได้ประกาศโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ชื่อว่า ปีท่องเที่ยวไทย (Visit Thailand Year) เพื่อเป็นการเฉลิม พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว/เนื่องในพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ และพระราชพิธีรัชมิ่งมงคลภิเษก หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว ต่างรวมพลังทั้งด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง จนทำให้ปี 2530 เป็นปีที่ มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนมากถึง 3.48 ล้านคน ทำให้มีอัตราเพิ่มที่สูงมากถึงร้อยละ 23.59 ก่อให้เกิดรายได้ จากการท่องเที่ยวเป็นเงิน 50,023 ล้านบาท ทั้งยังผลให้ปี 2531 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนเพิ่มขึ้นเป็น จำนวนมากอีกเช่นกันถึง 4.23 ล้านคน โดยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 21.47 ทำรายได้เป็นเงิน 78,859 ล้านบาท สำหรับในปี 2532 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนประมาณ 4.8 ล้านคน และมีรายได้จากการท่องเที่ยว เป็น จำนวนเงินที่สูงถึงประมาณ 96,386 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นในปี 2538 เป็นเงิน 190,765 ล้านบาท

ในปี 2540 ประเทศไทยต้องประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบทางด้าน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยมีนักท่องเที่ยวมาเยือน 7.22 ล้านคน เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.41 และรัฐบาลก็ได้ ส่งเสริมให้ปี 2541 - 2542 เป็น ปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand 1998 -1999) อีกครั้งหนึ่ง ส่งผลให้ปี 2541 มีนักท่องเที่ยวมาเยือน 7.76 ล้านคน โดยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7.53 และ ปี 2542 มีจำนวนนักท่องเที่ยว

เที่ยวระหว่างประเทศเดินทางเข้าประเทศไทย 8.58 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.50 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 253,018 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.48 สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย มีสถิติการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ 53.65 ล้านคน-ครั้ง เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ร้อยละ 3.08 มีรายได้หมุนเวียนภายในประเทศ 203,858 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.78 (Research and Statistics Division Tourism Authority of Thailand. 1999 : 12)

ในปี 2544 การท่องเที่ยวทำรายได้ให้ประเทศเป็นอันดับสองรองจากอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ แต่เมื่อหักลบการนำเข้าวัตถุดิบที่อุตสาหกรรมดังกล่าวต้องนำเข้าจากต่างประเทศแล้ว รายได้ที่เป็นเม็ดเงินจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ยังคงสามารถทำได้ให้กับประเทศเป็นอันดับหนึ่ง โดยในปี 2543 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเยือน 9.51 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.83 ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนภายในประเทศถึง 286,100 ล้านบาท และในช่วง 4 เดือนแรกปี 2544 มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนจำนวน 3,502,182 ล้านคน ทั้งนี้คาดว่าในปี 2544 มีแนวโน้มนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเดินทางมายังประเทศไทยอย่างน้อย 10.5 ล้านคน (วินิจ รังผึ้ง. 2544 : 36)

➔ 1.8 สถานการณ์การท่องเที่ยวชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ปี 2543

ปริมาณผู้เดินทางท่องเที่ยวของพื้นที่ชะอำมีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 ของภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) รองจากกาญจนบุรี (กองสถิติและวิจัย, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543 : 71) โดยส่วนใหญ่เป็นผู้เยี่ยมเยือนคนไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 2,664,681 คน-ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 89.87 ของผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.08 ในขณะที่ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศมีจำนวน 300,243 คน-ครั้ง มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.37 เมื่อพิจารณาตามประเภทของนักท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวนี้จะมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนและไม่พักค้างคืนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือบริเวณชายหาดชะอำ รองลงมาคือเขาวังและพระราชวังต่างๆ

เมื่อพิจารณาลักษณะรวมหน่วยร้อยละ 54.12 จะเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวนี้โดยรถส่วนตัว รองลงมาร้อยละ 33.49 จะเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง และร้อยละ 12.29 จะเดินทางโดยรถไฟ ในส่วนของสถานที่พักแรม พบว่านักท่องเที่ยวจะพักที่โรงแรมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.82 รองลงมาคือบังกะโล/รีสอร์ท และบ้านญาติ/เพื่อน ตามลำดับ

จากการเดินทางมาเยือนของผู้เยี่ยมเยือนจำนวน 2.96 ล้านคน-ครั้ง ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนภายในแหล่งท่องเที่ยวนี้จำนวนทั้งสิ้น 6,975.75 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.97 ในจำนวนนี้ร้อยละ 56.83 เป็นรายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของคนไทย ทั้งนี้แล้วพบว่าผู้เยี่ยมเยือนจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน จำนวน 1,268.09 บาท โดยจะใช้จ่ายในหมวดค่าอาหาร/เครื่องดื่มมากที่สุด ร้อยละ 25.47 รองลงมาคือหมวดค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ร้อยละ 24.93 หมวดค่าที่พัก ร้อยละ 16.42 ตามลำดับ

สำหรับข้อมูลสถานพักแรม พบว่ามีผู้เข้าพักแรมจำนวน 1,081,074 คน เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.20 ในจำนวนนี้เป็นผู้เข้าพักแรมคนไทย จำนวน 859,747 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.40 ในขณะที่ผู้เข้าพักแรมชาวต่างประเทศมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.42 หรือมีจำนวน 221,327 คน

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย เยี่ยมเยือนชายหาดชะอำ ปี พ.ศ.2543 จำแนกตาม เพศ อายุ

เพศ - อายุ	จำนวนนักท่องเที่ยว	%
1. เพศ	2,664,681	100
ชาย	1,374,468	51.58
หญิง	1,290,213	48.42
2. อายุ (ปี)	2,664,681	100
15 - 24	1,267,783	47.58
25 - 34	843,354	31.65
35 - 44	370,728	13.91
45 ปีขึ้นไป	182,816	6.86

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย เยี่ยมเยือนชายหาดชะอำ ปี พ.ศ. 2543 จำแนกตาม อาชีพและที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

อาชีพ - ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน	จำนวนนักท่องเที่ยว	%
1. อาชีพ	2,664,681	100
นักเรียน/นักศึกษา	877,177	32.92
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	334,130	12.54
ประกอบกิจการส่วนตัว	438,157	16.44
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	701,300	26.32
รับจ้างทั่วไป	240,504	9.03
เกษตรกร	73,413	2.75
2. ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน	2,664,681	100
กรุงเทพมหานคร	688,129	25.82
ภาคกลาง	1,446,210	54.27
ภาคเหนือ	169,210	6.35
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	147,504	5.54
ภาคตะวันออก	89,426	3.36
ภาคใต้	124,202	4.66

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 2

2. พฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

2.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม

โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงคำว่า สิ่งแวดล้อม (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2540 : 13 -19) มักจะมีผู้เข้าใจกันไปถึงเรื่องของน้ำเน่า ควันและไอเสียจากรถยนต์ หรือมูลฝอย ฯลฯ แต่โดยความเป็นจริงแล้วสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่มีความหมายและขอบเขตกว้างกว่านั้นมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาในเรื่องของความสมดุลย์ของธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรที่ไม่ถูกต้องนั่นเอง

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมหลายท่าน ได้พยายามให้คำจำกัดความของคำว่า สิ่งแวดล้อม อยู่เนืองๆ แต่ก็โดยเหตุที่ว่าสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องกว้างขวางนี้เองจึงทำให้ คำจำกัดความและความหมายแตกต่างกันไปบ้าง อย่างไรก็ตามทุกท่านก็ได้ยึดถือหลักการเดียวกันและเข้าใจตรงกันทั้งสิ้น เพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมทั่วไปเราอาจสรุปความหมายอย่างง่าย ๆ ของสิ่งแวดล้อมได้ว่า

⇒ สิ่งแวดล้อม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม (จับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (วัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

อย่างไรก็ดีสิ่งแวดล้อมอาจแยกออกเป็นลักษณะกว้าง ๆ ได้ 2 ส่วน คือ

1) สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ ทรัพยากรทุกประการ เป็นต้น

2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชุมชนเมือง สิ่งก่อสร้าง โบราณสถาน ศิลปกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น

2.2 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

จากความหมายของคำว่าสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างแนบแน่นในอดีตปัญหาเรื่องความสมดุลย์ ของธรรมชาติตามระบบนิเวศยังไม่เกิดมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากผู้คนในยุคต้น ๆ นั้น มีชีวิตอยู่ใต้อิทธิพลของธรรมชาติ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติสามารถปรับดุลย์ของตัวเองได้ ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง จึงยังไม่ปรากฏแต่อย่างไรก็ตามจากการที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมขยายตัวมากขึ้นมนุษย์ขวนขวายหาความสุขสบายมากขึ้น มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น และเกือบทุกประเทศต่างก็มุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจกันอย่างจริงจัง ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมจึงปรากฏให้เห็นบ้าง แต่ก็ยังพอที่จะอยู่ในวิสัยและสภาพที่รับได้

การเวลาผ่านมาจนกระทั่งถึงระยะเมื่อไม่กี่สิบปีมานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษที่ผ่านมา (ระยะสิบปี) ซึ่งเรียกกันว่า ทศวรรษแห่งการพัฒนา นั้น ปรากฏว่าได้เกิดมีปัญหารุนแรงทางด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นในบางส่วนของโลกและปัญหาดังกล่าวนี้อีกมีลักษณะคล้ายคลึงกันในทุกประเทศทั้งที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา เช่น

- ① ปัญหาทางด้านภาวะมลพิษที่เกี่ยวกับน้ำ
- ② ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมสลายและหมดสิ้นไปอย่างรวดเร็ว เช่น น้ำมัน แร่ธาตุ ป่าไม้ พืช สัตว์ ทั้งที่เป็นอาหารและที่ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อการศึกษา เป็นต้น
- ③ ปัญหาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและชุมชนของมนุษย์ เช่น การวางผังเมืองและชุมชน

ไม่ถูกต้องทำให้เกิดการแออัดยัดเยียด ใช้ทรัพยากรผิดประเภทและลักษณะ ตลอดจนปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม และปัญหาจากของเหลือทิ้งอันได้แก่มูลฝอย เป็นต้น

เมื่อผลจากการเร่งรัดพัฒนา ทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี ปรากฏว่าในหลายกรณีก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมในด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น นักพัฒนาและนักวางแผนที่มีเหตุผลก็เริ่มตระหนักว่าการเร่งรัด นำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้มากที่สุด เพื่อเร่งและเน้นความเจริญทางด้านวัตถุนั้น อาจจะไม่สามารถสร้างคุณภาพที่ดีของชีวิตความสุขความสะดวกสบาย ให้แก่ชีวิตดังที่มุ่งหมายไว้ได้ ทั้งนี้ ก็ด้วยเหตุผลที่ว่ามนุษย์ อาจจะมีความสะดวกสบายมากขึ้น เช่น มลพิษในอากาศ ในน้ำ ในอาหาร และเสื่อมโทรมทางด้านสุขภาพจิต เป็นต้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวทางของการพัฒนาในปัจจุบันจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงเพราะว่าได้มีการนำเอาความผิดพลาดจากอดีต มาพิจารณาทบทวนให้ความสำคัญปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตลอดจนได้มีความเห็นพ้องกันว่า การพัฒนาที่ถูกต้องนั้นควรเป็นพัฒนาที่มุ่งจะยกระดับคุณภาพของชีวิตให้ดีขึ้น สูงขึ้นในทุกด้าน มากกว่าจะเป็นการเล็งเห็นผลเสียทางด้านรายได้เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมแต่เพียงประการเดียว อย่างไรก็ตามมีอยู่บ่อยที่มีผู้มองเห็นว่า การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาตินั้น เป็นการขัดขวางการพัฒนาและความเจริญของประเทศซึ่งการมอง ในลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการมองปัญหาด้านเดียว ความเป็นจริงแล้ว ทั้งการพัฒนาและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้เพียงแต่ร่วมกันพิจารณาหาจุดแห่งความสมดุลย์ซึ่งจะก่อประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสามารถรักษาดุลยภาพแห่งสภาวะแวดล้อมและธรรมชาติไว้ได้ด้วย

2.3 สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมมีอยู่มากมาย นับแต่เรื่องที่เล็กน้อยไปจนกระทั่งเรื่องที่กว้างขวางใหญ่โต นับแต่การถ่ายทิ้งสิ่งโสโครกลงในแม่น้ำ ลำคลองไปจนถึงการสร้างท่าเรือ น้ำลึก หรือโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์ อย่างไรก็ตามหากจะพูดให้แคบที่สุด แต่กินความได้มากที่สุดแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า สาเหตุหลักของปัญหาสิ่งแวดล้อมมีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1) การเพิ่มของประชากร (Population Growth)

ปัจจุบันการเพิ่มของประชากรโดยเฉลี่ยทั่วโลก มีแนวโน้มสูงมากขึ้น แม้ว่าการรณรงค์เรื่องการวางแผนครอบครัวจะได้ผลดี แต่ปริมาณการเพิ่มของประชากรก็ยังอยู่ในอัตราวิฤต (Exponential Growth) เมื่อผู้คนมากขึ้นความต้องการบริโภคทรัพยากรก็เพิ่มมากขึ้นทุกทางไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหาร ที่อยู่ อาศัย พลังงาน

2) การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี (Economic Growth & Technological Progress)

ความเจริญทางเศรษฐกิจนั้น ทำให้มาตรฐานในการดำรงชีวิตสูงตามไปด้วยมีการบริโภคทรัพยากรจนเกินกว่าความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต มีความจำเป็นต้องใช้พลังงานมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก็ช่วยเสริมให้วิธีการนำทรัพยากรมาใช้ได้ง่ายขึ้นและมากขึ้น นักวิชาการสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มักจะมีความเห็นตรงกันในคำกล่าวที่ว่ามนุษย์เป็นตัวละครสำคัญที่สุดในการทำลายธรรมชาติและสภาวะแวดล้อม โดยมีเทคโนโลยีเป็นตัวเร่ง ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตรงจุดที่สุดคือ การแก้ที่พฤติกรรมของคนอันเป็นสาเหตุของปัญหา ซึ่งอาจจะได้ผลดีกว่าการใช้เทคโนโลยีตามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และกำลังเกิดขึ้นอย่างไม่สิ้นสุดเนื่องจากความละโมภและมักง่ายของมนุษย์นั่นเอง

2.4 ผลที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

สาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น นำมาซึ่งผลสืบเนื่องอันเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายประการ คือ

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติร่อยหรอ เนื่องจากการใช้ทรัพยากรกันอย่างไม่ประหยัด อาทิ ป่าไม้ถูกทำลาย ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนน้ำ ฯลฯ
- 2) ภาวะมลพิษ (Pollution) เช่น มลพิษในน้ำ ในอากาศ และเสียง มลพิษในอาหาร สารเคมี ฯลฯ อันเป็นผลมาจากการเร่งรัดทางด้านอุตสาหกรรมนั่นเอง

2.5 คุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพของชีวิต

สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมตามความเข้าใจโดยทั่วไปนั้น มีความหมายเพียงแค่อาหารเป็นพิษและน้ำเสีย แต่ความหมายอย่างกว้างของสิ่งแวดล้อมนั้น คือกระบวนการทั้งหมดของชีวิตกับธรรมชาติทุกอย่างรอบตัวเราเป็นวัฏจักรที่เกี่ยวเนื่องกันมีผลต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งที่เห็นได้ เร็วและมีผลที่จะแสดงให้เห็นในภายหลังสิ่งแวดล้อมคือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศประชากร การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (เช่น ดิน น้ำ สัตว์ป่า ป่าไม้ ภูเขา แร่ธาตุ) การตั้งถิ่นฐานชุมชนตลอดจนถึงเอกลักษณ์และสมบัติทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดในรูปของศิลปกรรม โบราณสถานโบราณวัตถุ และกิจกรรมที่สืบทอดความมีชีวิตจากอดีตถึงปัจจุบัน ในรูปกิจกรรมท้องถิ่นต่าง ๆ

จากขอบเขตและความหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเกี่ยวพันต่อเนื่องกับปัญหาของชุมชนและสังคมในเรื่องอื่น ๆ เช่นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมศิลปกรรม โบราณคดี สุขภาพอนามัย ฯลฯ หากจะกล่าวโดยสรุป ปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นก็คือปัญหาที่รวมตัวอยู่ในกระบวนการทางด้าน การพัฒนานั้นเอง โดยเหตุที่มีความเกี่ยวพันกันโครงการพัฒนาต่าง ๆ จึงปรากฏอยู่เสมอว่า นักพัฒนาที่มีความเห็นด้านเดียว มักจะมองว่าสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นตัวขัดขวางการพัฒนาประเทศ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หาได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาไม่แต่การพัฒนาโดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมนั้นได้พิสูจน์ให้เห็นว่าในระยะยาวจะนำความผาสุกอย่างแท้จริงมาสู่ประชาชนไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น การพัฒนานั้นคือการพัฒนาที่สูญเสียทรัพยากรและก่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

หลายต่อหลายครั้งที่พบว่า ภัยพิบัติทางสิ่งแวดล้อมบางส่วนเนื่องมาแต่ผลจากการพัฒนา ที่มีได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ดังนั้นแนวความคิดที่ถูกต้องในการพัฒนาการก็คือ การพัฒนาที่คำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผลจากการพัฒนานั้นก่อให้เกิดผลดีแก่ชีวิตของประชาชนอย่างแท้จริงนั่นก็คือการยกระดับ คุณภาพแห่งชีวิต ของประชาชนในสังคมนั้นให้ดีขึ้นภายในกรอบและขอบเขตความเป็นจริงซึ่งจะต้องสอดคล้องกับเอกลักษณ์ระดับมาตรฐานสภาพความเป็นอยู่ชนบทชนบทนิยมประเพณี วัฒนธรรม สังคม ซึ่งประชาชนทุกคนรับได้และมีความสุข ความจริงทางเศรษฐกิจและพยายามที่จะให้มวลรายได้ประชาชาติสูงขึ้นถึงระดับบางประเทศในโลก ซึ่งเป็นประเทศอุตสาหกรรมและมีลักษณะตลอดจนมาตรฐานความเป็นอยู่ตลอดจนค่านิยมแตกต่างกับของไทยโดยสิ้นเชิงนั้นมิใช่เป้าประสงค์สุดท้ายของการให้บรรลุถึงการมีคุณภาพแห่งชีวิตที่สมบูรณ์ได้ ตรงกันข้ามอาจกลับทำให้สังคมนั้น ต้องเสียสละคุณภาพแห่งชีวิต ในมาตรฐานของตนให้แก่การพัฒนาไป

การพัฒนาเพื่อคุณภาพแห่งชีวิตนั้น ก็คือความพยายามร่วมกันในอันที่จะใช้ทรัพยากรอันมีค่าของชาติให้เกิดผลดีที่สุดและสอดคล้องกับชีวิตจิตใจความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชาติให้มากที่สุด ในความพยายามรวมกันนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นไปในรูปแบบของสหวิทยาการ (วิชาการหลายสาขาร่วมกัน) เพื่อให้แน่ใจได้ว่าโครงการพัฒนาทั้งมวลจะต้องไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือหากว่ามีก็ต้องน้อยที่สุด

หลักปฏิบัติการ พื้นฐานอันเป็นหลักทั่วไปของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ควรจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

- 1) ผลดีในทางเศรษฐกิจ
- 2) ความเหมาะสมในทางสังคม
- 3) เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในทางเทคโนโลยี
- 4) เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในด้านสิ่งแวดล้อม

3. ขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม

3.1 ความหมายและแนวคิด

ชุมพล งามผ่องใส (2531 : 2 -1) ได้กล่าวไว้ว่า ขีดความสามารถในการรองรับหรือสมรรถนะการยอมให้มีได้ในระบบสิ่งแวดล้อม (Carrying Capacity) หมายถึง ความสามารถสูงสุดที่สภาวะแวดล้อมหนึ่งหรือพื้นที่หนึ่ง หรือระบบสิ่งแวดล้อมหนึ่งจะสามารถมีได้ของสรรพสิ่งร่วมกันในจำนวนสูงสุดได้จำกัด ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของสรรพสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น

การที่จะทราบว่าพื้นที่หรือสภาวะแวดล้อมหนึ่ง ๆ ถึงจุดที่เหมาะสมที่สุด หรือไม่นั้นสังเกตได้จากสิ่งที่ปรากฏขึ้นตามธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อมนั้นแสดงออกมา เช่น มีการพังทลายของดิน ต้นไม้ตาย เป็นต้น แสดงว่าสภาพแวดล้อมดังกล่าวเกินจุดที่เหมาะสมไปแล้ว ต้องมีการแก้ไขและป้องกันต่อไป เพราะความสามารถสูงสุดของพื้นที่ใด ๆ จะแปรผันตามปัจจัยของสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็สามารถแก้ไขปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงความสามารถสูงสุดของพื้นที่หรือสภาวะแวดล้อม ซึ่งอาจจะทำได้โดย

1. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการในสัดส่วนที่พอเหมาะ
2. ปรับปรุงโดยการนำเอาผลิตผลส่วนที่เกินออกใช้ประโยชน์ ซึ่งก็เท่ากับเป็นการเพิ่มความสามารถของพื้นที่ หรือสภาพแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน

3. พยายามให้มีการกระจายตัวโดยเฉพาะในช่วงที่สภาพแวดล้อมไม่อำนวยต่อการรวมกลุ่มเพียงจุดเดียว ซึ่งจะเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมและความหลากหลายของพื้นที่ เพราะการกระจายและความหลากหลายของสิ่งแวดล้อมจะช่วยในการเพิ่มความสามารถของพื้นที่และระบบสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ

จากความหมายและแนวคิดในเรื่องของขีดความสามารถในการรองรับ จึงมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาและนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นเครื่องมือหรือกำหนดเป็นกรอบในการวางแผนการจัดการเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อม ทั้งยังเป็นการป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นได้

3.2 ขีดความสามารถในการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใดก็ตาม หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้าไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่นั้น เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนเป็นจำนวนมากจนเกินขีดความสามารถของพื้นที่ที่จะรองรับได้ จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การขาดแคลนที่พัก ไฟฟ้า ประปา การกำจัดของเสีย สภาพแวดล้อมถูกทำลาย ความแออัด การแย่งใช้ประโยชน์ในพื้นที่ จนทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกวุ่นวายและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวไม่น่าไปก่อให้เกิดความพึงพอใจหรือเอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวมีมากเกินไปจนเกินขีดความสามารถในการรองรับได้ของสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

สันติ ชูตินธรา (2526 : 81) กล่าวว่า ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง คือ ช่วงเวลาที่พื้นที่นั้น ๆ สามารถจะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ โดยไม่ทำให้สภาพกายภาพและชีวภาพเสื่อมลงอย่างถาวร และทั้งนี้พื้นที่ที่ยังคงคุณค่าเพียงพอที่จะสร้างความพอใจและประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้ ในด้านการท่องเที่ยวความสามารถในการรองรับอาจกำหนดได้โดย

1. พิจารณาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจะสามารถทำได้ในแหล่งท่องเที่ยว
2. พิจารณาถึงระบบนิเวศวิทยา โดยศึกษาถึงขบวนการทางธรรมชาติของพืช สัตว์ ดิน แหล่งน้ำ เป็นต้น ว่าเป็นอย่างไร และสามารถทนต่อผลกระทบของมนุษย์ที่เป็นสิ่งแปลกปลอมในระบบนิเวศนั้นได้มากน้อยเพียงไร

ดังนั้น การกำหนดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว เพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับแต่ละกรณี แต่ละกิจกรรมในแต่ละพื้นที่เป็นราย ๆ ไป ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะให้ได้ตัวเลขที่เหมาะสม ทั้งต่อตัวนักท่องเที่ยวเองและแหล่งท่องเที่ยวด้วย

แพ และ คิค (Pearce and Kirk. 1984 : 3) กล่าวว่า ความสามารถในการรองรับสำหรับแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาในด้านต่าง ๆ คือ ความสามารถในการรองรับของสภาพแวดล้อม (Environmental Carrying Capacity) จะพิจารณาได้จากระดับที่นักท่องเที่ยว หรือกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจได้เริ่มทำให้สิ่งแวดล้อมลดคุณค่าลง เช่น การทิ้งขยะมูลฝอย การปล่อยน้ำเสียในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ความสามารถในการรองรับทางกายภาพ (Physical Carrying Capacity) คือ ระดับที่เริ่มมีการอึดตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร สาธารณูปโภค เป็นต้น และ ความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยา (Psychological Carrying Capacity) คือการที่จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยว โดยไม่สร้างความรู้สึกอึดอัดรำคาญให้แก่เจ้าของสถานที่ และขณะเดียวกันในระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกันเองก็จะรู้สึกปลอดโปร่ง ไม่รำคาญอันเนื่องมาจากความแออัดยัดเยียด ของนักท่องเที่ยว

เรลลี (Reilly. 1986 : 54) ชี้ให้เห็นว่า ขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับแต่ละกรณี คือ จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะมีได้ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งความหมายนี้ได้ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญสองประการ คือ ประการแรกเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดของแหล่งท่องเที่ยวที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาได้ ประการที่สองเป็นระดับที่การพักผ่อนและท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง เนื่องจากหมดความพึงพอใจ หรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่เป็นสิ่งดึงดูดอีกต่อไป ซึ่งขีดความสามารถในการรองรับนี้ จะเปลี่ยนแปลงไปตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว เวลาและสถานที่

ทักษิณา นิยมรัตน์ (2533 : 62) ได้สร้างแบบจำลองความพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction Model) แบบจำลองนี้ได้อธิบายว่า ระดับความพอใจของผู้ใช้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (User Satisfaction Level) เช่น น้ำตก ทะเล ชายหาด ฯลฯ จะมีขีดจำกัด ณ จุดหนึ่งเท่านั้น หากพื้นที่ใดมีผู้ใช้เกินจุดระดับความพอใจของผู้ใช้พื้นที่ ระดับความพอใจของผู้ใช้พื้นที่ก็จะลดลงและจะลดลงเรื่อย ๆ ตามจำนวนผู้ใช้พื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น แบบจำลองนี้ยังให้ข้อคิดเพิ่มเติมอีกว่า มีตัวแปรอีก 2 ตัวที่ไม่ควรละมองข้าม คือ ตัวแปรแรก ได้แก่จำนวนครั้งที่ผู้ใช้พื้นที่และตัวแปรที่สอง คือจำนวนคนที่ผู้ใช้พื้นที่ต้องเกี่ยวข้องกับ เช่น เมื่อนักท่องเที่ยวคนหนึ่งต้องเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่เคยไปมาแล้ว ได้พบกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพเดิม พบปะกับคนท้องถิ่นเดิมก็จะทำให้ระดับความพอใจลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับการเดินทางครั้งแรก

การเดช พยัควิเชียร (2525 : 62) รายงานว่าแนวความคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ยังไม่แพร่หลายในกลุ่มนักพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชนนัก ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยว

ไม่ประสบผลสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามกลับได้รับผลกระทบสองประการ คือ ประการแรกผลกระทบต่อภาพพจน์ของการท่องเที่ยวคือการลดลงในด้านคุณภาพที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ประการที่สองผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมคือการทำลายสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ดังนั้น เมื่อธุรกิจการท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะที่จะไม่ให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเร็วเกินไป โดยมุ่งเน้นถึงความสามารถในการรองรับทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตวิทยา เป็นหลัก ซึ่งก็หมายถึงการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน ก็ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของประชากรที่มีต่อนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวด้วย เพื่อให้ช่วยต่อการควบคุมคุณภาพ และทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยว

3.3 ขีดความสามารถในการรองรับสำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล

ปองจิต แจ่มจำรัส (2529 : 9) จากรายงานการพัฒนากการท่องเที่ยวพหุวิทยา สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล โดยทั่วไปที่ควรแก่การอนุรักษ์ และพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวประกอบด้วยสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาด และสภาพแวดล้อมในทะเล มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 3S ได้แก่ ความสงบเงียบของทะเล (Sea) หาดทรายที่สวยงาม (Sand) แสงอาทิตย์ที่พอดี (Sun) ซึ่งทั้ง 3 อย่างนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล และ 3A ได้แก่ บรรยากาศที่เป็นชายทะเลจริงๆ (Atmosphere) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวพอสมควร (Activity) และมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพธรรมชาติอย่างพอเหมาะ (Association) เมื่อแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล มีความผสมกลมกลืนระหว่าง 3S และ 3A แล้วจะทำให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวซึ่งก็คือ 3R อันได้แก่ Relaxation, Regeneration, Romantic.

แพ และ คิค (Pearce and Kirk. 1984 : 3) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชายทะเลเพื่อการพักผ่อนท่องเที่ยว โดยทั่วไป แบ่งเป็น 3 บริเวณ

1. ที่พักและบริการสิ่งอำนวยความสะดวก (Accommodation and Service Sector Zone) ได้แก่ ที่พัก โรงแรม บังกะโล ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น
2. เขตกันระหว่างบริเวณที่พักกับบริเวณที่มีกิจกรรมการพักผ่อน (Transit Zone) เช่น ถนน หุบเขา
3. บริเวณสำหรับมีกิจกรรมการพักผ่อน (Recreation Zone) ซึ่งครอบคลุมบริเวณชายหาดจนถึงระดับน้ำทะเล

แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลหนึ่ง ๆ จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนจำกัดจำนวนหนึ่ง โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียใด ๆ และในบริเวณนั้นสามารถมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้จำนวนหนึ่ง โดยไม่ทำให้พื้นที่นั้นเปลี่ยนสภาพไป จากลักษณะการท่องเที่ยวในปัจจุบันได้แตกต่างจากอดีตมาก คือแต่เดิมการท่องเที่ยวจะทำการในลักษณะเฉพาะตัว (Individual) แต่ต่อมาได้ขยายตัวขึ้นอย่างมาก จนเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะกลุ่มก้อน (Mass) จำนวนที่ละมาก ๆ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการการท่องเที่ยวก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลที่เคยสงบและมีความงดงามตามธรรมชาติก็จะเปลี่ยนแปลงไปจนในบางครั้งอาจจะทำให้เกิดขีดความสามารถในการรองรับได้ผลที่ติดตามมาก็คือ

1. คุณค่าความประทับใจที่นักท่องเที่ยวจะได้รับลดลง เนื่องจากคุณภาพของสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้นต่ำลง
2. สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร บริการให้เช่าเก้าอี้ ร่ม หาบเร่ ร้านขายของที่ระลึก บุกรุกพื้นที่ชายหาดมากขึ้นทำให้ทัศนียภาพโดยรอบเปลี่ยนแปลงไปจากลักษณะดั้งเดิมที่เคยเป็น

3. จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไปเป็นตัวทำลายลักษณะทางกายภาพของสภาพแวดล้อมนั้น ทำให้เกิดความแออัดในบริเวณชายหาดสูญเสียความเป็นส่วนตัวลงไป

ผลเสียเหล่านี้จะรุนแรงขึ้นอีกมาก หากคำนึงถึงยานพาหนะของนักท่องเที่ยวที่นำเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวด้วย เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาที่จอดรถ

4. ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี

4.1 ประวัติสังเขปจังหวัดเพชรบุรี

เพชรบุรี เป็นเมืองที่เคยรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ และเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของไทย ในกลุ่มหัวเมืองฝ่ายตะวันตก มีชื่อเรียกปรากฏในหนังสือชาวต่างประเทศ เช่น ชาววิลันดา เรียกว่า พิพรีย์ ชาวฝรั่งเศส เรียกว่า พิพฟีล์ และ ฟิฟรี จึงสันนิษฐานกันว่าชื่อ เมืองพริบพรี คงเป็นชื่อเดิมของเมืองเพชรบุรี

ชื่อเพชรบุรี มีปรากฏเป็นหลักฐานมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ที่มาของชื่อมีที่มาได้ 2 ทาง คือ ทางแรกเป็นการเรียกตามชื่อแม่น้ำเพชร ส่วนอีกทางหนึ่งเป็นการเรียกตามตำนานที่เล่าสืบกันมาว่า ในสมัยโบราณเคยมีแสงระยิบระยับในเวลากลางคืนที่เขาด่น ทำให้คนเข้าใจว่ามีเพชรพลอยบนเขานั้น

เพชรบุรีเป็นเมืองเก่าแก่โบราณ (วิทยาลัยครูเพชรบุรี. 2533 : 15-25)เคยเป็นอาณาจักรเล็ก ๆ อาณาจักรหนึ่ง มีเจ้าผู้ครองนครหรือกษัตริย์ปกครองบางสมัยเป็นอิสระ บางสมัยอาจจะตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรที่เข้มแข็งกว่า เจ้าผู้ครองนครได้ส่งเครื่องราชบรรณาการไปยังเมืองจีนเป็นประจำ เมืองเพชรในสมัยโบราณจึงเป็นที่รู้จักของพระเจ้ากรุงจีนเป็นอย่างดี เข้าใจว่ามีมาแต่สมัยฟูนันแล้ว อนึ่ง จากการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่าชื่อเจ้าผู้ครองนครเมืองเพชรบุรี ดังนี้

พระพนมทะเลศรีมเหศวรสถิตราธิราช,พระพนมไชยศิริ, พระกฤตसार,พระอินทราชา,พระเจ้าอยู่ทองและเจ้าสาม

ถึงสมัยทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 - 16 เมืองเพชรรวมอยู่ในอาณาจักรนี้หรืออาจจะเป็นอิสระในทางสมัยดังได้กล่าวแล้ว ในด้านศิลปกรรมจะเห็นว่ามีศิลปกรรมสมัยนี้มากมาย เช่น พระพุทธรูป พระธรรมจักรเสมานิน ตลอดจนเครื่องใช้ไม้สอยที่ขุดพบที่หนองปรัง

ในสมัยลพบุรี ประมาณพุทธศตวรรษที่ 17 ปรากฏชื่อเมืองเพชรว่าศรีชัยวัชรบุรี ในศิลาจารึกปราสาทพระขรรค์ สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 สิ่งก่อสร้างสมัยนี้ที่ปรากฏก็คือ ปราสาทวัดกำแพงแลง เสมานินทรายและพระพุทธรูป เป็นอาทิ

ล่วงถึงสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีในช่วงแรกเข้าใจว่า เมืองเพชรยังเป็นนครอิสระมีเจ้าครองนคร ถึงสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เมืองเพชรจึงตกเป็นเมืองขึ้นของกรุงสุโขทัย ดังจารึกที่ได้กล่าวถึงพระราชอาณาเขตของพระองค์ว่าถึงเมืองแพรก สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี และนครศรีธรรมราชเข้าใจกันว่า พ่อขุนรามคำแหงเคยเสด็จมาเมืองเพชร

สมัยกรุงศรีอยุธยา เมืองเพชรรวมอยู่ในหัวเมืองฝ่ายตะวันตก หรือภาคตะวันตกในปัจจุบัน สมัยนี้ไทยต้องต่อสู้ศึกหลายครั้ง โดยเฉพาะกับพม่าและเขมร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองเพชรเป็นเมืองหน้าด่าน พม่ายกทัพผ่านเพื่อเข้าไปตีกรุงศรีอยุธยา เมืองเพชรเป็นเมืองอยู่ข้างอู่ข้าวเป็นเมืองท่า เศรษฐกิจดี จึงเป็นเมืองที่สะสมเสบียงกรังได้ดี นอกจากนี้ทูตานุทูตต่างประเทศ จำต้องผ่านเมืองจะเข้ากรุงศรีอยุธยาหรือเมื่อจะเดินทางกลับ ดังนั้น เจ้าเมืองเพชรบุรีจึงเป็นทั้งนักรบที่ยอดเยี่ยม นักปกครองที่ดี รวมทั้งเป็นนักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย พระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาจึงทรงคัดเลือกเจ้าเมืองที่มีคุณสมบัติดังกล่าวมาปกครองเมืองเพชร ซึ่งบางครั้งอาจเป็นคนต่างชาติ เช่น แขกอาหรับ เป็นต้น พระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาบางพระองค์ โปรด

เมืองเพชร ดังสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับสมเด็จพระเอกาทศรถเคยเสด็จมาประทับ ณ เมืองเพชรหลายราตรี

ในสมัยกรุงธนบุรี เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงปราบก๊กต่าง ๆ แล้วทรงตั้งเมืองธนบุรีเป็นเมืองหลวงและทรงมีเมืองรอบเมืองหลวงประมาณ 11 เมือง รวมทั้ง เพชรบุรีด้วย เป็นอาณาจักรในครั้งแรก ๆ ใน พ.ศ. 2312 โปรดฯ ให้พระยาจักรี พระยายมราช พระยาอภัยรณฤทธิ์ และพระยาเพชรบุรี เป็นกองทัพนํ้าไปตีเมืองนครศรีธรรมราช การรบครั้งนี้ พระยาเพชรบุรีและพระยาศรีพิพัฒน์ตายในที่รบ เนื่องจากนายทัพนายกองไม่สามัคคีกัน สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงยกกองทัพหลวงไปทางเรือ เมื่อกองเรือมาถึงตำบลบางทะเล หาดเจ้าสำราญเรือถูกพายุล่มเป็นจำนวนหลายลำ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงทรงตั้งพิธีบวงสรวงและพักอยู่ที่เพชรบุรีระยะหนึ่ง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปราบดาภิเษกและสร้างกรุงเทพมหานครแล้ว พระเจ้าผดุงกษัตริย์พม่าได้เกณฑ์ทัพประมาณแสนเศษ โดยจัดเป็นเก้าทัพ ทางฝ่ายพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าทรงโปรดฯ ให้จัดทัพไว้ 4 ทัพ โดยโปรดฯ ให้ สมเด็จพระกรมพระราชังบรมมหาสุรสิงหนาทยกทัพใหญ่ไปที่ลาดหญ้า กาญจนบุรี สมเด็จพระกรมพระราชวังบวร ฯ โปรดฯ ให้พระยาสิทธิราชเดโชชัย พระยาท้ายน้ำ และพระยาเพชรบุรี ตั้งเป็นกองโจร คุ่มทหารไปคอยซุ่มโจมตีหน่วยลำเลียงเสบียงอาหาร แต่นายทัพทั้งสามมิได้ปฏิบัติหน้าที่จึงให้ประหารชีวิตเสียทั้ง 3 คน แล้วโปรด ฯ ให้พระองค์เจ้าชุนแผนไปแทนการสงครามครั้งนี้ พม่าพ่ายแพ้ยับเยินกลับไป ครั้นมาถึงรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดฯ ให้พระยาเพชรบุรีเป็นแม่ทัพ รวมทัพบกกับเมืองนครศรีธรรมราช และเมืองสงขลา เป็นกองทัพเรือไปตีหัวเมืองมลายูและสงครามครั้งนี้เมืองกลันตันยอมอ่อนน้อมต่อไทย

เมื่อมาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า พระองค์ทรงโปรดฯ เมืองเพชรบุรีมาก พระองค์เสด็จมาเมืองเพชรบุรีหลายครั้งระหว่างผนวช เคยเสด็จบำเพ็ญสมณธรรม ณ ถ้ำเขาย้อย เคยประทับแรมที่วัดมหาสมณาราม เชิงเขาพระนครคีรี และยังเสด็จทอดพระเนตรการก่อสร้างพระนครคีรี ส่วนพระธิดาในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าทรงเสด็จทอดกฐิน ณ วัดพระพุทธไสยาสน์ และวัดสมณราม ในปี พ.ศ. 2403 นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้ายังเคยทรงประทับแรมที่พระนครคีรี และใช้เป็นที่พักเมืองซื้อคอลลอยเลนเบิร์ด จากประเทศรัสเซีย ปี พ.ศ. 2405 พระองค์ได้โปรดฯ ให้จัดพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรบนพระนครคีรี และทรงบรรจุพระธาตุบนยอดเจดีย์บนเขามหาสวรรค์อีกด้วย นอกจากทรงสร้างพระนครคีรีแล้ว ยังโปรดฯ ให้ตกแต่งเขาหลวง ซึ่งมีพระพุทธรูปโบราณในถ้ำโดยโปรดฯ ให้สร้างบันไดหินลงไป ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงขึ้นครองราชแล้ว ทรงโปรดฯ ให้ซ่อมแซมพระนครคีรีใหม่ทั้งหมด เพื่อเป็นที่ประทับแรมพักผ่อนอิริยาบถ และเพื่อใช้เป็นที่พักรับรองแขกเมืองด้วย ทรงให้เมืองเพชรบุรีขึ้นต่อมณฑลราชบุรีและพระองค์เองก็ทรงมาประทับ เมืองเพชรบุรีหลายครั้ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้ายังโปรดเสวยน้ำในแม่น้ำเพชรบุรี และยังใช้น้ำพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ที่มีมาแต่โบราณ นอกจากนี้โปรดฯ ให้สร้างพระราชวังบ้านปืนขึ้นอีกแห่งหนึ่ง แต่ยังไม่ทันเสร็จก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้สร้างต่อจนสำเร็จ พระราชทานนามว่า “พระราชมารณนิเวศน์” สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประทับแรมยังจังหวัดเพชรบุรี หลายครั้ง บางครั้งแรมเดือน พระองค์โปรดฯ ประทับแรม ณ ค่ายหลวงหาดเจ้าสำราญ ตำบลบางทะเล อำเภอเมืองเพชรบุรี ต่อมาบริเวณนี้มีแมลงวันชุกชุมและขาดแคลนน้ำ จึงโปรดฯ ให้ย้ายพระตำหนักไปยังตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอชะอำ พระราชทานนามว่า “พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน”

ส่วนพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ทรงโปรดประทับแรม ณ พระราชวังในเมืองเพชร
โปรดฯ ให้สร้าง พระราชวังไกลกังวล หัวหิน ขึ้น

4.2 สภาพทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี
ที่ตั้ง

จังหวัดเพชรบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลางตอนมาทางใต้ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครระยะทางหลวง
แผ่นดินประมาณ 120 กิโลเมตร รูปร่างของจังหวัดมีลักษณะเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมส่วนที่กว้างที่สุดจากตะวัน
ออกไปตะวันตก ประมาณ 103 กิโลเมตร ส่วนยาวจากเหนือมาใต้ประมาณ 80 กิโลเมตร จังหวัดเพชรบุรี มี
อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540 : 14)

ทิศเหนือ จรดอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พรหมแดน
ด้านนี้ยาวประมาณ 184 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก จรดอ่าวไทย เริ่มตั้งแต่ปากอ่าวบางตะบูน ถึงสนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความยาวประมาณ 82 กิโลเมตร

ทิศใต้ จรดอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความยาวประมาณ 85 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก จรดสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า (เมียนมาร์) มีความยาวของเส้น
พรหมแดนประมาณ 120 กิโลเมตร

ขนาด

จังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 6,216.108 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,885,067.50 ไร่
แยกเป็นเนื้อที่ในแต่ละอำเภอตามลักษณะการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด เป็น 8 อำเภอ ดังแสดงใน
ตาราง 3

ตาราง 3 เนื้อที่ของจังหวัดเพชรบุรีและร้อยละ จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.) ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด	ร้อยละ
เมือง	283.901	4.6
ท่ายาง	736.667	11.8
เขาย้อย	305.648	4.9
บ้านแหลม	189.885	3.0
บ้านลาด	289.136	4.6
ชะอำ	660.622	10.6
หนองหญ้าปล้อง	1,249.779	20.0
แก่งกระจาน	2,500.47	40.2
รวม	6,216.108	100.0

ที่มา : สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเพชรบุรี เป็นที่ราบสูง มีภูเขาและป่าไม้ ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบ ลุ่มไปจรดอ่าวไทย ซึ่งเป็นที่ประกอบการเกษตรได้เป็นอย่างดี ทิศตะวันตกเป็นที่ราบ และเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย (เมียนมาร์) นอกจากนี้ยังมีป่าไม้ใน ท้องที่อำเภอแก่งกระจานอีกด้วย ทำให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพต่างๆ ทุกด้าน

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบุรี แบ่งออกได้เป็น 3 เขต คือ

1) เขตเขาและที่ราบสูงด้านตะวันตก

เขตนี้อยู่ในอำเภอแก่งกระจาน อำเภอหนองหญ้าปล้อง ด้านตะวันตกติดกับ สหภาพพม่า (เมียนมาร์) มีพรมแดนยาวประมาณ 120 กิโลเมตร เป็นบริเวณที่สูงชันที่สุดของจังหวัด มีภูเขาสูง บางยอดสูง กว่า 1,500 เมตร จึงอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ ไร่ธัญ และเป็นที่ลุ่มน้ำหลากของต้นน้ำ ลำธารต่างๆ มากมาย มีชาวเขากระเหรี่ยง กระหำง อาศัยอยู่กระจัดกระจาย อากาศเย็นตลอดปี บริเวณนี้จึงเหมาะแก่การทำเหมืองแร่ และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ พื้นที่ถัดจากบริเวณนี้จะค่อยๆ ลาดต่ำมาทางทิศตะวันออก มีเทือกเขาเป็นเขตแนวลักษณะยาวจากเหนือมาใต้ และเป็นสันปันน้ำซึ่งเป็นต้นแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำ ปราณบุรี นอกจากนี้ยังมีเทือกเขาเป็นแนวเตี้ย ๆ ที่ต่อมาจากกาญจนบุรี ราชบุรี และมีแนวเขาในเขตอำเภอ เขาย้อย ติดต่อกับอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ ทำให้เกิดที่ราบ ระหว่างภูเขา เช่นที่ราบลุ่มแม่น้ำประจันต์ อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอบ้านลาด ซึ่งเป็นแหล่งเกษตร กรรมที่สำคัญแหล่งหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี

2) เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ

เขตนี้เป็นพื้นที่ราบสามารถทำการเพาะปลูกได้ดี ได้แก่ บริเวณบางส่วนของอำเภอ ท่ายาง อำเภอชะอำ อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี และอำเภอเขาย้อย บริเวณนี้ จึงเหมาะสำหรับการประกอบการเกษตร ได้แก่ การทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และการก่อตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิต การเกษตร

3) เขตที่ราบฝั่งทะเล

ด้านตะวันออกของจังหวัดเพชรบุรี เป็นที่ราบจรดชายฝั่งทะเล อยู่ในอำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี และอำเภอชะอำ โดยมีชายทะเลซึ่งเริ่มจากปากอ่าวบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม ถึง สนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยาวประมาณ 82 กิโลเมตร บริเวณนี้เป็นแหล่ง เศรษฐกิจในทุก ๆ ด้าน ทั้งการเกษตร ประมง อุตสาหกรรม การค้าธุรกิจ การบริการและการท่องเที่ยว

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดชายทะเล จึงมีอากาศอบอุ่นสบายไม่ร้อนจัด และไม่หนาวจัด ยังเหมาะแก่การอยู่พักอาศัยถาวร และการมาพักอยู่อาศัยชั่วคราวเพื่อการพักผ่อน จากสถิติอุณหภูมิของสถานี ตรวจอากาศเพชรบุรี กรมอุตุนิยมวิทยา ตั้งแต่ปี 2525 - 2535 อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดจะอยู่ในเดือนเมษายน - พฤษภาคม ประมาณ 33 - 34 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุดจะอยู่ในเดือนธันวาคม - มกราคม ประมาณ 18 - 22 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 28 องศาเซลเซียส ปี 2535 อุณหภูมิวันสูงสุด 36.7 องศาเซลเซียส วันต่ำสุด 15.2 องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝนจากสถิติของสถานีตรวจอากาศเพชรบุรี กรมอุตุนิยมวิทยาตั้งแต่ปี 2525 - 2535 มีฝนตกประมาณปีละ 99 วัน จำนวนน้ำฝนประมาณ 1,006.8 มิลลิเมตรต่อปี และมีปริมาณฝนตกมากที่สุดใน

เดือนตุลาคม ในปี 2535 ฝนตกใกล้เกณฑ์เฉลี่ยโดยมีฝนตก 92 วันและมีปริมาณน้ำฝนจำนวน 1,020.7 มิลลิเมตร

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีประกอบด้วย

1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจของประชาชน ประกอบด้วย

แม่น้ำเพชรบุรี ต้นน้ำจากเทือกเขาสูงชันทางด้านตะวันตกของจังหวัดไหลผ่านอำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอเมือง ลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบ้านแหลม มีความยาว 210 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญของจังหวัดเพชรบุรีตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ของจังหวัดเพชรบุรี จะอยู่ตามบริเวณสองฟากฝั่งของแม่น้ำนี้

แม่น้ำบางกลอย ต้นน้ำจากเทือกเขาอันเมียวในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง ไหลมาบรรจบแม่น้ำเพชรบุรีบริเวณอำเภอท่ายาง มีความยาว 45 กิโลเมตร

ห้วยแม่ประโคน ต้นกำเนิดจากเทือกเขาบริเวณเขตติดต่อระหว่างอำเภอหนองหญ้าปล้องกับอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และมีสาขาสำคัญได้แก่ ห้วยมะเร็ว ห้วยเสือกัดช้าง ห้วยสมุนแว้ง และไหลมาบรรจบแม่น้ำเพชรบุรีในบริเวณเขตอำเภอท่ายาง มีความยาว 56 กิโลเมตร

ห้วยผาก ต้นน้ำจากภูเขาอ่างแก้ว และภูเขาน้ำหอยดในบริเวณเขตอำเภอแก่งกระจาน ไหลมารวมกับแม่น้ำเพชรบุรีที่บริเวณใต้เขื่อนแก่งกระจานในเขตอำเภอแก่งกระจาน มีความยาว 30 กิโลเมตร

ห้วยแม่ประจันต์ ต้นน้ำจากเทือกเขาในเขตจังหวัดราชบุรี ไหลผ่านอำเภอหนองหญ้าปล้องและไหลมาบรรจบแม่น้ำเพชรบุรี บริเวณเหนือเขื่อนเพชรในเขตอำเภอท่ายาง

แม่น้ำบางตะบูน เป็นสาขาของแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งไหลย้อนขึ้นไปทางเหนือ ผ่านอำเภอเขาชัย อำเภอบ้านแหลม ออกสู่อ่าวไทยที่ปากอ่าวบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม มีความยาวประมาณ 13 กิโลเมตร

ลำน้ำธรรมชาติเหล่านี้มีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปี และปริมาณน้ำจะมากในระยะเวลาที่ฝนตกชุกในฤดูฝน ซึ่งสามารถช่วยในการเพาะปลูก การอุปโภคบริโภคของประชากรบริเวณสองฝั่งลำน้ำได้เป็นอย่างมาก

2) แหล่งน้ำใต้ดิน

พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล ซึ่งพบว่าอยู่ในชั้นหินอุ้มน้ำที่มีศักยภาพต่ำ ให้ปริมาณน้ำน้อย (1 - 30 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง) เป็นส่วนใหญ่ จากข้อมูลทางแผนที่ธรณีวิทยาประเทศไทย 2526 แต่ในบางพื้นที่โดยเฉพาะบริเวณด้านตะวันตกและตอนกลางของจังหวัด น้ำใต้ดินที่มีคุณภาพพอใช้ได้ดี ปริมาณน้ำประมาณ 20 - 100 แกลลอน/นาฬิกา

4.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลทางด้านฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยรูปร่างของจังหวัดมีลักษณะเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีความยาวชายฝั่งประมาณ 82 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยพื้นที่ราบ พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่ภูเขาซึ่งอยู่ในแนวเหนือใต้ มีพื้นที่ราบทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก และพื้นที่ภูเขาอยู่ถัดไปตามลำดับ จากลักษณะภูมิประเทศทำให้เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง สภาพของพื้นที่นอกจากเป็นชายฝั่งทะเลซึ่งมีหาดทรายที่สวยงามยังมีภูเขาที่มีป่าไม้ที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมี

ถ้าและน้ำตกที่สวยงามประกอบกับเพชรบุรีเคยเป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่สมัยโบราณทำให้มีแหล่งโบราณสถานมากมาย จากสภาพดังกล่าวทำให้จังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภท ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถพบเห็นได้ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีแบ่งเป็น

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนา
3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรม

ตาราง 4 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

ประเภทธรรมชาติ	ประเภทประวัติศาสตร์และศาสนา	ประเภทประเพณีและวัฒนธรรม
1. เขابันไดอิฐ (ถ้าประทุน, ถ้าพระเจ้าเสือ, ถ้าพระพุทไสยาสน์) 2. ถ้าเขาหลวง 3. หาดเจ้าสำราญ 4. หาดชะอำ 5. วนอุทยานชะอำ 6. ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทราย 7. สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราช 8. ถ้าเขาย้อย 9. หาดปึกเตียน 10. เขื่อนแก่งกระจาน 11. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน 12. เขาสน 13. เขาพะเนินทุ่ง 14. น้ำตกทอทิพย์ 15. เขาเตาหม้อ 16. แหลมหลวง 17. น้ำพุร้อน 18. น้ำตกห้วยชัน 19. หาดทวิสุข 20. เขาไม้รวก 21. ผาน้ำหยด 22. วนอุทยานเขานางพันธุรัต	1. อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง) 2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครคีรี 3. วัดใหญ่สุวรรณาราม 4. วัดถ้าเขาย้อย 5. พระราชวังรามราชนิเวศน์ 6. วัดเขาตะเครา 7. วัดถ้าเขาอีโก้ 8. วัดพระพุทไสยาสน์ 9. วัดมหาธาตุวรวิหาร 10. วัดเกาะแก้วสุทธาราม 11. วัดวัดกำแพงแลง 12. พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน 13. วัดกุฎี	1. หมู่บ้านทอผ้าหนองปรัง 2. ศูนย์วัฒนธรรมลาวโซ่ง 3. การแข่งขันวัวลาน 4. วัวเทียมเกวียน 5. กลุ่มร้านขายขนมพื้นเมืองเชิงเขาวัง บ้านลาด หุบกระพง ดอนขุนห้วย ฯลฯ 6. ล่องแม่น้ำเพชรบุรี 7. บางตะบูน

อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ยังประสบกับปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

- 1) แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังอยู่กระจัดกระจายเกิดความไม่สะดวกต่อนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำให้เวลาหมดไปกับการเดินทางเสียเป็นส่วนใหญ่
- 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังไม่สะดวกทั้งด้านถนน การบริการ การขนส่งสาธารณะ ตลอดจนการแนะนำในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว
- 3) การบริการนักท่องเที่ยวในหลายแหล่งยังไม่ดีพอ เช่น ขาดการบริการนำเที่ยวที่ถูกต้องในเมืองเพชรบุรี ความไม่เป็นระเบียบของร้านค้าบริเวณชายหาดชะอำ
- 4) ปัญหาความสกปรกของแหล่งท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากการขาดการเอาใจใส่ดูแลจากเจ้าหน้าที่ผู้ประกอบการ หรือแม้แต่ความมั่งคั่งของนักท่องเที่ยว
- 5) ปัญหาความเสื่อมโทรมและขาดการบำรุงแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้การขาดการควบคุมแนะนำการก่อสร้างอาคารทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบไม่สวยงามแก่แหล่งท่องเที่ยว
- 6) ปัญหาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากการพัฒนาของชุมชน อุตสาหกรรม และกิจกรรมอื่น ๆ บริเวณใกล้เคียง เช่น-ฝุ่นละอองจากโรงงานปูนซีเมนต์บางกุดจะพัดเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวชายหาดชะอำ
- 7) ปัญหาขยะมูลฝอย เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนโดยเฉพาะบริเวณชายหาดชะอำ
- 8) ปัญหาการพังทลายของชายหาดชะอำ ซึ่งคาดว่าเกิดจากผลกระทบเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำทำให้ชายหาดแคบและลาดชันมากในบางช่วง
- 9) ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง อันเกิดจากยานพาหนะที่แล่นไปมาบนท้องถนนในแหล่งชุมชน
- 10) ปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและนิเวศวิทยา เช่น-การถมป่าชายเลนที่แหลมหลวง การแก้ปัญหาชายหาดชะอำพังทลายโดยการถมหินใหญ่
- 11) ปัญหาการขาดองค์กรในการจัดการและประสานงานการพัฒนาการท่องเที่ยว

5. ข้อมูลสภาพทั่วไปของอำเภอชะอำ

5.1 ประวัติสังเขปอำเภอชะอำ

เมื่อสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีบันทึกไว้ว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรถ เคยเสด็จฯ ประพาสทางเรือเลียบหัวหินลงไปจนถึงสามร้อยยอด เสด็จฯ กับมาประทับแรม ณ บ้านโดนดหลวง ที่เป็นส่วนหนึ่งของชายหาดชะอำในปัจจุบัน (พระราชประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระนิพนธ์ในสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ) อันประเพณีแปรพระราชสำนักนี้ สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ปรากฏว่ามีพระราชวังเป็นที่สำหรับพระเจ้าแผ่นดินเสด็จประพาส 9 แห่ง คือในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพระตำหนักนครหลวงแห่ง 1 พระตำหนักที่ทำเจ้าสนุกแห่ง 1 พระราชวังบางปะอินแห่ง 1 ตามหัวเมืองมีพระราชวังในแขวงพระพุทธรบาทที่ท้ายพิบูลแห่ง 1 พระตำหนักที่ธารเกษมแห่ง 1 ในแขวงเมืองลพบุรี มีพระราชวังในเมืองแห่ง 1 พระตำหนักที่ทะเลชุบศรแห่ง 1 ในแขวงจังหวัดเพชรบุรีมีพระราชวังในเมืองแห่ง 1 พระตำหนักที่ปากน้ำบางตะบูนแห่งหนึ่ง(ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 26 เรื่องตำนานวังเก่า สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ)

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพของเมืองไทย เมื่อปีวอก พ.ศ.2127 ไทยต้องทำสงครามติดต่อกันมาถึง 15 ปี ธรรมชาติการสงครามถึงจะเป็นฝ่ายชนะ ไร้พลช้างม้าและพาหนะก็ย่อมล้มตายมากบ้างน้อยบ้างเสมอทุกครั้ง ยิ่งรบกันนานวันก็ยิ่งสิ้นผู้คนและยานพาหนะมากขึ้น ใช้แต่เท่านั้นคนที่ถูกเกณฑ์เข้ากองทัพไปทำสงครามย่อมต้องละการทำไร่นา การสงครามบ่อย ๆ หรือทำสงครามนานวันคนทำนาก็ย่อมลงพืชผลที่เป็นเสบียงสำหรับกองทัพก็เกิดน้อยลงเป็นเหตุให้เสบียงอาหารขาดแคลนขึ้นด้วย สันนิษฐานว่าเมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จกลับจากการตีเมืองหงสาวดีครั้งที่ 2 ไร้พลพาหนะเห็นร่อยหรออิดโรยจนตระหนักพระราชหฤทัยว่ากำลังของคนไทยที่ทำสงครามถดถอยลงมากนัก ควรหยุดรบพุ่งบำรุงกำลังไร้พลเสียสักคราวหนึ่ง จึงปรากฏในพงศาวดารว่าเมื่อเสด็จกลับมาในครั้งนั้นมีใครประทับในพระนครมักเสด็จไปอยู่ตามหัวเมือง เป็นมูลเหตุและเสด็จประพาสสำราญพระอริยาบถไปด้วยกัน ดังปรากฏว่าครั้งหนึ่งเสด็จทรงเรือไปประพาสทางทะเลปากน้ำได้ด้วยกันกับสมเด็จพระเอกาทศรถจนถึงเขาสามร้อยยอด แล้วกลับมาตั้งพลับพลารับที่ชายทะเล ณ ตำบลโดนดหลวง แขวงเมืองเพชรบุรี ปัจจุบันเป็นพื้นที่ด้านเหนือของหาดชะอำ หาดทรายยาว 36 กิโลเมตรของชะอำ เคยเป็นที่ประทับขณะเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานของพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ 3 พระองค์ คือ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรถประทับแรม ณ บ้านโดนดหลวงและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เสด็จแปรพระราชฐานพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน

มีผู้กล่าวว่าชื่อ ชะอำ นี้กร่อนมาจากคำว่า ชะอาน (หนองชะล้างอานม้า) ตามประวัติเล่าสืบต่อกันมาว่า สมเด็จพระนเรศวรเป็นแม่ทัพไปปราบปรามเมืองทวายและตะนาวศรี (ปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศเมียนมาร์) ตอนเสด็จกลับได้ยกทัพมาทางด่านสิงขร (อยู่ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์) และได้ประทับที่ชะอำ ซึ่งมีหนองน้ำจืดที่กว้างใหญ่จึงโปรดให้ไพร่พลแวะพักดื่มน้ำ อาบน้ำ และชะล้างอานม้า ราษฎรจึงพากันเรียกบริเวณนั้นว่า หนองชะล้างอานม้า และต่อมาก่อเป็น ชะอำ ในที่สุด

ชะอำเดิมเป็นชุมชนเล็ก ๆ ขึ้นกับอำเภอนายาง ต่อมาในปี พ.ศ. 2457 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้ง ณ บ้านหนองจอก ใช้ชื่อว่าอำเภอหนองจอก เมื่อความเจริญด้านชายทะเลชะอำขยายตัวมากกว่าตามสภาพแวดล้อม ราษฎรชะอำจึงสละที่ดินสมทบเข้ากับที่ดินราชการ มีเนื้อที่มากพอเพียงสำหรับสร้างสถานที่ราชการเท่าที่ต้องการ จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอหนองจอกมาตั้ง ณ ตำบลชะอำ เป็นอำเภอชะอำ ดังที่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากโดยสภาพธรรมชาติชะอำเป็นเมืองชายทะเลมีธรรมชาติสวยงามต่อมามีราษฎรอพยพมาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวเป็นชุมชนใหญ่ มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใช้ชื่อว่าหมู่บ้านสหคามชะอำ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าแต่งตั้งให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงษ์เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงษ์ ได้ทรงวางแผนผังเมือง วางผังตัดถนนเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนที่พักตากอากาศ ต่อมาได้มีการจัดตั้งเป็นสภาจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก เมื่อปี พ.ศ. 2469 ตามพระราชบัญญัติการจัดสร้างบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก พุทธศักราช 2469 และได้มีพระราชกฤษฎีกาให้จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลชะอำ จังหวัดเพชรบุรีในปี พ.ศ. 2480

5.2 สภาพทั่วไปของอำเภอชะอำ ที่ตั้ง

อำเภอชะอำ อยู่ห่างทิศใต้จากจังหวัดเพชรบุรี 41 กิโลเมตร ห่างจากถนนเพชรเกษมไป ทิศตะวันตก 500 เมตร อยู่ใกล้สถานีรถไฟบ้านชะอำ เมื่อเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี อำเภอชะอำ จัดเป็นอันดับ 4 หรือ 10.6 % ของเนื้อที่ทั้งจังหวัดรองลงมาจากอำเภอกำแพงแสน มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ จรดกับอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
ทิศตะวันออก จรดอ่าวไทย เริ่มตั้งแต่หาดปึกเตียน ถึงสนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

ทิศใต้ จรดอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันตก จรดอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ขนาด

อำเภอชะอำ มีเนื้อที่ประมาณ 660.66 ตารางกิโลเมตร หรือ 412,888.75 ไร่ คิดเป็น 10.6 %
ของเนื้อที่จังหวัดเพชรบุรี แยกเป็นเนื้อที่ในแต่ละตำบลตามลักษณะการแบ่งเขตการปกครองของอำเภอเป็น 9
ตำบล 73 หมู่บ้าน

ตาราง 5 เนื้อที่ของอำเภอชะอำ จำแนกตามเขตการปกครอง

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	พื้นที่ (ตร.กม.) ของเนื้อที่ทั้งอำเภอ
ตำบลชะอำ	11 ชุมชน	107.657
ตำบลเขาใหญ่	11	103.089
ตำบลนายาง	9	34.254
ตำบลบางเก่า	9	23.489
ตำบลหนองศาลา	8	29.361
ตำบลไร่ใหม่พัฒนา	8	109.614
ตำบลดอนขุนห้วย	8	109.614
ตำบลสามพระยา	7	51.545
ตำบลห้วยทรายเหนือ	7	86.126
รวม	73	660.622

ที่มา : สำนักงานอำเภอชะอำ

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบจรดชายฝั่งทะเล ส่วนทิศตะวันตกเป็นที่ราบสูง เป็นป่า
เบญจพรรณและภูเขาเป็นส่วนมาก

สภาพภูมิอากาศ

อำเภอชะอำ ตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นมีโอกาสรับแสงอาทิตย์เต็มที่ตลอดทั้งปีและจะมีโอกาสเห็นดวง
อาทิตย์ตรงศีรษะเพียงวันปีละ 2 ครั้ง คือราววันที่ 25 - 26 เมษายน และวันที่ 19 - 20 สิงหาคม ดังนั้นจึงทำ
ให้ชะอำเป็นเขตที่มีอุณหภูมิสูงตลอดปี

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอชะอำถือว่าเป็นสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาทางการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ชายฝั่งหาดชะอำ นอกจากชายหาดแล้วยังมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน โครงการพระราชดำริหุบกระพง โครงการพระราชดำริดอนขุนห้วย โครงการพระราชดำริห้วยทราย ถ้าค้างคาวนางยาง สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรณราชชนนี เกาะท่าไทร ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทราย วนอุทยานชะอำ วนอุทยานเขานางพันธุรัต ถ้าเขาพระนางวาง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพระราชประสงค์ในพื้นที่อำเภอชะอำ

- 1) โครงการจัดที่ดินตามพระราชประสงค์หุบกระพง
- 2) โครงการจัดที่ดินตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย
- 3) โครงการศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทราย ตามพระราชดำริ
- 4) โครงการพระราชประสงค์หนองพลับ

6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ได้มีการใช้คำว่า ขวัญ (Morale) ทศนคติ (Attitude) และความพึงพอใจ (Satisfaction) แทนกันเสมอ ซึ่งทำให้เกิดความสับสนในบางครั้ง โดยแท้จริงแล้วทั้งสามคำมีความหมายต่างกัน ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ดังนี้

ขวัญ หมายถึง สิ่งที่ไม่มีความตัวตน นิยามกันว่าคืออยู่ประจำชีวิตของคนตั้งแต่เกิดมา ซึ่งเชื่อกันว่าถ้าขวัญอยู่กับตัวก็เป็นสิริมงคล เป็นสุขสบาย จิตใจมั่นคง

ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น

ความพึงพอใจ หมายถึง อารมณ์ที่พอใจ การที่ชอบใจ หรือเรื่องที่ชอบใจ ดังนั้น ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจตามลำดับ คือ ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความรู้สึกที่รับรู้ด้วยจิตใจ อาจแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ ให้บุคคลรอบข้างได้รับรู้

การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจจึงมักมีผู้ที่จะพยายามอธิบายมโนทัศน์ หรือความหมายของความพึงพอใจไว้ในแง่ต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ทำการศึกษา เช่น ในแง่ของทัศนคติ แรงจูงใจ ความคาดหวัง

6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Satisfaction" ซึ่งมีความหมายโดยทั่วไปว่า "ระดับความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด" (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2539 : 19) และได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลากหลายซึ่งพอจะประมวลได้ ดังนี้

กู๊ด (อัจนนา โทบุญ. 2534 : 13 ; อ้างอิงจาก Good. 1973 : 27) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจต่างๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

คอร์มิก (สุวัฒนา ไบเจริญ. 2540 : 26 ; อ้างอิงจาก Cormick. 1947 : 298) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพความต้องการต่างๆ ที่ได้รับการตอบสนอง

นิวส์คูเมอร์ (สวัณนา ไบเจริญ. 2540 : 27 ; อ้างอิงจาก Newcumer. 1955 : unpagged) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ

มอร์ส (สวัณนา ไบเจริญ. 2540 : 27 ; อ้างอิงจาก Morse. 1958 : 27) ได้อธิบายว่าความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะจิตที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนองความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

วอลเลอร์สเตรน (Wallerstrin. 1971 : 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และอธิบายว่า ความพึงพอใจ เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้ คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจนั้น

วอลแมน (สวัณนา ไบเจริญ. 2540 : 27 ; อ้างอิงจาก Wolman. 1973 : 384) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ

กาญจนา ภาสุพันธ์ (2531 : 5) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ระดับความรู้สึกหรือความนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับตามที่คาดหวังหรือมากกว่าที่คาดหวัง

ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์ (2538 : 9) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ และความสุขที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ

ประนอม แสงจันทร์ (2529 : 10) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก อารมณ์ หรือความคิด หรือทัศนะของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลที่ได้ประเมินสิ่งเร้านั้นแล้ว

สมยศ นาวิการ (2524 : 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรุนแรงของความต้องการของบุคคลเพื่อผลความพึงพอใจจะเป็นทั้งทางบวก และทางลบ

สุนิดา รัตนโกมล (2539 : 16) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจที่จะทำให้ตนเองมีความสุข และเป็นที่ยอมรับของสังคม

สวัณนา ไบเจริญ (2540 : 27) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความรู้สึกที่ดีหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นๆ เมื่อบุคคลอุทิศร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาเพื่อกระทำในสิ่งนั้นๆ

บุปผา คำเลิศลักษณ์ (2537 : 29) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สนุกสนาน ปราศจากความรู้สึกเป็นทุกข์ ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า บุคคลจะต้องได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ในทุกสิ่งที่ต้องการ แต่ความพึงพอใจนั้น จะหมายถึง ความสุขที่เกิดจากการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และเกิดความสุขระหว่างความต้องการของบุคคลกับการได้รับการตอบสนอง

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ^{คือ} ความรู้สึกที่เกิดจาก ความต้องการที่มนุษย์คาดหวังไว้ ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้หรือมากกว่า ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น แต่ถ้าความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

1. 2

6.2/ ความพึงพอใจของผู้บริโภค

ความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้บริโภค ตามแนวคิดของนักการตลาด ได้ให้ความหมายเป็น 2 นัย คือ

1. ความหมายที่ยึดสถานการณ์การซื้อเป็นหลัก ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจเป็นผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการประเมินสิ่งที่ได้รับภายหลังสถานการณ์การซื้อสถานการณ์หนึ่ง

2. ความหมายที่ยึดประสบการณ์เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าเป็นหลัก ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ เป็นผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการประเมินภาพรวมทั้งหมดของประสบการณ์หลาย ๆ อย่างที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือบริการในระยะเวลาหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความพึงพอใจ หมายถึง การประเมินความสามารถของการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 19)

โอลิเวอร์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 20 ; อ้างอิงจาก Oliver. 1980 : 460 -469) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจของผู้บริโภคไว้ว่า ภาวะการแสดงออกที่เกิดจากการประเมินประสบการณ์การซื้อและใช้สินค้าและบริการ

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2539 : 19 - 20) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจของผู้บริโภคไว้ว่า ภาวะการแสดงถึงความรู้สึกในทางบวกที่เกิดการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับบริการที่ตรงกับสิ่งที่ลูกค้าคาดหวัง หรือดีเกินกว่าความคาดหวังของลูกค้า ในทางตรงกันข้าม ความไม่พึงพอใจ หมายถึง ภาวะการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางลบที่เกิดจากการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับบริการที่ต่ำกว่าความคาดหวังของลูกค้า

ความพึงพอใจของผู้บริโภค จะแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์บริการ ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะเกิดขึ้น เมื่อได้รับบริการที่มีคุณภาพ การให้บริการตรงกับความต้องการ ความเอาใจใส่ขององค์กร ตลอดจนคำนึงถึงคุณภาพของการนำเสนอบริการเป็นสำคัญ

2. ราคาค่าบริการ ความพึงพอใจของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับราคาค่าบริการเหมาะสมกับคุณภาพของการบริการ

3. สถานที่บริการ ความพึงพอใจของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้ง และการกระจายสถานที่บริการให้ทั่วถึงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า

4. การส่งเสริมแนะนำบริการ ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะเกิดขึ้นจากการได้รับข้อมูลข่าวสารหรือบุคคลอื่นกล่าวขานถึงคุณภาพของบริการในทางบวก

5. ผู้ให้บริการ ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะเกิดขึ้นเมื่อ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน แสดงพฤติกรรมบริการและสนองบริการที่ลูกค้าต้องการด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มที่ ด้วยจิตสำนึกของการบริการ

6. สภาพแวดล้อมของการบริการ ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะเกิดขึ้นจากการชื่นชมสภาพแวดล้อมของการบริการที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม การให้สิทธิตลอดจนการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน

7. กระบวนการบริการ ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะเกิดขึ้นจากการนำระบบการทำงานที่มีคุณภาพและถูกต้อง ทำให้เกิดความคล่องตัวในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

6.3 ลักษณะของความพึงพอใจ

1. ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด
2. ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์หนึ่ง
3. ความพึงพอใจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 24 - 28)

4.4

6.4 ความสำคัญของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการให้บริการ ย่อมมีความสำคัญต่อผู้ให้และผู้รับบริการ กล่าวคือ

1. ความสำคัญต่อผู้ให้บริการ
 - 1.1 ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของบริการ
 - 1.2 ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ
 - 1.3 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการเป็นตัวชี้คุณภาพและความสำเร็จของงานบริการ
2. ความสำคัญต่อผู้รับบริการ
 - 2.1 ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดี
 - 2.2 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการช่วยพัฒนาคุณภาพของงานบริการและอาชีพ

บริการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 21 - 22)

4.5

6.5 ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ

หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออก ความรู้สึกที่ดี หรือเจตคติที่ดี รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ดีใด ๆ ของมนุษย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ ได้แก่ สภาพของน้ำ ดิน ทราย อากาศ พืชพันธุ์ไม้ ภูมิประเทศ

4.6

6.6 ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น

หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออก ความรู้สึกที่ดี หรือเจตคติที่ดี รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ดีใด ๆ ของมนุษย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์เป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้น ได้แก่ สาธารณูปโภค อาคารสิ่งปลูกสร้าง จำนวนผู้คน ประเพณี วัฒนธรรม และรวมถึงบริการเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการที่พัก ห้องอาบน้ำ - สุขา ร้านขายอาหาร หาบเร่แผงลอย เรือเช่า เป็นต้น

4.7

6.7 ความพึงพอใจต่อการให้บริการ

มิลเลท (สุรตนา ไบเจริญ. 2540 : 33 - 34 ; อ้างอิงจาก Millet. 1954 : 397 - 400) ได้กล่าวเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานบริการ (Satisfactory Service) หรือความสามารถที่จะพิจารณาว่าบริการนั้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่โดยวัดจาก

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม (Equitable Service) คือ การบริการที่มีความยุติธรรม
2. ความเสมอภาคและเสมอหน้าไม่ว่าจะเป็นใคร

3. การให้บริการที่รวดเร็ว ทันต่อเวลา (Timely Service) คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็น รับผิดชอบ

4. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) คือ ความต้องการเพียงพอในด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

5. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) จนกว่าจะบรรลุผล

6. การให้บริการที่มีความก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การพัฒนางานบริการด้านปริมาณคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อยๆ

ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์ (2538 : 24 - 25) ได้กล่าวเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการให้บริการว่า เป็นมาตรการที่ใช้วัดประสิทธิภาพการให้บริการ และในการวัดความพึงพอใจของการให้บริการสามารถวัดได้ 7 ด้าน คือ

1. การให้บริการอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ เป็นการให้บริการอย่างกระตือรือร้นเอาใจใส่ลูกค้าที่มาใช้บริการ ไม่โอ้อ้อ พุดคุย ทำธุระอย่างอื่นที่ไม่ใช่การให้บริการลูกค้า นอกจากจะทำงานอย่างรวดเร็ว ต้องมีความรอบคอบ สุขุม ระมัดระวัง ต้องรอบรู้งานที่ทำเป็นอย่างดี และต้องทำด้วยสมาธิ

2. การให้บริการอย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงจำนวนคนที่เหมาะสมและเครื่องมืออุปกรณ์ที่เพียงพอสำหรับผู้มาใช้บริการ เพื่อมิให้เกิดการรอคอยในการให้บริการนานเกินไป

3. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน การให้บริการโดยไม่ยึดตัวบุคคล ไม่ดูที่ฐานะ ยศศักดิ์ วิทยุฒิ คุณวุฒิ เป็นการให้บริการที่เสมอภาค ใครมาก่อนได้รับบริการก่อน ไม่มีการลัดคิว เอาเปรียบผู้มาใช้บริการก่อน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

4. การให้บริการอย่างก้าวหน้า เป็นการให้บริการที่มีความก้าวหน้าทันสมัยทั้งทางด้านผลงาน และการให้บริการ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่หยุดอยู่กับที่ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

5. การให้บริการอย่างสุภาพ อ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นการให้บริการต่อผู้มาใช้บริการด้วยคำพูดที่ไพเราะ ถูกกาลเทศะ ไม่ใช้อารมณ์กับผู้มาใช้บริการ

6. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง เป็นการให้บริการที่มีรูปแบบการให้บริการครบทุกอย่างในจุดเดียวกัน

7. สภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น สถานที่ตั้งที่มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน มีสถานที่จอดรถ ห้องสุขา เป็นต้น

มณีวรรณ ตันไทย (สุวัฒนา ไบเจริญ. 2540 : 35 ; อ้างอิงจาก มณีวรรณ ตันไทย. 2533 : 66 - 69) ได้กล่าวเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการให้บริการในด้านต่างๆ คือ

1. ด้านความสะดวกที่ได้รับ

2. ด้านตัวเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

3. ด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ

4. ด้านระยะเวลาในการดำเนินการให้บริการ

5. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

กุลชน ธนาพงศ์ธร (ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์. 2538 : 16 ; อ้างอิงจาก กุลชน ธนาพงศ์ธร. 2530 : 303) ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการให้บริการที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ มิฉะนั้นแล้วนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการเอื้ออำนวยประโยชน์และบริการแล้ว ยังไม่คุ้มค่ากับการดำเนินงานนั้นๆ ด้วย
2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้นๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มิใช่ทำๆหยุดๆ ตามความพอใจของผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติการ
3. หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้น ต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอหน้า และเท่าเทียมกันไม่มีการใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด กลุ่มบุคคลหนึ่งในลักษณะต่างจากกลุ่มคนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด
4. หลักความประหยัด ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ
5. หลักความสะดวกบริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะปฏิบัติได้ง่าย สะดวกสบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ใช้บริการมากจนเกินไป

6.8) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

1. ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์

(Maslow's hierarchy of need) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2539 : 17) ความต้องการของผู้บริโภค เป็นหัวใจหลักของการตลาด ผู้ประกอบการจะจัดสินค้าหรือบริการใดๆก็ตาม จะต้องคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก เพราะธุรกิจจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากลูกค้าตลอดเวลาอย่างสม่ำเสมอ และมากขึ้นไปเรื่อยๆ จึงจะทำให้ธุรกิจอยู่รอดและเจริญเติบโตได้ ดังนั้นการที่จะจูงใจให้ลูกค้ามาใช้บริการ จึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า ต้องเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของลูกค้าเพื่อกระตุ้นมาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น

ความสำคัญของการใช้แรงจูงใจสำหรับผู้ประกอบการ

1. เพื่อเพิ่มยอดขาย
2. เพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการ
3. เพื่อรักษาลูกค้าเก่าให้มาใช้บริการสม่ำเสมอ
4. เพื่อช่วยให้ลูกค้าที่สูญเสียไปกลับคืนมา (มสธ. 2539 : 157)

มาสโลว์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2539 : 149 -150 ; อ้างอิงจาก Maslow. 1968 : unpagged) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความต้องการของคนจะเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจและความต้องการจะแบ่งออกเป็นระดับต่างๆกัน โดย Maslow ได้ตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของคนไว้ว่า

- คนมีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ก็เกิดความต้องการอย่างอื่นต่อไปเรื่อยๆ ไม่จบสิ้น

- ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง จะยังเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดพฤติกรรม ส่วนความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจอีกต่อไป

ความต้องการของคนจะเรียงลำดับความสำคัญ เมื่อความต้องการขั้นใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะเกิดความต้องการในขั้นสูงขึ้นเรื่อยๆ

Maslow ได้จัดลำดับความต้องการของคนไว้ 5 ขั้น ตามลำดับดังนี้ (สุรัตนา ไบเจริญ. 2540 :

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการเพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ฯลฯ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย ยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายอย่างเพียงพอแล้วก็จะเริ่มมีความต้องการขั้นต่อไป

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงในชีวิต ในหน้าที่การงาน เช่น การมีงานทำและมีรายได้สม่ำเสมอ มีสวัสดิการ ส่วนความต้องการความปลอดภัยนั้น เป็นความต้องการที่ปราศจากการประสบอุบัติเหตุ การเจ็บป่วย เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่โดยมั่นคง สะดวกสบาย

3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Social and Love Needs) เมื่อมนุษย์ได้รับการสนองความต้องการในสองขั้นต้น จนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการทางสังคมจะเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการด้านนี้ คือ ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการที่จะมีโอกาสเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ เป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของบุคคลหรือสังคมนั้นๆ

4. ความต้องการการยอมรับและยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการการได้รับความนับถือ อยากมีชื่อเสียง ทำให้เกิดความภูมิใจในตัวเอง การได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นนี้ จะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่ามีคุณค่า รวมทั้งต้องการที่จะมีฐานะโดดเด่น เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น อยากให้บุคคลอื่นเคารพยกย่อง ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization) เป็นความปรารถนาที่จะใช้ศักยภาพสูงสุดที่ตนมีอยู่ ทำในสิ่งที่คิดว่าสามารถที่จะเป็นหรือจะทำได้ เช่น ความปรารถนาที่จะเป็นเจ้าของกิจการที่มีชื่อเสียง เป็นพนักงานตัวอย่าง ฯลฯ เป็นความต้องการที่จะให้ตนได้รับความสำเร็จและสมหวังในสิ่งที่ตนคิดหรือที่ต้องการทุกอย่าง

2. ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับบริการ

ฮอกกิน และคณะ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 338 - 339) ได้อธิบายการใช้บริการว่าเกิดจากผู้รับบริการเกิดจากการเรียนรู้ในบริการนั้น

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งการเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นเกิดจากการได้รับประสบการณ์ ดังนั้นการเรียนรู้มีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนพฤติกรรม โดย
 - 1.1 เปลี่ยนจากไม่เคยรู้จักบริการ เป็นรู้จักบริการนั้น
 - 1.2 เปลี่ยนจากไม่ชอบบริการ เป็นชอบบริการนั้น
 - 1.3 เปลี่ยนจากไม่เคยใช้บริการ เป็นใช้บริการนั้น

2. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างถาวร เมื่อรู้จักชื่อของบริการอย่างค่อนข้างถาวรแล้ว แม้จะทิ้งช่วงเวลาไปเนิ่นนาน ก็ยังบอกชื่อเครื่องหมายการค้าของบริการนั้นถูกต้อง

3. การเรียนรู้เกิดจากผู้รับบริการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับบริการ ไม่ว่าจะโดยตรง ด้วยตนเองมาก่อน หรือโดยผู้อื่นบอก

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพ

แฮร์รี เอส ชัลลิว (ฮารี พันธมณี. ม.ป.ป. : 17 - 19) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพว่าตลอดเวลาที่มนุษย์ดำรงชีวิตนั้น จำเป็นต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อม และมนุษย์มีความปรารถนา 2 ประการ คือ ความพอใจ และความปลอดภัย

ธุรกิจบริการเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันค่อนข้างสูงมาก ผู้รับบริการจะตัดสินใจใช้บริการก็ต่อเมื่อมีความพึงพอใจในการบริการ ฉะนั้นผู้ให้บริการจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานบริการ มีคำกล่าวว่า “บุคลิกภาพของพนักงานบริการ เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของความสำเร็จในงานบริการ” เนื่องจากพนักงานบริการเป็นด่านแรกและด่านสำคัญในการเสนอบริการต่าง ๆ ให้แก่ผู้รับบริการตามที่ต้องการ แต่ผู้รับบริการจะตัดสินใจใช้บริการหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น วิธีการให้บริการ เงื่อนไขการให้บริการ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งแต่เริ่มแรกของผู้รับบริการก็คือความพอใจหรือประทับใจในบุคลิกภาพของผู้ให้บริการนั่นเอง

ความสำคัญของบุคลิกภาพของผู้ให้บริการ ส่งผลให้

1. ผู้รับบริการเกิดความพอใจและมั่นใจการตัดสินใจเลือกใช้บริการ
2. ผู้รับบริการพึงพอใจและประทับใจในบริการที่ได้รับจากผู้ให้บริการ
3. เกิดบรรยากาศที่ดีในการติดต่อขอใช้บริการในโอกาสต่อไป

4. เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ส่งผลให้การดำเนินงานบริการ

เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 236)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวณิต ตั้งตระกูล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน ส่วนสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ ได้แก่ ความร่มรื่นบริเวณชายหาด ทางลงสู่ชายหาด อุปสรรคของชายหาดต่อการกิจกรรมการพักผ่อน ปริมาณถังขยะ การตั้งร้านอาหารบนชายหาด จำนวนแผ่นป้ายสื่อความหมาย การเลือกที่ตั้งป้ายและการปลูกสร้างเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่อยู่อาศัย และประสบการณ์การเที่ยวชายหาดต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน

สิทธิรัตน์ ปราจีนบุรวรรณ์ (2531 : 40) ได้ศึกษาขีดความสามารถทางสังคมสำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั้งสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีบริการอยู่บนชายหาดโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางจนถึงค่อนข้างดี และพบว่าระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจสูงสุดคือ 15.023 ตารางเมตรต่อคน โดยมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นที่ นักท่องเที่ยวพึงพอใจ ก็คือ ตัวแปรทางการศึกษา ภูมิสำเนา รายได้ ซึ่งเป็นตัวแปรด้านลักษณะบุคคลของนักท่องเที่ยว ส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นที่พึงพอใจ ได้แก่ จำนวนวันพัก เวลาพักผ่อน ระยะห่างที่ต้องการและความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการพักผ่อนที่มีความสัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นที่พึงพอใจ มีเพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมขี่จักรยาน

๕) ปองจิต แจ่มจรัส (2529 : 155) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องค่านิยมของนักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานตากอากาศชะอำ และจากการสอบถามความต้องการในการพัฒนาชายหาดชะอำ ควรที่จะได้พิจารณาดำเนินการปลูกต้นไม้ชายทะเลบริเวณชายหาดบางแห่งเพื่อให้ร่มรื่น และเพื่อความสวยงามของชายหาด นอกจากนี้ควรพิจารณานำเอาเทศบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการรักษาความสะอาดโดยทั่วไปให้มีผลบังคับใช้ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

ลำพอง ศรีทับทิม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว อยู่ในสภาพที่เริ่มเสื่อมโทรม แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยก็ยังมี ความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติบริเวณ สะพานข้ามแม่น้ำแคว นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มี อายุ สถานภาพสมรส การ ศึกษา อาชีพ รายได้ จังหวัดที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยวและจำนวนวันพักที่ต่างกัน มีผล ต่อความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นเพศ เขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ประสบการณ์การท่องเที่ยวสะพาน ต่าง ๆ จำนวนครั้งที่มาสะพานข้ามแม่น้ำแคว และกิจกรรมการพักผ่อนที่ต่างกัน ไม่มีผลทำให้นักท่องเที่ยวมี ความพึงพอใจ สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว แตกต่างกัน

ปรียาพร พรหมพิทักษ์ (2527 : 96 - 97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย โดยสรุปว่านักท่องเที่ยวทั้งเพศ ชายและเพศหญิง อายุที่แตกต่างกัน และรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึงไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับทางด้านการศึกษานั้น นักท่องเที่ยวที่ มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภู กระดึงแตกต่างกัน โดยมีแนวโน้มว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีความคิดเห็นใน ทางบวกมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

นิตยา วิรุพรัตน์ (2526 : 18) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการ กลางแจ้ง กับทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่าประชากรเพศหญิง และเพศ ชายมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ เรื่องไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา อายุ และอาชีพที่ต่างกัน จะทำ ให้ประชากรมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมต่างกันในเรื่อง

พันทิพา โฉมประดิษฐ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ แผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้สรุปว่า นักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่าง กันทางด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ระยะการเดินทางจากที่อยู่อาศัย ประเภทของกลุ่มเดินทาง ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งในรอบปีและความสนใจในประเภทของกิจกรรม นันทนาการกลางแจ้งบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

ประหยัด มาคะนอง (2523 : บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนะของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะของ หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพไม่พอใจ ต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยมีระดับความไม่พึงพอใจในอัตราที่ใกล้เคียงกัน สาเหตุของการให้บริการสาธารณะไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน สรุปได้ว่าเนื่องมาจากปัญหาต่างๆ

เช่น ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาด้านการคลัง ปัญหาด้านการควบคุมเทศบาล ปัญหาตัวบุคคล และปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา

วัลลภา ขายหาด (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อบริการสาธารณะ ด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และ ลักษณะของเขต มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในบริการสาธารณะ ด้านการรักษาความสะอาดของ กรุงเทพมหานคร สำหรับการศึกษาระดับความพอใจของประชาชนที่มีต่อระบบการบริการสาธารณะด้านการ รักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานครในภาพรวมแล้ว ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า ประชาชนมีความพอใจหรือไม่มีความพอใจในการบริหาร

๘) สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540 : 4 - 5) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล กรณีชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่าอุปสงค์การท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ในพื้นที่ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงที่มาหรือภูมิสำเนาของผู้เยี่ยมเยือนซึ่งส่วนใหญ่จะมาจาก กรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง เป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ผู้เยี่ยมเยือนที่เข้ามาท่องเที่ยวใน จังหวัดเพชรบุรีจะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง โดยผู้เยี่ยมเยือนส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 ถึง 44 ปี และช่วงอายุ 25 - 34 ปี เป็นจำนวนที่มากที่สุด สำหรับระดับการศึกษา จำนวนร้อยละที่มากที่สุด คือ จบระดับอุดมศึกษา และอาชีพศึกษาจำนวนรองลงมา พื้นที่ที่ศึกษาเป็นที่นิยมของผู้เยี่ยมเยือนที่มีรายได้ประจำ โดยจะเห็นได้ว่าผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยมากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้มีอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างและรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนช่วงเวลาที่ผู้เยี่ยมเยือนนิยมเข้ามาเที่ยวจะเป็นช่วงเดือนเมษายน ถึง มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อน และช่วงเทศกาลหรือวันหยุดหรือวันที่รัฐบาลหยุดชดเชย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาระเบียงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด อย่างไรก็ตามก่อนที่จะดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด โดยมีวิธีการศึกษาและขั้นตอนปฏิบัติการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวชายหาดชะอำ จำนวน 2,664,681 คน (กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543 : 71)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

10 มกราคม - 10 กุมภาพันธ์ 2549

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2546 รวม 30 วัน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973) ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลตลอดระยะเวลาการจัดเก็บ โดยแบ่งจัดเก็บวันละ 3 ครั้ง คือ เวลา 09.00 น. 14.00 น. และ 19.00 น. กระจายตลอดบริเวณชายหาด 5 จุด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามแบบที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิภาคที่อยู่อาศัย ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 39 ข้อ มีค่าอำนาจอยู่ระหว่าง .30 ถึง .83 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

2.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จากนั้นให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ 3 ท่าน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก)
4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์อีกครั้ง แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0 for Windows ดังนี้

5.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมยกเว้นข้อนั้น (Corrected Item Total Correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 84) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .30 -.83 จึงใช้ทุกข้อคำถามเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการของครอนบัค (Cronbach) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 131) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับเท่ากับ .97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ผู้ช่วยเก็บข้อมูล 5 คน แจกแบบสอบถาม กับนักท่องเที่ยวชาวไทยกระจายทั่วบริเวณชายหาด 5 จุด วันละ 3 เวลา คือ 09.00 น. 14.00 น. และ 19.00 น. ระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2546 รวม 30 วัน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

10 ม.ค. - 10 ก.พ. 2549

- 3.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลชะอำ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 2 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 4 เพื่อขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่และขอข้อมูลเบื้องต้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยภาคสนาม และใช้เป็นเอกสารแนะนำตัวในการขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เตรียมเครื่องมือและวางแผนในการรวบรวมข้อมูล และกำหนดตัวผู้ช่วยเก็บข้อมูล พร้อมทั้งอบรมแนะนำวิธีการเก็บข้อมูลให้เข้าใจถูกต้องตรงกันทุกคน
- 3.3 ให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยตามตารางการวางแผนเก็บข้อมูล

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

- การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้
- 4.1 ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามและลงรหัสข้อมูล
- 4.2 สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 4 ที่สอบถามระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ใช้รหัสการแปลความหมายของคำตอบ ดังนี้

คำตอบ	การแปลความหมาย
มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด	5
มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก	4
มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง	3
มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย	2
มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1

- 4.3 นำคะแนนมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0 for Windows ดังนี้
- 4.4 วิเคราะห์ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
- 4.5 วิเคราะห์ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
- 4.6 วิเคราะห์ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
- 4.7 วิเคราะห์ตอนที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อ สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลระดับความพึงพอใจเป็นโดยรวม รายด้าน และรายข้อดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง
1.00 – 1.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
2.51 – 3.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
3.51 – 4.50	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
4.51 – 5.00	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1.1 ค่าร้อยละ

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 65)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum_{i=1}^n X_i$ แทน ผลรวมของคะแนนคนที่ 1, 2, 3, ... n

n แทน จำนวนข้อมูลตัวอย่าง

5.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 65)

$$\text{สูตร } S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละคน

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

n แทน จำนวนข้อมูล

5.2 สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมยกเว้นข้อนั้น (Corrected Item Total Correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 84)

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนน Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณ X กับ Y ทุกคู่
 N แทน จำนวนคน (Case)

5.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 131)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_X^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ
 K แทน จำนวนข้อคำถามทั้งหมดที่ใช้วัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนที่วัดได้แต่ละข้อ
 S_X^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากข้อคำถามทุกข้อ

5.3 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test Independent) (สำอองค์ งามวิชา. 2543 : 132) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และที่ 2 ตามลำดับ

5.3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – Way ANOVA) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 113) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

5.3.3 ในกรณีพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 95 -113)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{(k-1)F(\alpha; df_1, df_2)} \sqrt{MS_w \left[\sum_{j=1}^k \frac{(C_j)^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าวิกฤตของ Scheffe

k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ

$F(\alpha; df_1, df_2)$ แทน ค่า F ในตารางแจกแจงค่า F ที่มีค่า .05

หรือ .01 และ df_1 คือ ค่า df_b , df_2 คือ ค่า df_w หรือ df_e

MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

C_j แทน สัมประสิทธิ์ Contrast ซึ่งมีค่าเป็น 1,-1,1,-1...

n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวไทย ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้ศึกษาได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง (Case Sample)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sun of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง ๕ จำนวนและร้อยละของสถานภาพนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่

สถานภาพของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	222	44.30
1.2 หญิง	228	50.70
รวม	450	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 15 ปี	25	5.60
2.2 15 ปี - 24 ปี	215	47.60
2.3 25 ปี - 34 ปี	133	29.60
2.4 35 ปี - 44 ปี	61	13.60
2.5 45 ปีขึ้นไป	16	3.60
รวม	450	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	286	63.60
3.2 ปริญญาตรี	133	29.60
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	31	6.80
รวม	450	100.00
4. อาชีพ		
4.1 นักเรียน/นักศึกษา	175	38.90
4.2 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	5.10
4.3 พนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป	143	31.80
4.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว	77	17.10
4.5 พ่อบ้าน/แม่บ้าน	17	3.80
4.6 อื่น ๆ	15	3.30
รวม	450	100.00
5. ภูมิภาคที่อาศัยอยู่		
5.1 กรุงเทพมหานคร	102	22.70
5.2 ภาคกลาง	125	27.80
5.3 ภาคตะวันตก	147	32.70
5.4 ภาคตะวันออก	12	2.70
5.5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	31	6.90
5.6 ภาคเหนือ	26	5.80
5.7 ภาคใต้	7	1.40
รวม	450	100.00

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 450 คน เป็นเพศหญิง และเพศชายจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 15 - 24 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นนักเรียน/นักศึกษา และอาศัยอยู่ในภาคตะวันตก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 16 ข้อ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง

ตาราง จำนวนและค่าร้อยละของวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย

วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง	จำนวน(คำตอบ)	ร้อยละ
1. เคยมาท่องเที่ยว		
1.1 ไม่เคย	36	8.00
1.2 เคย	414	92.00
รวม	450	100.00
2. จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยว		
2.1 1 ครั้ง	48	10.70
2.2 2 - 3 ครั้ง	148	32.90
2.3 4 - 5 ครั้ง	62	13.80
2.4 มากกว่า 5 ครั้ง	192	42.60
รวม	450	100.00
3. ช่วงเวลาที่ชอบเดินทาง		
3.1 ม.ค. - มี.ค.	115	25.60
3.2 เม.ย. - มิ.ย.	55	12.20
3.3 ก.ค. - ก.ย.	7	1.60
3.4 ต.ค. - ธ.ค.	15	3.30
3.5 เทศกาลวันหยุด	258	57.30
รวม	450	100.00
4. ลักษณะการเดินทาง		
4.1 คนเดียว	4	.90
4.2 กลุ่มเพื่อน	210	46.60
4.3 กลุ่มครอบครัว	223	49.60
4.4 กลุ่มทัวร์/อบรมประชุมสัมมนา	13	2.90
รวม	450	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง	จำนวน(คำตอบ)	ร้อยละ
5. จำนวนคนในกลุ่ม		
5.1 1 – 5 คน	100	22.20
5.2 6 – 10 คน	239	53.10
5.3 11 – 20 คน	80	17.80
5.4 มากกว่า 20 คน	31	6.90
รวม	450	100.00
6. พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง		
6.1 รถไฟ	11	2.40
6.2 รถยนต์ส่วนตัว	377	83.80
6.3 รถโดยสารประจำทาง	27	6.00
6.4 รถบริการนำเที่ยวของทัวร์/กลุ่ม	23	5.10
6.5 เครื่องบิน	0	0.00
6.6 รถจักรยานยนต์	12	2.70
รวม	450	100.00
7. การพักผ่อน		
7.1 ไม่พัก	306	68.00
7.2 พักค้างคืน	144	32.00
รวม	450	100.00
8. ประเภทที่พัก		
8.1 โรงแรม	64	14.20
8.2 เกสต์เฮาส์	23	5.10
8.3 บังกะโล/รีสอร์ท	87	19.30
8.4 บ้านพักรับรองของทางราชการ/เอกชน	6	1.30
8.5 บ้าน/ห้องพักรับรองส่วนตัว	41	9.10
8.6 บ้าน/ห้องพักของเพื่อน/ญาติ	17	3.80
8.7 ไม่ตอบ	212	47.10
รวม	450	100.00
9. ระยะเวลาที่พัก		
9.1 1 วัน	86	19.10
9.2 2 วัน	109	24.20
9.3 3 วัน	25	5.60
9.4 มากกว่า 3 วัน	18	4.00
9.5 ไม่ตอบ	212	47.10
รวม	450	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง	จำนวน(คำตอบ)	ร้อยละ
10. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง		
10.1 ท่องเที่ยว/พักผ่อน	435	96.70
10.2 ธุรกิจ	5	1.20
10.3 ปฏิบัติราชการ	2	.40
10.4 ประชุม/สัมมนา	2	.40
10.5 ทักษะศึกษา	6	1.30
รวม	450	100.00
11. เหตุจูงใจในการเดินทาง		
11.1 เพื่อน/ญาติ	390	86.70
11.2 การโฆษณาของบริษัทนำเที่ยว	19	4.20
11.3 วิทยุ/โทรทัศน์	14	3.10
11.4 วารสาร/นิตยสารการท่องเที่ยว	27	6.00
รวม	450	100.00
12. กิจกรรมหลักที่ทำขณะอยู่ที่ชายหาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
12.1 เล่นน้ำทะเล	332	28.11
12.2 เดินเล่นชายหาด	183	15.58
12.3 นั่งนอนพักผ่อนชายหาด	303	25.50
12.4 เล่นเรือ/กีฬาทางน้ำ/ขี่ม้า	74	6.26
12.5 ปิกนิกรับประทานอาหาร	183	15.48
12.6 ตกปลา	12	1.02
12.7 เล่นเกมร้องเพลงสังสรรค์	28	2.37
12.8 ซื้อของที่ระลึก	66	5.68
รวม	1,181	100.00
13. ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน		
13.1 ต่ำกว่า 100 บาท	21	4.70
13.2 100 – 300 บาท	134	29.80
13.3 301 – 500 บาท	121	26.80
13.4 501 – 1,000 บาท	83	18.40
13.5 1,001 – 2,000 บาท	49	10.90
13.6 2,001 – 3,000 บาท	26	5.80
13.7 มากกว่า 3,000 บาท	16	3.60
รวม	450	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง	จำนวน(คำตอบ)	ร้อยละ
14. สัดส่วนการใช้จ่าย		
14.1 ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	362	80.40
14.2 ค่าที่พัก	35	7.80
14.3 ค่าของที่ระลึก/ของฝาก	22	4.90
14.4 ค่าเดินทาง/พาหนะ	31	6.90
รวม	450	100.00
15. ความต้องการมาเที่ยวใหม่		
15.1 ไม่มา	10	2.20
15.2 มา	440	97.80
รวม	450	100.00
16. เหตุจูงใจในการกลับมาเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
16.1 ความสวยงามของสถานที่	260	27.87
16.2 การจราจรสะดวกอยู่ใกล้ สภาพถนนดี	129	13.82
16.3 มีสภาพแวดล้อมที่ดี	223	23.88
16.4 เทศกาลประจำปี	171	18.31
16.5 อสังหาริมทรัพย์ของผู้คน	72	7.70
16.6 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	49	5.24
16.7 เยี่ยมญาติ/เพื่อน	29	3.18
รวม	933	100.00

จากตาราง 7 วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยว ชายหาดชะอำ มีจำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวมากกว่า 5 ครั้ง นิยมมาช่วงในวันหยุดเทศกาล เป็นการเดินทางมากับกลุ่มครอบครัว มีคนในกลุ่มจำนวน 11 - 20 คน ใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว ไม่พักแรมค้างคืน ผู้ที่พักราคาค้างคืนจะใช้บริการบังกะโล/รีสอร์ท มีระยะเวลาพัก 2 วัน เพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อน เป็นวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง โดยมีเพื่อน/ญาติเป็นเหตุจูงใจในการเดินทาง การเล่นน้ำทะเลเป็นกิจกรรมหลักขณะอยู่ที่ชายหาด ค่าใช้จ่าย 100 - 300 บาทต่อคนต่อวัน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร/เครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวต้องการกลับมาเที่ยวใหม่ ซึ่งความสวยงามของสถานที่เป็นเหตุจูงใจในการกลับมาเที่ยว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว
 ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและค่าร้อยละของความเห็นด้วยให้มีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว

ความเห็นด้วยให้มีการปรับปรุง	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ
1. ถนน/เส้นทางลงชายหาดและทางเลียงชายหาด	140	9.48
2. ที่พักแรม	60	4.05
3. ที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวก	232	15.64
4. สภาพแวดล้อมทั่วไป	91	6.13
5. โทรศัพท์	56	3.77
6. ประปา	61	4.11
7. ป้ายสื่อความหมาย	45	3.03
8. ห้องน้ำสุขา	188	12.67
9. การขายของที่ระลึก	24	1.62
10. บริการร้านค้าขายอาหาร/เครื่องดื่ม	67	4.52
11. เติ่งผ้าใบให้เช่า	90	6.07
12. จุดชมวิว	66	4.45
13. รถเมล์/เรือเช่า/ม้าเช่า	31	2.09
14. การจัดเก็บขยะ	118	7.95
15. บริการนำเที่ยว	39	2.63
16. การบริการข้อมูลและข่าวสารการท่องเที่ยว	39	2.63
17. การรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่	55	3.71
18. ที่สำหรับนั่งพักผ่อน	81	5.46
รวม	1,483	100.00

จากตาราง 8 แสดงว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นให้มีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ ห้องน้ำสุขา ถนน/เส้นทางลงชายหาดและทางเลียบชายหาด และการจัดเก็บขยะ ตามลำดับ เป็นต้น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำแนกเป็นโดยรวม รายด้าน และรายข้อ

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 39 ข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อกำหนดระดับความพึงพอใจ เป็นโดยรวม รายด้าน และรายข้อ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านตามธรรมชาติ	3.51	.55	มาก
ด้านมนุษย์สร้างขึ้น (รวม)	3.26	.51	ปานกลาง
1. บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค	3.24	.58	ปานกลาง
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	3.29	.58	ปานกลาง
รวม	3.38	.47	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณ
ชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน
ตามธรรมชาติมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มนุษย์สร้างขึ้นมีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน
คือ บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค และบริการเพื่อการท่องเที่ยว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ
ปานกลาง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านตามธรรมชาติ เป็นรายด้านและ
รวม

สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านตามธรรมชาติ			
1. ความสะอาดของน้ำทะเล	3.53	.78	มาก
2. ความดี-ลึกของน้ำทะเลเหมาะกับการเล่นน้ำทะเลและ ห่วงยาง	3.55	.81	มาก
3. ความสะอาดของหาดทราย	3.32	.81	ปานกลาง
4. ความขาว-ละเอียดของทราย	3.36	1.04	ปานกลาง
5. ความร่มรื่นของต้นไม้บริเวณชายหาด	3.52	1.01	มาก
6. ความกว้างของชายหาดเพื่อการพักผ่อน และกิจกรรมต่าง ๆ	3.56	.94	มาก
7. ความยาวของชายหาดเพื่อการพักผ่อน และกิจกรรมต่าง ๆ	3.66	.94	มาก
8. ความเหมาะสมของแสงแดดกับกิจกรรมที่ท่านทำอยู่บน ชายหาด	3.53	.86	มาก
9. ชายหาดชะอำมีความสงบเป็นธรรมชาติ	3.37	1.05	ปานกลาง
10. ความสดชื่นของอากาศบริเวณชายหาด	3.65	.91	มาก
รวม	3.51	.55	มาก

จากตาราง 10 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านตามธรรมชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความยาวของชายหาดเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมต่าง ๆ รองลงมาคือ ความสดชื่นของอากาศบริเวณชายหาด สำหรับข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ความสะอาดของชายหาดความขาวละเอียดของทราย

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านมนุษย์สร้างขึ้น เป็นรายด้านและรายข้อ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านมนุษย์สร้างขึ้น			
1. บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค (รวม)	3.24	.55	ปานกลาง
1.1 ความสะดวกของถนนลงสู่บริเวณชายหาด	3.47	.94	ปานกลาง
1.2 เส้นทางลงสู่ชายหาดมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	3.28	.84	ปานกลาง
1.3 ความสะอาดความเป็นระเบียบแนวเส้นทางลงสู่ชายหาด	3.30	.92	ปานกลาง
1.4 ความสะอาดของถนนเรียบชายหาด	3.36	1.06	ปานกลาง
1.5 มีการกั้นกันคลื่นทะเลบริเวณชายหาด	3.17	1.04	ปานกลาง
1.6 ความสะดวกของที่จอดรถ	2.90	.96	ปานกลาง
1.7 มีน้ำจืดเพียงพอและความสะอาดของน้ำประปา	3.22	.91	ปานกลาง
1.8 ความสว่างของแสงไฟเวลากลางคืน	3.30	1.10	ปานกลาง
1.9 ความสะดวกด้านโทรศัพท์สาธารณะ	3.21	.99	ปานกลาง
1.10 มีปัญหาสื่อความหมายและป้ายบอกเส้นทางเพียงพอ	3.26	.89	ปานกลาง
1.11 สร้างจุดชมวิวยืนลงไปบนชายหาด	3.21	.98	ปานกลาง
1.12 จำนวนที่รองรับขยะมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	3.11	.96	ปานกลาง
1.13 การรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่	3.14	.99	ปานกลาง
1.14 การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่	3.25	.94	ปานกลาง
1.15 ความมีน้ำใจของประชาชนในอำเภอชะอำ	3.34	.87	ปานกลาง
1.16 อาคาร/สิ่งก่อสร้างตลอดแนวชายหาด	3.27	.83	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว (รวม)	3.29	.58	ปานกลาง
2.1 ความสะอาดด้านที่พัก (โรงแรม, บังกะโล, รีสอร์ท, ห้องพัก)	3.59	.88	มาก
2.2 ราคาที่พัก (โรงแรม, บังกะโล, รีสอร์ท, ห้องพัก)	3.24	.86	ปานกลาง
2.3 การให้บริการของพนักงานที่เข้าพัก (โรงแรม, บังกะโล, รีสอร์ท, ห้องพัก)	3.30	.80	ปานกลาง
2.4 ความสะอาดของห้องน้ำและห้องอาบน้ำ	3.26	.95	ปานกลาง
2.5 ความสะอาดของห้องน้ำและห้องอาบน้ำ	3.11	1.03	ปานกลาง
2.6 ความสะอาดของอาหาร-เครื่องดื่มที่จำหน่ายบริเวณชายหาด	3.17	.81	ปานกลาง
2.7 รสชาติและราคาอาหาร-เครื่องดื่มที่จำหน่ายบริเวณชายหาด	3.35	.93	ปานกลาง
2.8 การตั้งร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึกบริเวณชายหาด	3.34	.78	ปานกลาง
2.9 มีหาบเร่บริเวณชายหาด	3.41	.88	ปานกลาง
2.10 ราคาเช่าบริการเรือเช่า/เรือกล้วย	3.25	1.07	ปานกลาง
2.11 การให้บริการของพนักงานเรือเช่า/เรือกล้วย	3.22	.93	ปานกลาง
2.12 ราคาเช่าเตียงผ้าใบ-ห่วงยาง	3.24	.98	ปานกลาง
2.13 การให้บริการของพนักงานเช่าเตียงผ้าใบ-ห่วงยาง	3.22	.91	ปานกลาง
รวม	3.38	.47	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านมนุษย์สร้างขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความสะอาดด้านที่พัก และข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ จำนวนที่รองรับขยะมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและความสะอาดของห้องน้ำและห้องอาบน้ำ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังแสดงในตาราง 12 13 16 และ 19 ตามลำดับ

5.2 เปรียบเทียบเพศต่างกัน โดยใช้วิธีการทดสอบค่าที (t - test Independent) ดังแสดงในตาราง 12

5.3 เปรียบเทียบอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และอาชีพต่างกัน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One - Way ANOVA) ดังแสดงในตาราง 14 17 และ 20 ตามลำดับ

5.4 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's) ดังแสดงในตาราง 15 18 และ 21 ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐานของการศึกษาข้อ 1

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	ชาย (N = 222)		หญิง (N = 228)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านตามธรรมชาติ	3.54	.57	3.47	.53	1.24
ด้านมนุษย์สร้างขึ้น (รวม)	3.28	.52	3.24	.50	.81
1. บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค	3.24	.56	3.23	.54	.25
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	3.32	.59	3.25	.56	1.20
รวม	3.41	.49	3.36	.46	1.16

จากตาราง 12 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบสมมติฐานของการศึกษาข้อ 2

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 13 - 15

ตาราง 13- ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาว
ไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน

จำแนกตามอายุ

สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ	ต่ำกว่า 15 ปี (N = 25)		15 – 24 ปี (N = 215)		25 – 34 ปี (N = 133)		35 – 44 ปี (N = 61)		45 ปีขึ้นไป (N = 16)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ด้านตามธรรมชาติ	3.77	.52	3.53	.56	3.40	.54	3.49	.52	3.71	.43
ด้านมนุษย์สร้างขึ้น (รวม)	3.56	.63	3.28	.51	3.17	.49	3.25	.45	3.39	.49
1. บริเวณชายหาด และบริการ สาธารณูปโภค	3.49	.61	3.23	.55	3.17	.54	3.25	.49	3.46	.60
2. บริการเพื่อการ ท่องเที่ยว	3.62	.72	3.32	.58	3.18	.56	3.25	.48	3.32	.52
รวม	3.66	.47	3.40	.49	3.29	.46	3.37	.43	3.55	.43

จบแล้ว

จากตาราง 13 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นอายุต่ำกว่า 15 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านตามธรรมชาติ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี อายุ 15 – 24 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับอายุ 25 – 34 ปี และอายุ 35 – 44 ปี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ด้านมนุษย์สร้างขึ้น ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บริการเพื่อการท่องเที่ยว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณ
ชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

สภาพแวดล้อมบริเวณชายหาด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านตามธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.95	.99	3.33*
	ภายในกลุ่ม	445	132.11	.30	
	รวม	449	136.06		
ด้านมนุษย์สร้างขึ้น (รวม)	ระหว่างกลุ่ม	4	3.60	.90	3.53**
	ภายในกลุ่ม	445	113.72	.26	
	รวม	449	117.32		
1. บริเวณชายหาดและบริการ สาธารณูปโภค	ระหว่างกลุ่ม	4	3.18	.79	2.68*
	ภายในกลุ่ม	445	131.46	.29	
	รวม	449	134.64		
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	4.76	1.19	3.67**
	ภายในกลุ่ม	445	144.44	.32	
	รวม	449	149.20		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	3.74	.93	4.25**
	ภายในกลุ่ม	445	97.95	.22	
	รวม	449	101.69		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านตามธรรมชาติ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านมนุษย์สร้างขึ้น มีความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บริการเพื่อการท่องเที่ยวมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดที่มีความแตกต่างกัน จึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ (Seheffe's) ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน โดยวิธีการของเซฟเฟ
จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่า 15 ปี 3.77	15 - 24 ปี 3.53	25 - 34 ปี 3.40	35 - 44 ปี 3.49	45 ปีขึ้นไป 3.71
ด้านตามธรรมชาติ						
ต่ำกว่า 15 ปี	3.77	-	.24*	.36**	.27*	.05
15 - 24 ปี	3.53		-	.13*	.03	.18
25 - 34 ปี	3.40			-	-.09	.31*
35 - 44 ปี	3.49				-	-.22
45 ปีขึ้นไป	3.71					-
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (รวม)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่า 15 ปี 3.56	15 - 24 ปี 3.28	25 - 34 ปี 3.17	35 - 44 ปี 3.25	45 ปีขึ้นไป 3.39
ต่ำกว่า 15 ปี	3.56	-	.28**	.39**	.31**	.18
15 - 24 ปี	3.28		-	.10	.02	.11
25 - 34 ปี	3.17			-	.07	.22
35 - 44 ปี	3.25				-	.14
45 ปีขึ้นไป	3.39					-
1. บริเวณชายหาด และบริการ สาธารณูปโภค	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่า 15 ปี 3.49	15 - 24 ปี 3.23	25 - 34 ปี 3.17	35 - 44 ปี 3.25	45 ปีขึ้นไป 3.46
ต่ำกว่า 15 ปี	3.49	-	.26*	.33**	.25	.03
15 - 24 ปี	3.23		-	.06	.01	.23
25 - 34 ปี	3.17			-	.08	.30*
35 - 44 ปี	3.25				-	.22
45 ปีขึ้นไป	3.46					-
2. บริการเพื่อการ ท่องเที่ยว.	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่า 15 ปี 3.62	15 - 24 ปี 3.32	25 - 34 ปี 3.18	35 - 44 ปี 3.25	45 ปีขึ้นไป 3.32
ต่ำกว่า 15 ปี	3.62	-	.30*	.44**	.37**	.30
15 - 24 ปี	3.32		-	.14*	.07	.05
25 - 34 ปี	3.18			-	.07	.14
35 - 44 ปี	3.25				-	.06
45 ปีขึ้นไป	3.32					-

ตาราง 15 (ต่อ)

อายุ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่า 15 ปี 3.66	15 - 24 ปี 3.40	25 - 34 ปี 3.29	35 - 44 ปี 3.37	45 ปีขึ้นไป 3.55
โดยรวม						
ต่ำกว่า 15 ปี	3.66	-	.26**	.38**	.29**	.11
15 - 24 ปี	3.40		-	.12*	.03	.15
25 - 34 ปี	3.29			-	.08	.26*
35 - 44 ปี	3.37				-	.18
45 ปีขึ้นไป	3.55					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจมากกว่า อายุ 15 - 24 ปี อายุ 25 - 34 ปี อายุ 35 - 44 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับอายุ 15 - 24 ปี มีความพึงพอใจมากกว่า อายุ 25 - 34 ปี และอายุ 25 - 34 ปี มีความพึงพอใจน้อยกว่าอายุ 45 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านตามธรรมชาติ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจมากกว่า อายุ 15 - 24 ปี และอายุ 35 - 44 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจมากกว่าอายุ 25 - 34 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ 15 - 24 ปี มีความพึงพอใจมากกว่าอายุ 25 - 34 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอายุ 35 - 44 ปี มีความพึงพอใจน้อยกว่าอายุ 45 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับรายคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านมนุษย์สร้างขึ้น ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าอายุ 15 - 24 ปี อายุ 25 - 34 ปี และอายุ 35 - 44 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจมากกว่าอายุ 15 - 24 ปี และอายุ 25 - 34 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ สำหรับอายุ 25 - 34 ปี มีความพึงพอใจน้อยกว่าอายุ 45 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับรายคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บริการเพื่อการท่องเที่ยว ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีความพึงพอใจมากกว่าอายุ 15 - 24 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และมากกว่าอายุ 25 - 34 ปี และอายุ 35 - 44 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .01 ตามลำดับ สำหรับอายุ 15 - 24 ปี มีความ

พึงพอใจมากกว่า 25 – 34 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับรายกลุ่มอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบสมมติฐานของการศึกษาข้อ 3

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 16-18

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 286)		ปริญญาตรี (N = 133)		สูงกว่าปริญญาตรี (N = 31)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านตามธรรมชาติ	3.57	.53	3.36	.59	3.52	.44
ด้านมนุษย์สร้างขึ้น (รวม)	3.32	.52	3.11	.46	3.31	.48
1. บริเวณชายหาดและบริการ สาธารณูปโภค	3.30	.57	3.10	.48	3.26	.51
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	3.35	.58	3.12	.53	3.37	.57
รวม	3.45	.46	3.24	.49	3.41	.41

จากตาราง 16 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านตามธรรมชาติ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า 15 ปี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านมนุษย์สร้างขึ้น ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

บริการเพื่อการท่องเที่ยว ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพแวดล้อมบริเวณชายหาด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านตามธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.91	1.95	6.61**
	ภายในกลุ่ม	447	132.16	.30	
	รวม	449	136.07		
ด้านมนุษย์สร้างขึ้น (รวม)	ระหว่างกลุ่ม	2	4.19	2.10	8.28**
	ภายในกลุ่ม	447	113.14	.25	
	รวม	449	117.33		
1. บริเวณชายหาดและ บริการสาธารณูปโภค	ระหว่างกลุ่ม	2	3.42	1.71	5.82**
	ภายในกลุ่ม	447	131.22	.29	
	รวม	449	134.64		
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	5.11	2.55	7.92**
	ภายในกลุ่ม	447	144.01	.32	
	รวม	449	149.12		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.03	2.02	9.23**
	ภายในกลุ่ม	447	97.66	.22	
	รวม	449	101.69		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยใดที่มีความแตกต่างกัน จึงทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Seheffe's) ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน โดยวิธีการของเซฟเฟ
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.57	ปริญญาตรี 3.36	สูงกว่าปริญญาตรี 3.51
ด้านตามธรรมชาติ				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.57	-	.21**	.05
ปริญญาตรี	3.36		-	.15
สูงกว่าปริญญาตรี	3.51			-
ด้านมนุษยสร้างขึ้น (รวม)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.32	ปริญญาตรี 3.11	สูงกว่าปริญญาตรี 3.31
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.32	-	.21**	.01
ปริญญาตรี	3.11		-	.20
สูงกว่าปริญญาตรี	3.31			-
1. บริเวณชายหาดและ บริการสาธารณสุขปโคค	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.35	ปริญญาตรี 3.12	สูงกว่าปริญญาตรี 3.37
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.35	-	.19**	.03
ปริญญาตรี	3.12		-	.15
สูงกว่าปริญญาตรี	3.37			-
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.35	ปริญญาตรี 3.12	สูงกว่าปริญญาตรี 3.37
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.35	-	.23**	.01
ปริญญาตรี	3.12		-	.25
สูงกว่าปริญญาตรี	3.37			-
โดยรวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.44	ปริญญาตรี 3.24	สูงกว่าปริญญาตรี 3.41
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.44	-	.21**	.03
ปริญญาตรี	3.24		-	.17
สูงกว่าปริญญาตรี	3.41			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านตามธรรมชาติ ด้านมนุษยสัมพันธ์(รวม) และแยกเป็นบริเวณชายหาดและบริการ สาธารณูปโภค และบริการเพื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับรายคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบสมมติฐานของการศึกษาข้อ 4

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 19 - 21

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ	นักเรียน/นักศึกษา (N = 175)		รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (N = 23)		พณ.บริษัท/รับจ้างทั่วไป (N = 143)		ประกอบธุรกิจส่วนตัว (N = 77)		พ่อบ้าน/แม่บ้าน (N = 17)		อื่น ๆ (N = 15)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านตามธรรมชาติ	3.60	.58	3.38	.44	3.39	.49	3.55	.59	3.49	.49	3.56	.54
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (รวม)	3.38	.55	3.12	.29	3.09	.44	3.28	.49	3.39	.58	3.40	.50
1. บริเวณชายหาดและ การบริการ สาธารณูปโภค	3.32	.57	3.05	.39	3.09	.48	3.31	.56	3.42	.62	3.29	.60
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	3.44	.64	3.20	.27	3.09	.48	3.26	.55	3.37	.63	3.51	.55
รวม	3.49	.51	3.25	.32	3.24	.40	3.42	.49	3.44	.49	3.48	.49

จากตาราง-19 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านตามธรรมชาติ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา ประกอบธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป และพ่อบ้านแม่บ้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน คือ บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค และบริการเพื่อการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

สภาพแวดล้อมบริเวณชายหาด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านตามธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	5	4.09	.82	2.75*
	ภายในกลุ่ม	444	131.97	.30	
	รวม	449	136.06		
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (รวม)	ระหว่างกลุ่ม	5	7.57	1.51	6.12**
	ภายในกลุ่ม	444	109.76	.25	
	รวม	449	117.33		
1. บริเวณชายหาดและ บริการสาธารณูปโภค	ระหว่างกลุ่ม	5	6.05	1.21	4.18**
	ภายในกลุ่ม	444	128.58	.29	
	รวม	449	134.63		
2. บริการเพื่อการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	5	10.39	2.08	6.65**
	ภายในกลุ่ม	444	138.82	.31	
	รวม	449	149.21		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	5.59	1.12	5.17**
	ภายในกลุ่ม	444	96.10	.22	
	รวม	449	101.69		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านตามธรรมชาติ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความพึงพอใจโดยรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค และบริเวณเพื่อการท่องเที่ยว มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดที่มีความแตกต่างกัน จึงทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Seheffe's) ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน โดยวิธีการของเซฟเฟ
 จักแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	นักเรียน/ นักศึกษา	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พณ.บริษัท/ รับจ้างทั่วไป	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	อื่น ๆ
		3.60	3.38	3.39	3.55	3.49	3.56
ด้านตามธรรมชาติ							
นักเรียนนักศึกษา	3.60	-	.22	.21*	.04	.10	.03
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.38		-	.04	.17	.11	.18
พณ.บริษัท/รับจ้างทั่วไป	3.39			-	.16	.11	.17
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.55				-	.05	.09
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	3.49					-	.06
อื่น ๆ	3.56						-
ดัชนีมนุษย์สร้างขึ้น(รวม)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	นักเรียน นักศึกษา	ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	พณ.บริษัท รับจ้างทั่วไป	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	อื่น ๆ
		3.38	3.12	3.09	3.28	3.39	3.40
นักเรียนนักศึกษา	3.38	-	.26	.29**	.09	.01	.02
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.12		-	.02	.16	.27	.28
พณ.บริษัท/รับจ้างทั่วไป	3.09			-	.19	.30	.31
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.28				-	.11	.12
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	3.39					-	.01
อื่น ๆ	3.40						-
1.บริเวณชายหาดและ บริการสาธารณสุขใกล้	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	นักเรียน นักศึกษา	ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	พณ.บริษัท รับจ้างทั่วไป	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	อื่น ๆ
		3.32	3.05	3.09	3.31	3.42	3.29
นักเรียนนักศึกษา	3.32	-	.28	.23**	.01	.09	.02
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.05		-	.04	.26	.37	.25
พณ.บริษัท/รับจ้างทั่วไป	3.09			-	.21	.32	.20
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.31				-	.11	.01
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	3.42					-	.12
อื่น ๆ	3.29						-

ตาราง 21 (ต่อ)

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	นักเรียน นักศึกษา	รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	พณ.บริษัท รับจ้างทั่วไป	ประกอบ ธุรกิจ ส่วนตัว	พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	อื่น ๆ
		3.44	3.20	3.09	3.26	3.37	3.51
2.บริการเพื่อการ ท่องเที่ยว							
นักเรียนนักศึกษา	3.44	-	.24	.34**	.18	.07	.07
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.20	-	-	.11	.06	.16	.31
พณ.บริษัทรับจ้างทั่วไป	3.09	-	-	-	.17	.27	.42
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.26	-	-	-	-	.10	.25
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	3.37	-	-	-	-	-	.15
อื่น ๆ	3.51	-	-	-	-	-	-
โดยรวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	นักเรียน/ นักศึกษา	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พณ.บริษัท/ รับจ้างทั่วไป	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	อื่น ๆ
		3.49	3.25	3.24	3.42	3.44	3.48
นักเรียนนักศึกษา	3.49	-	.24	.25**	.07	.04	.08
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.25	-	-	.01	.16	.19	.23
พณ.บริษัทรับจ้างทั่วไป	3.24	-	-	-	.18	.20	.24
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.42	-	-	-	-	.02	.06
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	3.44	-	-	-	-	-	.03
อื่น ๆ	3.48	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าอาชีพพนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านตามธรรมชาติ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา มีความพึงพอใจมากกว่า อาชีพพนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านมนุษย์สร้างขึ้น ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่า อาชีพพนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

บริเวณชายหาดและบริการสาธารณสุขปกค ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษา มีความพึงพอใจมากกว่า อาชีพพนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บริการเพื่อการท่องเที่ยว ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา มี ความพึงพอใจมากกว่า อาชีพพนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับรายคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2546 รวม 30 วัน ๆ ละ 3 ช่วงเวลา ๆ ละ 5 คน กำหนดจุดเก็บข้อมูลกระจายตลอดชายหาด 5 จุด ได้กลุ่มตัวอย่าง 450 คน

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านตามธรรมชาติ และด้านมนุษย์สร้างขึ้น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม แบ่งออก 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check - List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check - List) จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวชายหาดชะอำ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check - List) จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 39 ข้อ มีค่าอำนาจอยู่ระหว่าง .30 ถึง .83 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่กลับคืนมาครบจำนวน 450 ชุด จัดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0 for Windows ดังนี้

➔ 1. หาจำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง และความคิดเห็นต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวชายหาดชะอำ

➔ 2. หาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย เป็นโดยรวม รายด้านและรายข้อ

3. หาความแตกต่างของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน—ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ โดยใช้ค่าที (t - test Independent)

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้ค่าความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 450 คน เป็นเพศหญิงและเพศชายจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 15 - 24 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นนักเรียนนักศึกษา และอาศัยอยู่ในภาคกลาง

2. วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวชายหาดชะอำมากกว่า 5 ครั้ง นิยมมาช่วงในวันหยุดและวันหยุดเทศกาล เดินทางมากับกลุ่มครอบครัว มีคนในกลุ่มจำนวน 11 - 20 คน ใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว ไม่พักแรมค้างคืน ผู้ที่พักค้างคืนจะใช้บริการบังกะโล/รีสอร์ท มีระยะเวลาพักค้างคืน 2 วัน เกือบทั้งหมดมาเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อนเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง โดยมีเพื่อน/ญาติเป็นเหตุจูงใจในการเดินทาง การเล่นน้ำทะเลเป็นกิจกรรมหลักขณะอยู่ที่ชายหาด ค่าใช้จ่าย 100 - 300 บาทต่อวันต่อคน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวต้องการกลับมาเที่ยวใหม่ และความสวยงามของสถานที่เป็นเหตุจูงใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นให้มีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ที่จอดรถ และสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ ห้องน้ำสวimming เป็นต้น

4. นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านตามธรรมชาติมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านมนุษย์สร้างขึ้น มีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน คือ บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค และบริการเพื่อการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

5. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านใกล้เคียงกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านตามธรรมชาติมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านมนุษย์สร้างขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านตามธรรมชาติมีความพึงพอใจแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านมนุษย์สร้างขึ้น มีความพึงพอใจแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการศึกษาและสมมติฐานของการศึกษา ได้ดังนี้

1. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านตามธรรมชาติมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านมนุษย์สร้างขึ้นโดยรวมและรายด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชายหาดชะอำที่มีหาดทรายสะอาดทอดยาวกว่า 5 กิโลเมตร หาดตัวลงทะเลไม่ลาดชัน คลื่นไม่รุนแรง เหมาะสมกับการเล่นน้ำทะเลและกิจกรรมทางน้ำ ไม่มีอันตราย น้ำทะเลใสสะอาดไม่มีกลิ่นเหม็น เมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลอื่น ๆ ยังนับได้ว่าหาดชะอำยังคงมีสภาพเป็นธรรมชาติอยู่มาก จึงมีผลทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านธรรมชาติอยู่ในระดับมาก สำหรับอาคารสิ่งก่อสร้าง บริการสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการการท่องเที่ยว เช่น หาบเร่แผงลอย เตียงผ้าใบ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและได้รับบริการที่ไม่ประทับใจ บริเวณชายหาดชะอำ อาจเป็นเหตุทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นอยู่ในระดับปานกลางได้ สอดคล้องกับความเห็นของ จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2539 : 19 - 20) ที่กล่าวไว้ว่า ความไม่พึงพอใจเป็นสภาวะการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางลบที่เกิดจากการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับบริการที่ต่ำกว่าความคาดหวังของลูกค้า และพัฒนาความต้องการของนักท่องเที่ยวก็เป็นไปตามทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 17) ที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่า คนมีความต้องการอยู่เสมอ ไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะเกิดความต้องการอย่างอื่นต่อไปเรื่อย ๆ ไม่จบสิ้น ด้วยเหตุนี้ อาจทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อาจเป็นไปได้ว่า

1.1 ด้านตามธรรมชาติ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมชายหาดชะอำยังคงความเป็นธรรมชาติอยู่มาก เงียบสงบ เหมาะสมแก่การพักผ่อน สัมผัสธรรมชาติ นันทนาการ ชายหาดทรายกว้างและยาว อากาศสดชื่นไร้กลิ่นเหม็น ชายหาดชะอำจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของคนภาคตะวันตก ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย 3 กลุ่มนี้ มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพราะอยู่ใกล้ไปมาสะดวกปลอดภัยอาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้านตามธรรมชาติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิทธิรัตน์ ปราจีนบุรวรรณ์ (2531 : 40) ที่ได้ศึกษาขีดความสามารถทางสังคมสำหรับ

การท่องเที่ยวชายหาดชะอำ พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติของชายหาดชะอำโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ถึงค่อนข้างดี เช่นเดียวกับชายหาดหัวหินที่อยู่ถัดไปทางตอนใต้ของชายหาดชะอำที่ เสาวณิต ดังตระกูล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน ด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยจึงพึงพอใจสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติชายหาดชะอำอยู่ในระดับมาก

1.2) ด้านมนุษย์สร้างขึ้น นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค และด้านบริการเพื่อการท่องเที่ยว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า บริเวณชายหาดชะอำมีถนนขนาด 2 ช่องทางจราจรยาวขนานไปกับชายหาด อีกด้านหนึ่งของถนนเป็นสิ่งก่อสร้าง อาคารร้านค้า ที่พัก โรงแรม ไหล่ทางมีสิ่งกีดขวางคนเดินไม่ได้ ถนนเป็นทั้งที่คนเดินและรถวิ่ง ซึ่งไม่ค่อยสะดวกและไม่ปลอดภัย ทำให้มีบริเวณพื้นที่จอดรถริมชายหาดได้น้อยคัน และพื้นที่บางส่วนเป็นที่ตั้งของร้านให้เช่าเตียงผ้าใบและ ห่วงยาง ชายหาดบางช่วงมีการถมดินกันคลื่นชะเอมบริเวณชายหาด อาจทำให้นักท่องเที่ยวเดินขึ้นลงไปเล่นน้ำไม่สะดวก ประกอบกับจำนวนถังรองรับขยะมีปริมาณน้อยและไม่ได้ออกแบบให้สวยงามกลมกลืนธรรมชาติ อาจมองดูรุงรัง สภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านมนุษย์สร้างขึ้นของชายหาดชะอำเป็นเช่นนี้ ก็เป็นไปตามแนวคิดของเพียร์และไครด์ (Pearce and Kirk, 1984 : 3) ที่เชื่อว่า สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร บริการให้เช่าเก้าอี้ ร่ม หาบเร่ ร้านขายของที่ระลึก บุกรุกพื้นที่ชายหาดมากขึ้น ทำให้ทัศนียภาพโดยรวมโดยรอบเปลี่ยนแปลงไปจากลักษณะดั้งเดิมที่เคยเป็น รวมทั้งปัญหาที่จอดรถ ปัญหาการจราจร มีผล อย่างมากต่อความพึงพอใจที่ต่ำลง สอดคล้องกับผลการศึกษาค่านิยมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ตากอากาศชะอำของ ปองจิต แจ่มจำรัส (2529 : 155) ได้ให้ข้อเสนอแนะให้นำเอาเทศบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการรักษาความสะอาดโดยทั่วไปให้มีผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จากเหตุผลดังกล่าว อาจมีผลทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นบริเวณชายหาดชะอำอยู่ในระดับปานกลาง

2.) การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า

2.1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านใกล้เคียงกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ร้อยละ 92 เคยมาท่องเที่ยวชายหาดชะอำแล้ว และมีจำนวนคนเคยมาแล้วร้อยละ 42 โดยมากกว่า 5 ครั้ง และร้อยละ 96.30 มากันเป็นกลุ่มเพื่อน กลุ่มครอบครัว ด้วยพาหนะรถยนต์ส่วนตัว ถึงร้อยละ 83.80 อาจเป็นไปได้ว่าเป็นกลุ่มท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจชายหาดชะอำอย่างมาก ถึงรวมกลุ่มกันมาเที่ยวหลาย ๆ ครั้ง เพราะชายหาดชะอำยังคงความเป็นธรรมชาติ เงียบสงบ อากาศสดชื่นบริสุทธิ์อยู่มาก ทำให้เหมาะสมกับการพักผ่อน ทำให้ไม่เกิดความแตกต่างในความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิง ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำพอง ศรีทับทิม (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนัก

ห้องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่แตกต่างกัน และ ผลการศึกษาของ นิตยา วิรุพรัตน์ (2526 : 18) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรม นันทนาการกลางแจ้งกับทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชากรเพศชาย และเพศหญิงมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในทุกเรื่องไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ อาจเป็นไปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเพศชายและเพศหญิงที่มาท่องเที่ยวชายหาดชะอำมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำไม่แตกต่างกันเช่นกัน

2.2) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณ ชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านตามธรรมชาติมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้าน มนุษย์สร้างขึ้นมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการ ศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนนักท่องเที่ยวทำกิจกรรมหลักขณะอยู่ชายหาดใกล้เคียงกัน ได้แก่ เดินเล่น/ไม่เดินเล่น คิดเป็นร้อยละ 40.70/ร้อยละ 59.30 นั่งปิกนิกรับประทานอาหาร/ไม่นั่ง คิดเป็นร้อยละ 40.70/ร้อยละ 59.30 เป็นต้น ประกอบกับความสนใจ ความต้องการ และความรู้สึก ทัศนคติของคนต่างวัยย่อมแตกต่างกัน หรือ แม้แต่ต่างบุคคลก็มีความแตกต่างกัน เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความต้องการตามลำดับ ขั้นของมาสโลว์ ที่เชื่อว่า คนมีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด และจะพัฒนาความต้องการไปเรื่อย ๆ ยัง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เสาวณิต ตั้งตระกูล (2533 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมี ความพึงพอใจแตกต่างกัน และผลการศึกษาของ ปรียาพร หรมพิทักษ์ (2527 : 96 : 97) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสีงอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกันในบางเรื่อง ด้วยเหตุนี้ อาจเป็นผลทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดชะอำแตกต่างกันด้วย

2.3) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ตามหลักการพัฒนามนุษย์ การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ ความคิด และเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทัศนคติได้ และเป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้มีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสและประสบการณ์มากกว่า ซึ่งอาจทำให้เกิด ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิตยา วิรุพรัตน์ (2526 : 18) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการ กลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในบางเรื่องต่างกัน และผลการศึกษาของ ลำพอง ศรีทับทิม (2535 : บท คัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้าม แม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตก ต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงมีผลทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณ ชายหาดชะอำแตกต่างกัน

(2.4) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านตามธรรมชาติมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านมนุษย์สร้างขึ้น มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า อาชีพแต่ละอาชีพย่อมมีลักษณะรูปแบบและวิธีการต่างกัน จึงมีผลทำให้คนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติความเชื่อที่แตกต่างกัน อาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร พรหมพิทักษ์ (2527 : 96 - 97) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติกุระเจียง จังหวัดเลย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน และผลการศึกษาของ พันทิพา โฉมประดิษฐ์ ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ พบว่า อาชีพที่ต่างกันจะทำให้ประชากรมีทัศนคติในบางเรื่องแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงอาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำแตกต่างกันได้

~~ข้อเสนอแนะ~~

ชายหาดชะอำ นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีการพัฒนาทางกายภาพในส่วนที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งที่เป็นบริการและที่ต้องมีการก่อสร้างรองรับเพื่อการท่องเที่ยว อย่างต่อเนื่อง ล้วนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและภาพพจน์โดยรวมของหาดชะอำ อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลอื่น ๆ ยังนับได้ว่าหาดชะอำยังคงมีสภาพเป็นธรรมชาติเหลืออยู่อีกมาก การสร้างดุลยภาพให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมจึงน่าจะเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องคำนึงในการวางแผนฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Development)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาชายหาดชะอำเพื่อการท่องเที่ยว โดยพิจารณาทั้งในภาพรวมการใช้ที่ดิน ภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นภาพพจน์ของแหล่งท่องเที่ยวจนถึงการกำหนดกิจกรรมและการพัฒนาทางกายภาพเพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ก. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. ด้านธรรมชาติ

จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านธรรมชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติ บริเวณชายหาดชะอำ ยังเป็นที่ชื่นชมของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวต้องการความเป็นธรรมชาติ ฉะนั้นทางอำเภอชะอำและเทศบาลตำบลชะอำ ต้องดูแลรักษาให้บริเวณชายหาดชะอำยังคงสภาพเป็นเมืองตากอากาศทางทะเล ที่เป็นธรรมชาติให้มากและยั่งยืน ปราศจากสิ่งกีดขวางบนชายหาด โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ควรจัดกิจกรรม รณรงค์ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง ให้แก่คนในท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการบริการการท่องเที่ยว ให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่นและก่อให้เกิดความหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ หากไม่ร่วมมือกันหรือขาดความร่วมมือในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

บริเวณชายหาดชะอำ จนไม่สามารถสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้นักท่องเที่ยวได้แล้ว ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่คนในท้องถิ่นเคยได้รับอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวก็จะสิ้นสุดลงได้

1.2 อำเภอชะอำและเทศบาลตำบลชะอำต้องนำข้อกำหนดโดยเฉพาะ เทศบัญญัติของเทศบาลบางประการ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการรักษาความสะอาดโดยทั่วไป ให้มีผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมสิ่งแวดล้อม นำมาใช้อย่างเข้มงวดกับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับบริการเพื่อการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว เช่น การปล่อยน้ำเสียจากอาคารขนาดใหญ่ คอนโดมิเนียม น้ำเสียที่เกิดจากสะพานปลา ฟาร์มกุ้ง การทิ้งขยะของนักท่องเที่ยว

2. ด้านมนุษย์สร้างขึ้น กรณีบริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค

จากผลงานวิจัยครั้งนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านมนุษย์สร้างขึ้นโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านักท่องเที่ยวไม่ชื่นชอบกับสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นบริเวณชายหาดชะอำ อำเภอชะอำและเทศบาลตำบลชะอำต้องมีมาตรการในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจ สิ่งก่อสร้าง และสิ่งกีดขวางต่าง ๆ ไม่ให้รบกวนชายหาดชะอำ โดยดำเนินการดังนี้

2.1 เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมและอนุญาตในการก่อสร้างอาคารที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ต้องมีความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบในการอนุญาตให้มีการก่อสร้างเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารอย่างเข้มงวด และมีความยุติธรรมในการกำหนดเขตและแนวในการปลูกสร้างไม่ให้รบกวนชายหาด รุกทางเท้าตลอดแนวชายหาด

2.2 ควรควบคุม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบริเวณชายหาด สิ่งกีดขวางที่บดบังภูมิทัศน์บริเวณชายหาด ได้แก่ การวางห่วงยาง วางร่มและเก้าอี้ผ้าใบนั่งพักตลอดชายหาด โดยจัดเป็นกลุ่มที่มีจำนวนพอเหมาะ เพื่อไม่ให้รบกวนทัศนียภาพ หรือกำหนดวันจัดวางให้เหมาะสม สามารถควบคุมได้

2.3 ปรับปรุงระบบสัญญาณและที่จอดรถ เนื่องจากที่จอดรถอยู่ปะปนกับกิจกรรมท่องเที่ยวทางสัญญาณของรถยนต์ก็ปะปนกับทางสัญญาณของคนเดินถนนและจักรยาน ควรห้ามมิให้มีการจอดรถบริเวณชายหาด นอกจากผ่านไปมาเพียงอย่างเดียว ให้รถจอดบริเวณถนนเจ้าลายและบริเวณศูนย์ฝึกอบรมการป่าไม้ชะอำและปรับปรุงถนนทางเดินให้ร่มรื่นจากถนนเจ้าลายออกไปสู่พื้นที่ชายหาด และส่งเสริมให้เอกชนลงทุนรถโดยสารวิ่งรับส่งนักท่องเที่ยวโดยวิ่งวนรอบ จากชายหาดไปตลาดชะอำ

2.4 พัฒนาศูนย์ฝึกอบรมการป่าไม้ชะอำ ที่เป็นพื้นที่แปลงใหญ่ติดถนนเจ้าลาย ซึ่งขนานกับถนนเลียบชายหาด พัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว จัดกิจกรรมนันทนาการ พักผ่อน ออกกำลังกาย ศึกษาธรรมชาติ ที่จอดรถของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

2.5 ปรับผิวจราจรใหม่ให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดเส้นทาง จากหน้าอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หน้าวัดเนรัญชราราม ไปจนถึงถนนจุมพฏพงษ์ หมู่บ้านหนองแจง และควรสร้างถนนเลียบชายหาดต่อไปทางด้านใต้จนถึง ถนนสวนสนลอย เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวและรถนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวได้มากขึ้น

2.6 ปรับปรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่างอย่างเพียงพอและต่อเนื่องตลอดแนวชายหาด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเดินเล่นพักผ่อนได้อย่างปลอดภัยแม้ในยามค่ำคืน

2.7 อุปกรณ์เครื่องใช้แนวถนนตลอดชายหาด ได้แก่ ม้านั่ง ถังขยะ น้ำดื่มสาธารณะ ที่ล้างตัวสาธารณะแบบหยอดเหรียญ เสาไฟฟ้า ควรได้รับการออกแบบและจัดวางอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องกลมกลืนกัน ตลอดแนวชายหาด

2.8 การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ควรติดตั้งป้ายหรือซุ้มบริการข่าวสารและแผนที่เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงให้นักท่องเที่ยวศึกษา ค้นหาได้ด้วยตนเอง ที่ตั้งที่เหมาะสมและเพียงพอ

2.9 ควรมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ที่ได้รับการอบรมอย่างดี คอยดูแลนักท่องเที่ยวตลอดเวลา โดยเฉพาะในวันหยุดสุดสัปดาห์หรือช่วงเทศกาลมีนักท่องเที่ยวมาก ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลตลอดแนวชายหาด

2.10 วางท่อระบายน้ำใต้แนวทางเท้าตลอดแนวถนนเลียบริมชายหาด สำหรับท่อระบายน้ำจากอาคาร ร้านค้า ด้านในของถนนเลียบริมชายหาดจะต้องเข้าสู่บ่อบำบัดน้ำเสียรวมก่อนที่จะปล่อยลงสู่ทะเล

2.11 ควรจัดที่รองรับขยะให้เพียงพอและจัดเก็บขยะให้รวดเร็ว เป็นระเบียบเรียบร้อย

3. ด้านมนุษย์สร้างขึ้น กรณีบริการเพื่อการท่องเที่ยว

3.1 บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวที่จำเป็น ต้องมีโครงสร้างหรืออาคารรองรับ ได้แก่ ร้านอาหาร ห้องสุขาและที่อาบน้ำ จากผลการวิจัยนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็น ให้มีการปรับปรุงห้องน้ำสุขามาก รองมาจากที่จอดรถ ฉะนั้นควรส่งเสริมให้เอกชนลงทุนหรือเทศบาลตำบลชะอำ จัดสร้างให้มีรูปแบบห้องน้ำห้องสุขาให้ได้มาตรฐาน มีการดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา

3.2 ราคาอาหาร ที่พัก และค่าเช่าบริการเพื่อการท่องเที่ยวต่าง ๆ อำเภอชะอำและเทศบาลตำบลชะอำ จะต้องขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการและควบคุมดูแล กำหนดราคาค่าบริการให้เหมาะสม

3.3 เทศบาลตำบลชะอำควรจัดที่ล้างตัวแบบหยอดเหรียญ และน้ำดื่มสาธารณะไว้บริการนักท่องเที่ยวกระจายออกไปตลอดแนวชายหาด

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

เพื่อให้สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว ควรจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. ปัญหาของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
3. พฤติกรรม ความต้องการ และทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
5. การศึกษาวิเคราะห์การตัดสินใจจ่ายเงินและค่าใช้จ่ายรายหัวของนักท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
6. ทัศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
7. ขีดความสามารถในการรองรับ ด้านการพัฒนาของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
8. ขีดความสามารถในการรองรับ ของระบบสาธารณูปโภคและบริการเพื่อการท่องเที่ยว ต่อการขยายตัวทางการท่องเที่ยว บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมควบคุมมลพิษ. (2540). เกณฑ์ระดับคุณภาพน้ำและมาตรฐานคุณภาพน้ำประเทศไทย.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2540). การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดอกเบญ.

⇒ กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2543). สถิติการท่องเที่ยวภาคกลาง. กรุงเทพฯ.

กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลชะอำ. (2544). แผนพัฒนาเทศบาล ประจำปี 2544.

⇒ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2538). โครงการขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เร่งด่วน จังหวัดเพชรบุรี.

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2538). โครงการขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เร่งด่วน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์. (2543). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาท่าม่วง. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ชุมพล งามผ่องใส. (2531). การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. โครงการวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเมธมิตรการพิมพ์.

⇒ ทักษิณา นิยมรัตน์. (2533). "ความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) : แนวคิดและข้อจำกัดของการใช้," จุลสารการท่องเที่ยว 1. (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม).

นิตยา วิรุฬรัตน์. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

บุญเชิด ภิญโญนนิตพงษ์. (2545). ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึกษา (หน่วยที่ 3). นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประหยัด มาคะนอง. (2523). ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (การบริหารรัฐกิจ). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปรียาพร พรหมพิทักษ์. (2527). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

⇒ ปองรัด แจ่มจำรัส. (2529). คำนิยมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานตากอากาศชะอำ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

พันทิพา โฉมประดิษฐ์. (2530). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ภราเดช พยัคฆิเชียร. (2525). "การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว". จุลสารการท่องเที่ยว 3.
(เมษายน).

----- (2543). รายงานประจำปี 2543 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.). (2539). จิตวิทยาการบริการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เรืองฤทธิ์ กิตติวิทยาพงศ์. (2541). รายงานการวิจัยการประเมินศักยภาพพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ห้วยหิน - ชะอำ. ประจวบคีรีขันธ์ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล.

ลำพอง ศรีทับทิม. (2535). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณ
สะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. . วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม).
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. ภาควิชาการวัดผลและ
การวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

วิทยาลัยครูเพชรบุรี. (2533). เพชรบุรี. เพชรบุรี : หจก.เกษมการพิมพ์.

วัลลภา ขายหาด. (2532). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะด้านรักษาความสะอาด
ของกรุงเทพมหานคร. . วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2542). โครงการศึกษาและจัดทำแผนแม่บท
การอนุรักษ์และฟื้นฟูเขานางพันธุรัต (เขาเจ้าลายใหญ่) อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. ม.ป.ท.
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2530). แผนหลักเพื่อการพัฒนาท่องเที่ยว
จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร.

----- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2540). การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูชายฝั่งทะเล
กรณีชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.

สรศัลย์ แ่งสุภา. ทิศทางพัฒนาชะอำ.

----- ชะอำฟองคลื่นศักดิ์นา.

----- สิงธีรัตน์ ปราจีนบุรพวรรณ. (2531). ชี้ความสามารถทางสังคมสำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สันติ ชูดิษฐา. (2526). การพัฒนาการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. จุลสารการท่องเที่ยว 1.
(สิงหาคม).

/ สุวัฒนา ไบเจริญ. (2540). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการบริการของธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น.
ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2542). รายงานสถานภาพทรัพยากรชายฝั่งทะเล
จังหวัดเพชรบุรี.

----- (2534). แนวทางการจัดการคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชะอำ และห้วยหิน.

สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2543). แผนพัฒนาจังหวัด

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบุรี. (2543). ข้อมูลการตลาดจังหวัดเพชรบุรี ปี2543.

- ⇒ สำนักงานอำเภอชะอำ. บรรยายสรุป อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.
 สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. ผังเมืองรวมจังหวัดเพชรบุรี.
 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 4. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ปี 2543 (จังหวัดกาญจนบุรี
 ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม).
 ลำอานต์ งามวิชา. (2543). การวิจัยธุรกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
 เสาวณิต ตั้งตระกูล. (2533). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณ
 ชายหาดหัวหิน.. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
 , อัจฉรา โทบุญ. (2534). ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการงานทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียน
 อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
 มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
 Chua, L.A. (1984). A Guide in Perparing ; A Research Proposal. College Laguna, The Philippines.
 182 p.
 O' Reilly, A.M. (1986). "Tourism Carrying Capacity Concept and Issues". *Tourism Management*.
 Pearce, D.G. and R.M.Kirk. (1984). *Carrying Capacities for Coastal Tourism*. Industry and
 Environment.
 Tamane,Taro. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper and Row.
 Good. Carter V. (1973). Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw Hill.
 Japan international cooperation agency (JICA). (2535). โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณ
 หัวหิน/ชะอำ และพื้นที่โดยรอบ.

⇒ WWW.tat.or.th.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 1012/3695

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ เมษายน 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ธีรพงศ์ อุดมไพจิตรกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนเมษายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพฑูรย์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-430497 มือถือ 01-6979879

ที่ ทม 1012/3696

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ เมษายน 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนเมษายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพฑูรย์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-430497 มือถือ 01-6979879

ที่ ทม 1012/3697

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ เมษายน 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลาง เขต 2 จังหวัดเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อุดมไพจิตรกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนเมษายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพฑูรย์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-430497 มือถือ 01-6979879

ที่ ทม 1012/ 3694

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ เมษายน 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน หัวหน้าสำนักงานพาณิชย์ จังหวัดเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ชำนาญ อุดมไพจิตรกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนเมษายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพฑูรย์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-430497 มือถือ 01-6979879

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากท่านช่วยกรอกแบบสอบถามดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวชะอำ
- ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ใน 2 ด้าน คือ
1. ด้านตามธรรมชาติ
 2. ด้านมนุษย์สร้างขึ้น

โปรดขีดเครื่องหมาย / หน้าคำตอบที่ต้องการ และในกรณีที่มีช่องว่าง.....
โปรดเติมคำตอบด้วย

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

(นายไพฑูรย์ ปานทอง)
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา
ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 15 ปี

☐ ระหว่าง 15 ปี - 24 ปี

☐ ระหว่าง 25 ปี - 34 ปี

☐ ระหว่าง 35 ปี - 44 ปี

☐ 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ นักเรียน/นักศึกษา

☐ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ พนักงานบริษัท/รับจ้างทั่วไป

☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

☐ พ่อบ้านแม่บ้าน

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. จังหวัดที่พักอาศัยอยู่ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวชายหาดชะอำของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เคยมาท่องเที่ยว

☐ ไม่เคย

☐ เคย

2. จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยว

☐ 1 ครั้ง

☐ 2 - 3 ครั้ง

☐ 4 - 5 ครั้ง

☐ มากกว่า 5 ครั้ง

3. ช่วงเวลาที่ชอบเดินทาง

☐ ม.ค. - มี.ค.

☐ เม.ย. - มิ.ย.

☐ ก.ค. - ก.ย.

☐ ต.ค. - ธ.ค.

☐ เทศกาลวันหยุด

4. ลักษณะการเดินทาง

☐ คนเดียว

☐ กลุ่มเพื่อน

☐ กลุ่มครอบครัว

☐ กลุ่มทัวร์/อบรม/ประชุม/สัมมนา

5. จำนวนคนในกลุ่ม

☐ 1 - 5 คน

☐ 6 - 10 คน

☐ 11 - 20 คน

☐ มากกว่า 20 คน

6. พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

☐ รถไฟ	☐ รถยนต์ส่วนตัว
☐ รถโดยสารประจำทาง	☐ รถบริการนำเที่ยวของทัวร์/กลุ่ม
☐ เครื่องบิน	☐ รถจักรยานยนต์

4. การพักผ่อน

☐ ไม่พัก	(ไม่ต้องตอบข้อ 5 – 6)
☐ พักค้างคืน	(ให้ตอบข้อ 5 – ด้วย)

5. ประเภทที่พัก

☐ โรงแรม	☐ เกสต์เฮาส์
☐ บังกะโล/รีสอร์ท	☐ บ้านพักรับรองของทางราชการ/เอกชน
☐ บ้านพัก-ห้องพัก ส่วนตัว	☐ บ้านพัก-ห้องพัก ของเพื่อน/ญาติ

6. ระยะเวลาที่พัก

☐ 1 วัน	☐ 2 วัน
☐ 3 วัน	☐ มากกว่า 3 วัน

7. เหตุจูงใจในการเดินทาง

☐ เพื่อน/ญาติ	☐ การโฆษณาของบริษัทนำเที่ยว
☐ วิทยุ/โทรทัศน์	☐ วารสาร/นิตยสารการท่องเที่ยว

8. กิจกรรมหลักที่ทำขณะอยู่ที่ชายหาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เล่นน้ำทะเล	☐ เดินเล่นชายหาด
☐ นั่ง-นอนพักชายหาด	☐ เล่นเรือ/กีฬาทางน้ำ/ขี่ม้า
☐ ปิกนิก-รับประทานอาหาร	☐ ตกปลา
☐ เล่นเกม ร้องเพลง สังสรรค์	☐ ซื้อของที่ระลึก

10. ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน

☐ ต่ำกว่า 100 บาท	☐ 100 - 300 บาท
☐ 301 - 500 บาท	☐ 501 - 1,000 บาท
☐ 1,001 - 2,000 บาท	☐ 2,001 - 3,000 บาท
☐ มากกว่า 3,000 บาท	

11. ใช้จ่ายเป็นค่าอะไรมากที่สุด

☐ ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	☐ ค่าที่พัก
☐ ค่าของที่ระลึก/ของฝาก	☐ ค่าเดินทาง/พาหนะ

12. ความต้องการมา เที่ยวใหม่

☐ ไม่มา	☐ มา

13. เหตุจูงใจในการกลับมาเยือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ () ความสวยงามของสถานที่ ☐ () การจราจรสะดวก อยู่ใกล้ สภาพถนนดี
☐ () มีสภาพแวดล้อมดี ☐ () เทศกาลประจำปี
☐ () ทรัพยากรไม้ตรีของผู้คน ☐ () สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
☐ () อื่นๆ (เยี่ยมญาติ,เยี่ยมเพื่อน,...)

ตอนที่ 3 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวชายหาดชะอำควรปรับปรุงด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ () ถนน/เส้นทางลงชายหาดและทางเลียบชายหาด
☐ () ที่พักแรม ☐ () ที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวก
☐ () สภาพแวดล้อมทั่วไป ☐ () โทรศัพท์
☐ () ประปา ☐ () ป้ายสื่อความหมาย
☐ () ห้องน้ำสุขา ☐ () การขายของที่ระลึก
☐ () บริการร้านค้าขายอาหาร/เครื่องดื่ม ☐ () เติ่งผ้าใบให้เช่า
☐ () จุดชมวิว ☐ () รถเมล์/เรือเช่า/ม้าเช่า
☐ () การจัดเก็บขยะ ☐ () บริการนำเที่ยว
☐ () การบริการข้อมูลและข่าวสารการท่องเที่ยว
☐ () การรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ ☐ () ที่สำหรับนั่งพักผ่อน

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมกายภาพบริเวณชายหาดชะอำคำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาว่าแต่ละข้อ ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มากน้อยเพียงใด โดยให้กาเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจต่อไปนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพน้อยที่สุด

ข้อ ที่	สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10ก	สภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ		✓			
1.	ความสะอาดของน้ำทะเล	11%	55%	17	10	7
2.	ความตื้น – ลึก ของน้ำทะเลเหมาะกับการเล่นน้ำทะเล, ห่วงยาง	13	✓64	9	8	6
3.	ความสะอาดของหาดทราย	12	18	✓29	22	19
4.	ความขาว – ละเอียดยของทราย	7	19	✓28	25	21
5.	ความร่มรื่นของต้นไม้บริเวณชายหาด	32	43✓	11	5	9
6.	ความกว้างของชายหาดเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมต่าง ๆ	21	✓65	5	4	5
7.	ความยาวของชายหาดเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมต่าง ๆ	15	✓41	9	3	2
8.	ความเหมาะสมของแสงแดดกับกิจกรรมที่ท่านทำอยู่บนชายหาด	21	✓45	15	6	13
9.	ชายหาดชะอำมีความสงบเป็นธรรมชาติ	8	23	✓51	11	7
10.	ความสดชื่นของอากาศบริเวณชายหาด	9	✓75	12	3	1
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น					
	ก. บริเวณชายหาดและบริการสาธารณูปโภค					
1.	ความสะดวกของถนนลงสู่บริเวณชายหาด	11	23	51	7	8
2.	เส้นทางลงสู่ชายหาดมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	19	21	36	15	9
3.	ความสะอาดความเป็นระเบียบแนวเส้นทางลงสู่ชายหาด	8	16	31	25	20
4.	ความสะดวกของถนนเรียบชายหาด	13	9	43	29	6
5.	มีการถมหินกันคลื่นชะบริเวณชายหาด	21	15	58	4	2
6.	ความสะดวกของที่จอดรถ	13	27	39	20	1
7.	มีน้ำจืดเพียงพอและความสะอาดของน้ำประปา	7	19	28	21	25
8.	ความสว่างของแสงไฟเวลากลางคืน	23	8	31	14	24
9.	ความสะดวกด้านโทรศัพท์สาธารณะ	18	22	39	14	7
10.	มีป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกเส้นทางเพียงพอ	14	31	47	6	2
11.	สร้างจุดชมวิวยืนลงไปบนชายหาด	6	19	54	16	5
12.	จำนวนที่รองรับขยะมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	4	15	42	21	18

ข้อ ที่	สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	การรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่	8	17	29	25	21
14	การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่	19	25	28	21	7
15	ความมีน้ำใจของประชาชนในอำเภอชะอำ	8	19	33	21	19
16	อาคาร/สิ่งก่อสร้างตลอดแนวชายหาด	15	18	42	21	4
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น					
	ข. บริการเพื่อการท่องเที่ยว					
1	ความสะดวกด้านที่พัก (โรงแรม, บังกะโล, รีสอร์ท, ห้องพัก)	9	✓46	3	7	5
2	ราคาค่าที่พัก (โรงแรม, บังกะโล, รีสอร์ท, ห้องพัก)	4	19	136	23	15
3	การให้บริการของพนักงานที่เข้าพัก (โรงแรม, บังกะโล, รีสอร์ท, ที่พัก)	7	36	47	4	6
4	ความสะดวกของห้องน้ำและห้องอาบน้ำจีด	4	13	31	25	27
5	ความสะอาดของห้องน้ำและห้องอาบน้ำจีด	3	11	33	25	28
6	ความสะอาดของอาหาร – น้ำดื่ม ที่จำหน่ายบริเวณชายหาด	9	21	35	30	5
7	รสชาติและราคาอาหาร – เครื่องดื่ม ที่จำหน่ายบริเวณชายหาด	11	31	51	4	3
8	การตั้งร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึกบริเวณชายหาด	19	15	36	21	9
9	มีหาบเร่บริเวณชายหาด	15	31	48	5	1
10	ราคาค่าเช่าบริการเรือเช่า – เรือกล้วย	6	21	67	2	4
11	การให้บริการของพนักงานเรือเช่า – เรือกล้วย	8	18	38	26	13
12	ราคาค่าเช่าเตียงผ้าใบ – ห่วงยาง	2	12	45	32	9
13	การให้บริการของพนักงานเช่าเตียงผ้าใบ – ห่วงยาง	19	24	26	23	8

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบตาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. คุณศิลาชัย สุหรั่ง

ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ภาคกลางเขต 2
2. คุณมนู ธารพิพิชชัย

นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวหัวหิน – ชะอำ
3. ดร.ชนวรรณ พลวิชัย

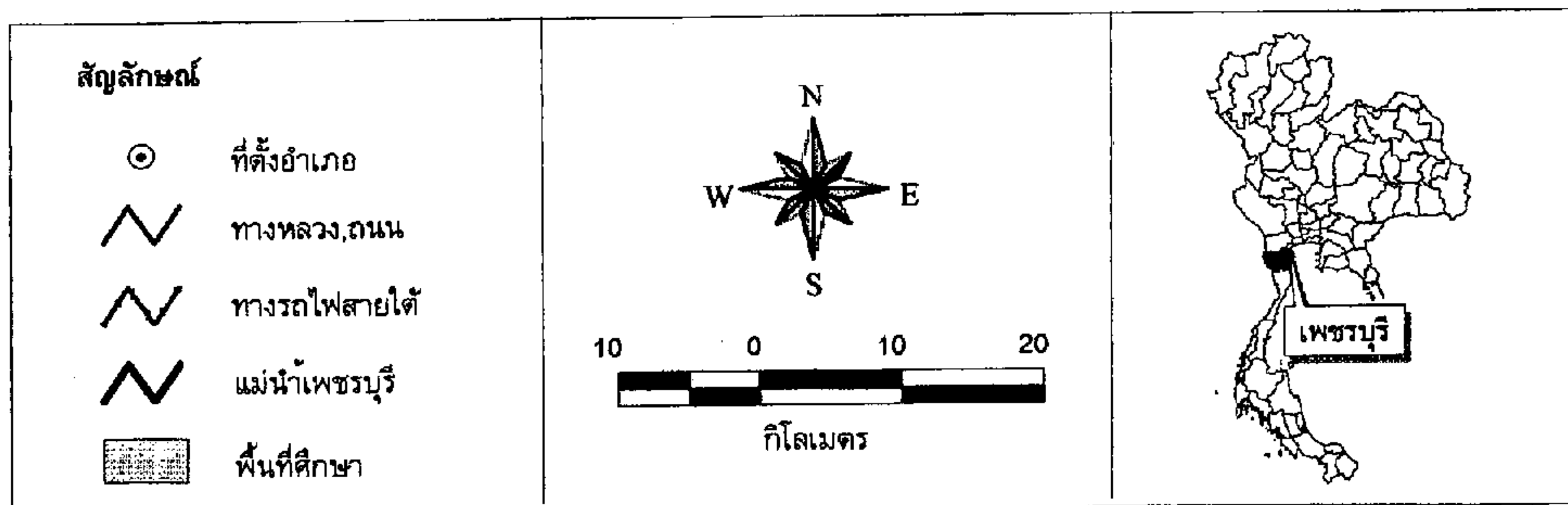
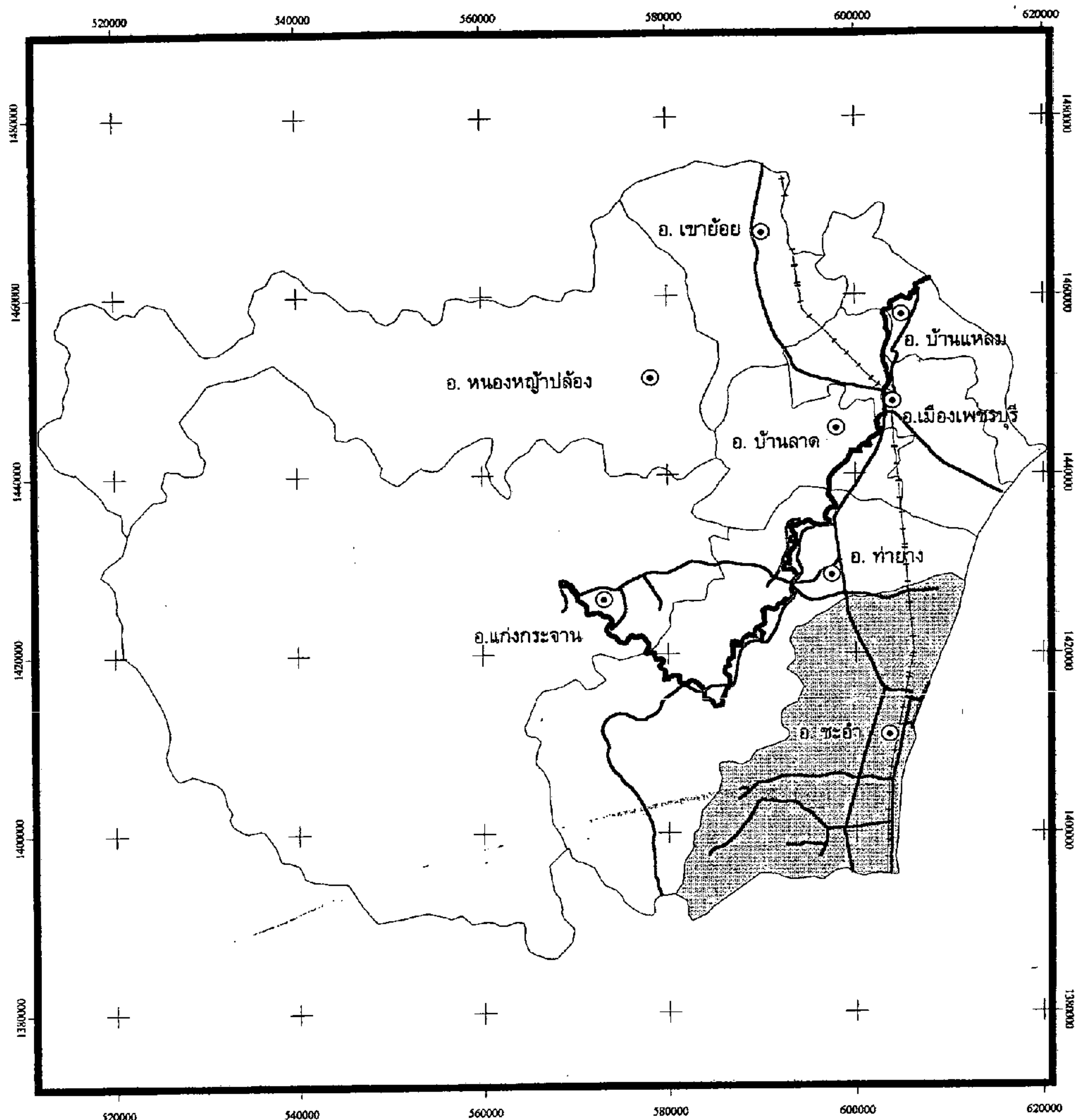
ผู้อำนวยการ ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ภาคผนวก ง

แผนที่พื้นที่ศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

และ

สถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่พักในจังหวัดเพชรบุรี

แผนที่พื้นที่ศึกษาอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สารนิพนธ์ : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

วัดมหาธาตุวรวิหาร

โดดเด่นด้วยพระปรางค์ 5 ยอด ภายในพระอุโบสถ ประดิษฐานพระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปะสมัยอยุธยา งดงามด้วยภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายนอกประดับประดาด้วยศิลปะปูนปั้นอย่างวิจิตร โอกาสดีอาจได้ชมละครชาตรีแก้บนที่หาชมยาก

วัดพลับพลาไชย

หนึ่งในไม่กี่แห่งที่เป็นแหล่งรวบรวมตัวหนังสือใหญ่ ส่วนพระอุโบสถมีชื่อเสียงในด้านความงดงามของบานประตูแกะสลักลวดลายวิจิตรบรรจง

วัดใหญ่สุวรรณาราม

วัดเก่าแก่สมัยอยุธยา สิ่งที่น่าสนใจนอกจากศาลาการเปรียญ ซึ่งมีบานประตูไม้สักจำหลักลายก้านขดที่งดงาม และหอไตรสามเสากลางสระน้ำรูปรางแปดตาแล้ว พระอุโบสถทรงท้องสำเภา ยังมีปูนปั้นนารายณ์ทรงครุฑที่หน้าบัน และภาพจิตรกรรมฝาผนังอันทรงคุณค่าอีกด้วย

วัดกำแพงแลง

เทวสถานสมัยขอม ภายในมีหมู่พระปรางค์ ก่อด้วยศิลาแลงที่ยังคงสภาพ ซึ่งปรากฏเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่สำคัญ

วัดเกาะ

มีชื่อเสียงในด้านภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายในพระอุโบสถสะท้อนภาพสังคมสมัยอยุธยาตอนปลาย และเรื่องราวพุทธประวัติ นอกจากนั้นธรรมเนียมของวัดนี้ ได้รับการชื่นชมว่ามีความปราณีตงดงามสุดพรรณา

วัดสระบัว

วัดเก่าแก่สมัยอยุธยา โดดเด่นในด้านลวดลายปูนปั้นโบราณในส่วนต่าง ๆ ของพระอุโบสถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ซุ้มทางเข้ามีการทำเป็นลักษณะยอดปราสาทที่หน้าบันพระอุโบสถและบริเวณฐานชุกชี รวมถึงฐานเสมาล้วนได้ชื่อว่างดงามน่าชมทั้งสิ้น

วัดพุทธไสยาสน์

ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรไสยาสน์ ศิลปะอยุธยา ขนาดยาวถึง 21 วา 3 ศอก ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ของพระพุทธรไสยาสน์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศ

วัดเขابันไดอิฐ

ตั้งอยู่บนเขابันไดอิฐ ใกล้กับเขาวัง นอกจากโบสถ์เมี้ยน้อย-เมี้ยนหลวง และถ้ำต่าง ๆ ภายในวัดแล้ว ปูนปั้นลายกนกเปลวพริ้วสลับล้อมครุฑบริเวณหน้าบันพระอุโบสถ งดงามดุจตั้งมีชีวิต

วัดมหาสมณาราม

ตั้งอยู่เชิงเขาวัง มีชื่อเสียงในด้านจิตรกรรมฝาผนังรอบพระอุโบสถ ฝีมือขรัวอินโข่ง สมัยต้นรัตนโกสินทร์ เอกลักษณะของภาพแสดงให้เห็นรอยต่อระหว่างยุคสมัยของจิตรกรรมไทยกับจิตรกรรมตะวันตก ที่ไทยเริ่มรับอิทธิพลจากต่างประเทศ

ถ้ำเขาหลวง

ห่างจากเขาวัง 3 กิโลเมตร ทางตะวันออก ถ้ำขนาดเล็ก มีปล่องตรงกลาง สวยงามมาก ยามแสงแดดลอดผ่านเข้ามากระทบองค์พระพุทธรูปขนาดใหญ่ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย

พระนครคีรี (เขาวัง) โทรศัพท์ 032-401006

สร้างขึ้นบนเขาสมณ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สร้างตามคติพระราชวังหลวง กล่าวคือมีปราสาทและวัดอยู่ภายในเขตพระราชฐาน ในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี จะมีการประดับดวงไฟสว่างไสวในงานพระนครคีรีเมืองเพชร เปิดให้เข้าชมทุกวันในเวลาราชการ

พระรามราชนิเวศน์ โทรศัพท์ 032-428038

สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อยู่ริมแม่น้ำเพชร รูปแบบสถาปัตยกรรมยุโรป โดยจำลองจากพระราชวังไกเซอร์ในประเทศเยอรมนี เปิดให้เข้าชมทุกวันเวลาราชการ

หมู่บ้านไทยทรงดำเขาย้อย โทรศัพท์ 032-499208

ห่างจากเมืองเพชรบุรี 18 กิโลเมตร แหล่งที่พักเพื่อสัมผัสเรียนรู้ วัฒนธรรมไทยทรงดำ (โฮมสเตร์) ราคาประหยัด ภายในชุมชนมีศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ เป็นที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี วิถีชีวิตของชาวโซ่งและจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเปิดให้เข้าชมฟรีทุกวัน

ถ้ำเขาย้อย

ตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษม ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี 30 กิโลเมตร ทางเหนือ เป็นถ้ำขนาดย่อมในภูเขาหินปูน ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ และจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเปิดให้เข้าชมฟรีทุกวัน

วัดกุฎีบางเค็ม

ห่างจากเมืองเพชรบุรี 30 กิโลเมตร ทางเหนือ พระอุโบสถไม้สักจำหลักลายทึบหลัง เรือราวทศชาติชาดก มหาเวสสันดรชาดก และไชยั่ว เพียงแห่งเดียวที่สร้างได้อย่างปราณีตและเป็นเอกลักษณ์เช่นนี้

ปากอ่าวบางตะบูน โทรศัพท์ 032-481168

ห่างจากเมืองเพชรบุรี 15 กิโลเมตร ทางตะวันออกเฉียงเหนือ แหล่งชมวิถีชาวประมงพื้นบ้านอันน่าสนใจมากมาย เช่น การเลี้ยงหอย การทำโพงพาง การแปรรูปสัตว์น้ำ ฯลฯ เหมาะสำหรับล่องเรือเที่ยวชม ควรสอบถามช่วงเวลาที่เหมาะสมก่อนเดินทาง

วัดเขาตะเครา

ห่างจากเมืองเพชรบุรี 10 กิโลเมตร ทางตะวันออกเฉียงเหนือ วัดที่ประดิษฐานหลวงพ่อดำวัดเขาตะเครา หลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์ ที่ผู้คนเคารพนับถือทั่วทั้งเมืองเพชรบุรี และบริเวณใกล้เคียง

บางขุนไทร โทรศัพท์ 032-501254

ห่างจากเมืองเพชรบุรี 12 กิโลเมตร ทางตะวันออกเฉียงเหนือ แหล่งกำเนิดหอยแครงขนาดใหญ่โดยชาวบ้านใช้วิธีถักกระดานเก็บหอยด้วยมือ ควรสอบถามเวลาที่เหมาะสมต่อการเที่ยวชมล่วงหน้า

แหลมผักเบี้ย โทรศัพท์ 032-441209

ห่างจากเมืองเพชรบุรี 20 กิโลเมตร ทางตะวันออก แหลมทรายยาว 2 กิโลเมตร เหมาะสำหรับล่องเรือดูนก และเดินชมพรรณไม้ในป่าชายเลน

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยฯ โทรศัพท์ 032-441264

แหล่งค้นคว้าการบำบัดน้ำเสียด้วยธรรมชาติที่น่าสนใจ บริเวณโครงการเป็นแหล่งดูนกและศึกษาระบบนิเวศน์ป่าชายเลนที่ดีมาก สนใจเข้าชมควรติดต่อล่วงหน้า

หาดเจ้าสำราญ

ห่างจากเมืองเพชรบุรี 15 กิโลเมตร ทางตะวันออก ชายหาดที่เคยโด่งดังในอดีต ปัจจุบันยังคงสงบ ร่มรื่น น่าพักผ่อน มีที่พัก ร้านอาหารให้บริการหลายแห่ง

เขื่อนแก่งกระจาน

ทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ แหล่งเพาะพันธุ์ปลานานาชนิด เหมาะสำหรับล่องเรือชมทัศนียภาพและตกปลา อยู่ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โทรศัพท์ 032-459293

เป็นจุดติดต่อขออนุญาตก่อนเดินทางท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ ภายในมีห้องนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พืชพรรณธรรมชาติและสัตว์ป่า บริเวณโดยรอบมีบ้านพักให้บริการและลานสำหรับกางเต็นท์พักแรมริมทะเลสาบด้วย

บ้านกร่างแคมป์ (กม.15)

จุดพักแรมแบบแคมป์ปิ้งที่น่าสนใจมาก แวดล้อมด้วยธรรมชาติ และสายน้ำขนาดเล็กเป็นแหล่งดูผีเสื้อ ดูนก และชีวิตสัตว์ป่านานาชนิด

พะเนินทุ่งแคมป์ (กม.30)

จุดพักแรมแบบแคมป์ปิ้งใกล้กับจุดชมทะเลหมอก (กม.33) จึงเหมาะสำหรับผู้ต้องการจะชมทะเลหมอก พักแรมเพื่อรอชมในเช้าวันรุ่งขึ้น

น้ำตกทอทิพย์

น้ำตกแห่งความภาคภูมิใจของชาวเพชรบุรี ต้องเดินเท้าต่อจากที่จอดรถ กม.ที่ 36 รวมระยะทางไป-กลับ 10 กิโลเมตร ตลอดเส้นทางจะพบเห็นรอยเท้าสัตว์และพรรณพืชมากมาย

เขาพะเนินทุ่ง

ยอดเขาสูงสุดในเพชรบุรี 1,207 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล เป็นทุ่งหญ้าและป่าดิบอากาศหนาวเย็นพบเห็นสัตว์ป่าได้มากมาย ต้องพักแรมระหว่างการเดินทางอย่างน้อย 1 คืน

แม่น้ำเพชร

แม่น้ำสายสำคัญของชาวเพชรบุรี มีต้นกำเนิดในป่าแก่งกระจาน ไหลออกสู่ทะเลที่อำเภอบ้านแหลม เป็นแม่น้ำสายประวัติศาสตร์ ครั้งหนึ่งเคยเป็นน้ำเสวยและใช้ในพระราชพิธีต่าง ๆ ปัจจุบันมีกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติ

ชายหาดชะอำ

ชายหาดที่มีความลาดชันพอเหมาะต่อการเล่นน้ำและกิจกรรมกีฬาทางน้ำ มีที่พัก สนามกอล์ฟ ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกหลายระดับให้บริการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ โทรศัพท์ 032-471129-30

ห่างจากหาดชะอำ 15 กิโลเมตร ทางตะวันตกเฉียงใต้ เป็นสวนสัตว์เปิด และเป็นแหล่งศึกษารูปแบบการพัฒนาเกษตรกรรมควบคู่ไปกับการปลูกป่าโดยให้ชาวบ้านมีรายได้จากผลผลิตของป่า

พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน โทรศัพท์ 032-508028

ห่างจากหาดชะอำ 10 กิโลเมตร ทางใต้ ที่ประทับแรมฤดูร้อนในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเรือนไทยทรงปั้นหยาสร้างจากไม้สักสวยงามมาก

เกาะท่าไทร โทรศัพท์ 032-448348

ห่างจากหาดชะอำ 10 กิโลเมตร ทางเหนือ อยู่ในตำบลบางเก่า เป็นแหล่งชุมชนประมงมีแนวป่าชายเลนที่สมบูรณ์ เหมาะสมสำหรับล่องเรือชมธรรมชาติและดูนก

วนอุทยานเขานางพันธุรัต โทรศัพท์ 032-471078

ห่างจากหาดชะอำ 5 กิโลเมตร ทางเหนือ ภูเขาหินปูนทรงเหมือนนางยักษ์ในท่านอนหงาย ตามวรรณคดีเรื่อง สังข์ทอง ปัจจุบันได้รับการอนุรักษ์เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติ

รายละเอียดที่พัก ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ดุสิตรีสอร์ทแอนดโปโลคลับ	โทร. (032) 520008-32 แฟกซ์ (032) 520296 กรุงเทพ โทร. (02) 2360450-9
ริเจนท์ชะอำ	โทร. (032) 508123, 451240-9 แฟกซ์ (02) 471491-2 กรุงเทพ (02) 2510305 แฟกซ์ (02) 2536143
ลองบีช	โทร. (032) 472444 แฟกซ์ (032) 472287
สปริงฟีลด์ บีช รีสอร์ท	โทร. (032) 451181 แฟกซ์ (032) 451194
มาร์คแลนด์	โทร. (032) 433830-4 แฟกซ์ (032) 433834
อิมพีเรียล เลควิว	โทร. (032) 456233-40, 520423, 520178, 520091
เจมส์ชะอำ	โทร. (032) 508707-9, 434060-79 แฟกซ์ (032) 434002
โกลเด้นท์แซนด์	โทร. (032) 451200-8 แฟกซ์ (032) 451209 กรุงเทพ (02) 2598977
เมทาวลัย	โทร. (032) 433250-3, 471028-9, 471145-6 แฟกซ์ (032) 471590 กรุงเทพ (02) 6210600-9 แฟกซ์ (02) 2243960
สวนบวกหาด	โทร. (032) 508234-5 แฟกซ์ (032) 508241 กรุงเทพ (02) 2372615-9
ชะอำมารีน่า รีสอร์ท	โทร (032) 471851-7 แฟกซ์ (032) 471858
ชะอำยูเรเชีย	โทร. (032) 471236-7 แฟกซ์ (032) 430097
ชะอำคาบาน่ารีสอร์ท	โทร. (032) 471861 แฟกซ์ (032) 430433
โรงแรมแก่นจันทร์	โทร. (032) 4713141, 471203 แฟกซ์ (032) 471531
โรงแรมไพสิริ	โทร. (032) 471047, 471873
นิพนธ์ รีสอร์ท	โทร. (032) 471826, 433193
โรงแรมชะอำวิลล่าบีชรีสอร์ท	โทร. (032) 471595-7
โรงแรมชะอำวิลล่า	โทร. (032) 471241 แฟกซ์ (032) 471086
โรงแรมจิตรวีรีสอร์ท	โทร. (032) 471382
ฮอลิเดย์ รีสอร์ท	โทร. (032) 471473-4
สวนชะอำรีสอร์ท	โทร. (032) 471181, 471736
บ้านชมหาด	โทร. (032) 471325, 433590
นรินทร์ฮัท	โทร. (032) 471733
นิรันดร์รีสอร์ท	โทร. (032) 471038, 471893-4
รักนิรันดร์	โทร. (032) 472224
ริ้วมะขามวิลล่า	โทร. (032) 471073, 471076
สันติสุข	โทร. (032) 471212, 471244
ทัศนีย์บีช	โทร. (032) 442151
สาวิตรีรีสอร์ท	โทร. (032) 442151
โรงแรมสมเกียรติ วิลล่า	โทร. (032) 471834-5
แสงทองคอนโด	โทร. (032) 471462, 471466

บ้านริมหาด	โทร. (032) 471088
เรือนรับลมหาดทวีสุข	โทร. (032) 448195
ชะอำไกลเดินวิลล่า	โทร. (032) 471881
ชะอำเพิ่มสุข	โทร. (032) 471347
บ้านเคียะหาด	โทร. (032) 471112
มันคงรีสอร์ท	โทร. (032) 471329
นฤมลลัทธิเจ้าสัว	โทร. (032) 471440,434009 แฟกซ์ (032) 434010
สันติคาม	โทร. (032) 471512
เจ เจ เจ้าสัว	โทร. (032) 471231
ไพนธ์แอปเปิ้ลการ์เด้นท์บีช	โทร. (032) 471622-3
อนันตชัย	โทร. (032) 471980
ซีเพิร์ล โฮเต็ล	โทร. (032) 471118,434092
โรงแรมทอปปเจ้าสัว	โทร. (032) 433309-12
แซนด์บีช	โทร. (032) 472027
ชะอำการ์เด้นท์	โทร. (032) 470441-2
บ้านสบายดี	โทร. (032) 471393
รุ่งอรุณ	โทร. (032) 471226
รุ่งธรรม	โทร. (032) 471373
สุโขทัย	โทร. (032) 471365
วิวัฒนา	โทร. (032) 471289,471298
ถาวร	โทร. (032) 471359
ขวัญหาด	โทร. (032) 471312
กรีนเจ้าสัว	โทร. (032) 471047
โชคบุญมีวิลล่า	โทร. (032) 472146
ประทานโชคเจ้าสัว	โทร. (032) 471215
สุขใจเกสท์เจ้าสัว	โทร. (032) 471931
สแกนดิเนเวีย	โทร. (032) 471926
วาสนาเจ้าสัว	โทร. (032) 471784
เรือนพลอย	โทร. (032) 472312,472063
ธัญญาเจ้าสัว	โทร. (032) 433504
นิเวศเจ้าสัว	โทร. (032) 472413
ชะอำริมทะเล	โทร. (032) 433994
อุดมเจ้าสัว	โทร. (032) 471348
ชะอำเกสท์เจ้าสัว	โทร. (032) 433400,433649
สนั่นเจ้าสัว	โทร. (032) 433112
ปราณีเจ้าสัว	โทร. (032) 434112

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อผู้วิจัย	นายไพฑูรย์ ปานทอง
วันเดือนปีเกิด	2 กุมภาพันธ์ 2509
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	492/5 ถนนเพชรเกษม ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120
ตำแหน่งหน้าที่งานปัจจุบัน	กรรมการผู้จัดการ
สถานที่ทำงาน	บริษัท เพชรบุรี พี.ที.เทรด จำกัด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2531	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รุ่นที่ 44
พ.ศ. 2533	ประกาศนียบัตร Export - Import And Shipping
พ.ศ. 2539	Mimi MBA คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Managing Business Performance จาก University of Sydney
พ.ศ. 2546	ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) มหาวิทยาลัยนานาชาติ ซิลเลอร์ แสตมฟอร์ด
พ.ศ. 2546	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ